

I. Almindelige Universitetsanliggender.

1. Beretning for Aarene 1915-16, 1916-17, 1917-18, 1918-19 og 1919-20.

Den akademiske Lærerforsamling har i Femaaret 1915-16—1919-20 afholdt følgende Møder:

I 1915—16 4 Møder, nemlig: 21. Oktober 1915 med Dagsorden: 1) Afgørelse af, hvorvidt Docenterne J. Lindhard, J. Møllerup og Inspector Ad. S. Jensen opfylder de i Punkt c. i kgl. Resolution af 3. Juni 1913 fastsatte Betingelser for at være Medlemmer af Lærerforsamlingen, 2) Meddelelser fra Rektor, 3) Valg af Universitetets Rektor for Rektoratsaaet 1915—16, 4) Valg af Lærerforsamlingens Protokolfører for 1915—16, 5) Kommissions-Betænkningen angaaende Handelsstuderende; 16. December 1915 med Dagsorden: 1) Meddelelser fra Rektor, 2) Valg af et Medlem af Konsistorium efter Professor Kr. Erslevs Afgang fra Universitetet 1. Februar 1916, 3) Skrivelse af 12. November 1915 fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet angaaende Sagen om Adgang til Universitetet for Dimittender fra Niels Brocks Handelsskole; 30. Marts 1916 med Dagsorden: 1) Afgørelse af, hvorvidt Docent L. Iversen opfylder de i Punkt c. i kgl. Resolution af 3. Juni 1913 fastsatte Betingelser for at være Medlem af Lærerforsamlingen, 2) Meddelelser fra Rektor, 3) Valg af et Medlem af Folkeuniversitetsudvalget i Stedet for Rigsarkivar, Kr. Erslev; 25. Maj 1916 med Dagsorden: 1) Meddelelser fra Rektor, 2) Valg af 5 Medlemmer af Folkeuniversitetsudvalget, 3) Valg af Udvalget (7 Medlemmer) til Forberedelse af Valg af Konsistorialer.

I 1916—17 4 Møder, nemlig 26. Oktober 1916 med Dagsorden: 1) Meddelelser fra Rektor, 2) Valg af Universitetets Rektor for Rektoratsaaet 1916—17, 3) Valg af Lærerforsamlingens Protokolfører for 1916—17, 4) Valg af 5 Medlemmer af Konsistorium, 5) Valg af en Repræsentant for Universitetet i Bestyrelsen af Dansk Studiefond, 6) Sagen om Revision af Amenskoleloven af 1903; 14. December 1916 med Dagsorden: 1) Meddelelser fra Rektor, 2) Docenternes og de fungerende Professorers Stilling til Professorernes Enkekasse; 29. Marts 1917 med Dagsorden: 1) Meddelelser fra Rektor, herunder Meddelelse om Studenterbespisning og om et af Konsistorium nedsat Udvalg angaaende forskellige Universitetsforhold; 2) Anden Behandling af Sagen om Docenternes og de fungerende Professorers Stilling til Professorernes Enkekasse; 24. Maj 1917 med Dagsorden: 1) Meddelelser fra Rektor, 2) Valg af et Medlem af Konsistorium i afdøde Professor Jungersens Sted, 3) Valg af 5 Medlemmer af Folkeuniversitetsudvalget.

I 1917—18 6 Møder, nemlig 18. Oktober 1917 med Dagsorden: 1) Meddelelser fra Rektor, 2) Valg af Universitetets Rektor for Rektoratsaaet 1917—18, 3) Valg af Lærerforsamlingens Protokolfører for 1917—18,

4) Valg af et Medlem til Bestyrelsen af Tersløsegaard, 5) Studenterraadenes fortsatte Bestaaen; 20. December 1917 med Dagsorden: 1) Meddelelser fra Rektor, 2) Forslag om Regler om Ansættelse af Professorer ved Københavns Universitet; 18. Januar 1918 med Dagsorden: 1) Meddelelser fra Rektor, 2) 2den Behandling af Forslaget til Regler om Ansættelse af Professorer ved Københavns Universitet; 25. Marts 1918 med Dagsorden: 1) Afgørelse af, hvorvidt Inspector Th. Mortensen opfylder de i Punkt c. i kgl. Resolution af 3. Juni 1913 fastsatte Betingelser for at være Medlem af Lærerforsamlingen, 2) Meddelelser fra Rektor, 3) Valg af et Medlem af Folkeuniversitetsudvalget i Stedet for Professor Cl. Wilkens, 4) Forslag om Aldersgrænse for faste Universitetslærere; 18. April 1918 (ekstraordinært Møde) med Dagsorden: Fortsat Behandling af Forslaget om Aldersgrænse for faste Universitetslærere; 30. Maj 1918 med Dagsorden: 1) Meddelelser fra Rektor, 2) Valg af Udvalg (7 Medlemmer) til Forberedelse af Valg af Konsistorialer, 3) Valg af 5 Medlemmer af Folkeuniversitetsudvalget.

I 1918—19 6 Møder, nemlig 24. Oktober 1918 med Dagsorden: 1) Meddelelser fra Rektor, 2) Valg af Universitetets Rektor for Rektoratsaaret 1918—19, 3) Valg af Lærerforsamlingens Protokolfører for 1918—19, 4) Valg af 10 Medlemmer af Konsistorium, 5) Forslag fra Legat-Udvalget til nye almindelige Bestemmelser for Universitetets Legater, særlig Studenterlegaterne, 6) Forslag om Dannelse af en Centralforening af Lærere ved de 4 højere Læreanstalter; 12. December 1918 med Dagsorden: 1) Meddelelser fra Rektor, 2) Forslag fra Udvalget om Anvendelsen af det første akademiske Aar, 3) Udkast til Anordning angaaende Karaktergivning ved de højere Almenskoler og Censuren ved disse Skolers afsluttende Eksaminer; 30. Januar 1919 (ekstraordinært Møde) med Dagsorden: Fortsat Behandling af Forslaget fra Udvalget om Anvendelsen af det første akademiske Aar; 27. Marts 1919 med Dagsorden: 1) Meddelelser fra Rektor, 2) Fastsættelse af en ny Aldersrække for Forfattere af Afhandlingerne i Festskrifterne i Anledning af Kongens Fødselsdag; 8. Maj 1919 med Dagsorden: 1) Meddelelser fra Rektor, 2) Valg af 5 Medlemmer af Folkeuniversitetsudvalget, 3) Forslag til almindelige Bestemmelser angaaende Universitetets Organisation; 22. Maj 1919 (ekstraordinært Møde) med Dagsorden: 2den Behandling af Forslag til almindelige Bestemmelser angaaende Universitetets Organisation.

I 1919—20 5 Møder, nemlig 24. September 1919 (ekstraordinært Møde) med Dagsorden: 1) Sagen om Oprettelse af et Universitet i Jylland, 2) Besvarelse af de af Undervisningsministeriet i Tilknytning til Universitetskommissionens Betænkning fremsatte 10 Spørgsmaal angaaende Universitetets Forhold; 23. Oktober 1919 med Dagsorden: 1) Meddelelser fra Rektor, 2) Valg af Universitetets Rektor for Rektoratsaaret 1919—20, 3) Valg af Lærerforsamlingens Protokolfører for 1919—20, 4) Valg af et Medlem af Konsistorium i Stedet for Docent Iversen, 5) Valg af 6 Medlemmer til Rask-Ørstedes Fondens Bestyrelse, de 5 i Henhold til Indstillinger, der vil fremkomme fra Fakulteterne, den 6. ved frit valg, 6) Valg af 5 Medlemmer — en fra hvert Fakultet — til et af Indenrigsministeriet nedsat Udvalg til Behandling af Sagen om Oprettelsen af et Universitet i Jylland; 11. December 1919 med Dagsorden: 1) Meddelelser fra Rektor, 2) Valg af et Medlem til Repræsentantskabet for Dansk Studiefond for

Treaaret 1920—22; 25. Marts 1920 med Dagsorden: 1) Meddelelser fra Rektor, 2) Valg af 5 Medlemmer af Universitetets Stipendiebestyrelse samt af 5 Suppleanter; 27. Maj 1920 med Dagsorden: 1) Meddelelser fra Rektor, 2) Sag om Anvendelse af fremmede Sprog i Doktordisputatser, 3) Forslag fra Professor Torm om Bevilling til Anskaffelse af Bøger m. v. til Universitetslærere, 4) Valg af Suppleanter for Medlemmerne af Universitetets Stipendiebestyrelse, 5) Valg af 5 Medlemmer af Folkeuniversitetsudvalget, 6) Valg af Udvalget til Forberedelse af Valg af Konsistorialer.

Som *Medlemmer af den akademiske Lærerforsamling* optoges i Henhold til kgl. Resol. af 3. Juni 1913, jfr. Aarbog 1912—13, S. 982, følgende: d. 21. Oktober 1915 Docenterne J. Lindhard, J. Møllerup og Inspector Ad. S. Jensen og d. 30. Marts 1916 Docent L. Iversen.

Ifølge § 2 i Lov Nr. 132 af 22. April 1916 er Docenterne ved Universitetet faste Tjenestemænd, og de er derfor efter nævnte Lovs Ikrafttræden som Følge af deres Stilling Medlemmer af Lærerforsamlingen.

Til *Rektorer* i Rektoratsaarene 1915—16, 1916—17, 1917—18, 1918—19 og 1919—20 har den akademiske Lærerforsamling valgt følgende Professorer: d. 21. Oktober 1915 Professor J. L. Heiberg for Rektoratsaaret 1915—16, d. 26. Oktober 1916 Professor K. Faber for Rektoratsaaret 1916—17, d. 18. Oktober 1917 Professor W. Johannsen for Rektoratsaaret 1917—18, d. 24. Oktober 1918 Professor V. Bentzon for Rektoratsaaret 1918—19 og d. 23. Oktober 1919 Professor Th. Røvsing for Rektoratsaaret 1919—20.

Til *Protokolfører for den akademiske Lærerforsamling* genvalgtes ved samtlige nysanførte Møder Professor Dines Andersen.

Som Dekaner har fungeret:

I Rektoratsaaret 1915—16: Professor Bang i det teologiske, Professor Vinding Kruse i det rets- og statsvidenskabelige, Professor F. C. C. Hansen i det lægevidenskabelige, Professor Dines Andersen i det filosofiske og Professor Bøggild i det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

I Rektoratsaaret 1916—17: Professor J. Oskar Andersen i det teologiske, Professor A. Nielsen i det rets- og statsvidenskabelige, Professor Schaldemose i det lægevidenskabelige, Professor H. Pedersen i det filosofiske og Professor M. Knudsen i det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

I Rektoratsaaret 1917—18: Professor Glarbo i det teologiske, Professor A. Møller i det rets- og statsvidenskabelige, Professor Tscherning i det lægevidenskabelige, Professor H. Pedersen i det filosofiske og Professor Kolderup Rosenvinge i det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

I Rektoratsaaret 1918—19: Professor Jacobsen i det teologiske, Professor H. Ussing i det rets- og statsvidenskabelige, Professor Henriques i det lægevidenskabelige, Professor E. Arup i det filosofiske og Professor Kolderup Rosenvinge i det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

I Rektoratsaaret 1919—20: Professor Ammundsen i det teologiske, Professor Frantz Dahl i det rets- og statsvidenskabelige, Professor Ellermann i det lægevidenskabelige, Professor Arup i det filosofiske og Professor N. Nielsen i det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

Til Medlemmer af *Udvalget til Forberedelse af Valg af Konsistorialer* har den akademiske Lærerforsamling valgt følgende:

D. 25. Maj 1916 Professorerne Bang, Berlin, Jónsson, Schmiegelow, Strømgren og Hansen samt Museumsinspektør Ad. Jensen; d. 30. Maj 1918 Professorerne Bang, Berlin, Hansen, Jónsson, Steensby og Schmiegelow samt Docent Mosbech; d. 27. Maj 1920 Professorerne Ammundsen, Dahl, Ellermann, Arup og Niels Nielsen samt Docenterne Brøndum-Nielsen og Mosbech.

Til *Medlemmer af Konsistorium* har den akademiske Lærerforsamling foretaget følgende Valg:

D. 16. December 1915 valgtes Professor Buhl som Medlem efter Professor Erslevs Afgang fra Universitetet 1. Februar 1916. D. 26. Oktober 1916 genvalgtes Professorerne Jacobsen, Salomonsen, Buhl og Biilmann, medens Professor Torp valgtes som nyt Medlem i Stedet for Professor Jul. Lassen. Efter Professor Jungersens Død valgtes d. 24. Maj 1917 Professor Poul Johs. Jørgensen til i hans Sted at indtræde i Konsistorium. D. 24. Oktober 1918 valgtes Professorerne Ammundsen, Faber, Heiberg, Jespersen, Johannsen, Jørgensen, Munch-Petersen og Rovsing samt Docent Iversen og Professor Schmiegelow. Efter Docent Iversens Afsked fra Universitetet valgte Lærerforsamlingen d. 23. Oktober 1919 Docent Johs. Pedersen til i hans Sted at indtræde i Konsistorium.

I Stedet for Professor Jacobsen, der var Dekan i Rektoratsaaret 1918—19, valgte det teologiske Fakultet Professor Torm til i hans Sted i nævnte Rektoratsaar at indtræde i Konsistorium. Endvidere valgte det teologiske Fakultet Professor Torm til i Stedet for Professor Ammundsen at være Konsistorial i Rekтораaret 1919—20, i hvilket Professor Ammundsen var Dekan.

I Universitetsaarene 1915—16, 1916—17, 1917—18, 1918—19 og 1919—20 har *den akademiske Lærerforsamling* nedsat følgende *Udvalg*:

1915—16: I Mødet d. 16. December 1915 nedsattes et Udvalg bestaaende af Rektor, Referendarius og Professorerne Salomonsen, Vinding Kruse og Heegaard til Behandling af Sagen om Adgang til Universitetet for Dimittender fra Niels Brocks Handelsskole.

1916—17: I Mødet d. 26. Oktober 1916 nedsattes et Udvalg bestaaende af Rektor, Referendarius og de 5 Dekaner til Behandling af Sagen om Revision af Almenskoleloven af 1903.

1917—18: I Mødet d. 18. Oktober 1917 nedsattes et Udvalg bestaaende af Rektor, Referendarius og Professorerne Torm, Berlin, Tscherning og Arup til Behandling af Spørgsmaalet om Forbedring af Professorernes økonomiske Stilling. I Mødet d. 20. December s. A. bestemtes at lade dette Udvalg fungere som fast Organ for Universitetets Interesser i Lønnings-sagen. I Mødet d. 18. April 1918 valgtes til at tiltræde et nyt Udvalg til Behandling af Forslaget om Aldersgrænse for faste Universitetslærere Professorerne Buhl, Salomonsen, Vinding Kruse, Munch-Petersen, Friis og Torm samt Rektor. Endelig bemærkes, at det i Mødet d. 30. Maj 1918 vedtoges, at Udvalget for Universitetslærernes Ansættelse kunde supplere sig selv.

1918—19: I Mødet d. 20. Januar 1919 valgtes Professor Arup, Rektor og Referendarius til at tiltræde Udvalget angaaende Anvendelsen af det første akademiske Aar for i Forening med dette at besørge den endelige Redaktion af Udvalgets Forslag.

1919—20: I Mødet d. 27. Maj 1920 nedsattes et Udvalg bestaaende af Rektor, Referendarius og de 5 Dekaner samt Docent Johs. Pedersen til Behandling af Sagen om Bevilling til Boganskaffelser for Universitetslærere. I samme Møde bestemtes det at nedsætte et Udvalg bestaaende af 2 Medlemmer for hvert Fakultet incl. Rektor og Referendarius fra disses respektive Fakulteter til Behandling af Sagen om Benyttelsen af fremmede Sprog i Doktordisputater.

Til *Folkeuniversitetsudvalget* er der i Femaaret 1915-16—1919-20 af den akademiske Lærerforsamling foretaget følgende Valg:

D. 30. Marts 1916 valgtes Professor Heegaard i Stedet for Rigsarkivar K. Erslev. D. 25. Maj s. A. genvalgtes Professorerne Bock, Drachmann, Heegaard, Johannsen og Wilkens. D. 24. Maj 1917 genvalgtes Professorerne Bock, Johannsen og Wilkens, medens Professorerne Vinding Kruse og Jul. Petersen valgtes til at tiltræde Udvalget i Stedet for Professorerne Drachmann og Heegaard. D. 25. Marts 1918 valgtes Professor Arup i Stedet for Professor Wilkens. D. 30. Maj 1918 genvalgtes Professorerne Arup, Bock, Johannsen, Vinding Kruse og Jul. Petersen, hvilke alle genvalgtes d. 8. Maj 1919 og d. 27. Maj 1920.

Til Repræsentant for Universitetet i Bestyrelsen af *Dansk Studiefond* valgtes i Lærerforsamlingens Møde d. 26. Oktober 1916 Professor Munch-Petersen, der genvalgtes d. 11. December 1919.

I Lærerforsamlingens Møde d. 18. Oktober 1917 valgtes Professor Vilh. Andersen til Medlem af Bestyrelsen for *Tersløsegaard*.

I Lærerforsamlingens Møde d. 23. Oktober 1919 valgtes til Medlemmer af *Rask-Ørsted Fondens* Bestyrelse i Henhold til Indstilling fra Fakulteterne Professorerne Johannsen, Jacobsen, Munch-Petersen, Buhl og Faber, medens Professor Fibiger valgtes ved Lærerforsamlingens fri Valg.

I Lærerforsamlingens Møde d. 23. Oktober 1919 valgtes Professorerne Jacobsen, Bentzon, Faber, Arup og Biilmann til Medlemmer af et af Indenrigsministeriet nedsat Udvalg til Behandling af Sagen om Oprettelsen af et Universitet i Jylland.

Endelig valgte Lærerforsamlingen i Henhold til den nye Ordning af Universitetets Legatvæsen i Mødet d. 25. Marts 1920 Professorerne Jacobsen, Jørgensen, Fibiger, Jónsson og Biilmann til Medlemmer af *Universitetets Stipendiebestyrelse*. Til Suppleanter for Stipendiebestyrelsen valgtes i Mødet d. 27. Maj 1920 Professorerne Torm, Berlin, Schaldemose, Kuhr og Ad. Jensen.

I Universitetsaarene 1915—16, 1916—17, 1917—18, 1918—19 og 1919—20 har *Konsistorium* nedsat følgende *Udvalg*:

1915—16: I Mødet d. 20. Oktober 1915 et Udvalg bestaaende af Rektor, Referendarius og Professorerne H. Pedersen, Salomonsen, Jungersen og Paludan til Prøvelse af Ansøgninger fra fremmede Studenter om Immatriculation. I Mødet d. 17. November 1915 et Udvalg bestaaende af Rektor og Professorerne H. Pedersen, Salomonsen, Johannsen og Biilmann angaaende Hjælpearbejde for fangne Studenter. I Mødet d. 8. Marts 1916 et Udvalg bestaaende af Rektor, Referendarius, Professorerne Jacobsen, Faber og Jungersen samt Kvæstor og Bygningsinspektør Borch angaaende Universitetets Administrationslokaler. Endelig bemærkes, at Professor Steenstrup i Mødet d. 16. Februar 1916 valgtes til efter Professor

Erslevs Afgang at tiltræde Mindefestudvalget, medens der ikke valgtes noget nyt Medlem til Byggeudvalget for Studiegaarden i Professor Erslevs Sted.

1916—17: I Mødet d. 22. November 1916 nedsattes et Udvalg bestaaende af Rektor, Referendarius og Professorerne Westergaard, Jacobsen, Oscar Andersen, Blinkenberg og Johannsen med den Opgave at tilvejebringe alle Oplysninger om Forholdet mellem Universitetet og Frue Kirke og eventuelt gøre Indstilling til Beslutning vedrørende Spørgsmaalet om Kirkens Forbliven under Konsistoriums Patronat. I Mødet d. 8. December 1916 et Udvalg bestaaende af Rektor, Referendarius, Professorerne Raunkjær og Johannsen samt botanisk Gartner Lange til at forhandle med Landbohøjskolen angaaende Oprettelsen af et Arboret. I Mødet d. 30. Januar 1917 et Udvalg bestaaende af Rektor, Referendarius, Professorerne Kroman og Vinding Kruse samt Docent Lindhard til Behandling af Spørgsmaalet om Fremme af Idræt og Hygiejne blandt Studenterne. I samme Møde nedsattes endvidere et Udvalg bestaaende af Rektor, Referendarius, Stipendiebestyrelsen, Kvæstor og Professor Maar til Behandling af Sagen om Studenterbespisning. I Mødet d. 21. Februar 1917 valgtes Professor Aksel Nielsen til at tiltræde dette Udvalg. I Mødet d. 21. Marts 1917 nedsattes et Udvalg bestaaende af Rektor, Referendarius og Professorerne Jacobsen, Torp, Salomonsen, Buhl og Johannsen til at overveje og eventuelt fremsætte Forslag om en Omordning paa forskellige Punkter af Universitetets Administrationsforhold, Undervisning og Legatvæsen. I Mødet d. 8. Juni 1917 nedsattes et Udvalg bestaaende af Rektor, Referendarius, Kvæstor og Professorerne Martin Knudsen, Bohr, Brønsted, Johannsen, Salomonsen og Biilmann vedrørende Udvidelse af de til Fysikundervisningens Raadighed staaende Lokaler. Endelig foretoges der i Mødet d. 18. April 1917 følgende Valg til allerede nedsatte Udvalg: Professor Heiberg valgtes til at tiltræde Udvalget til forberedende Behandling af Bevillingssager, Professor Johannsen valgtes til at indtræde i Mindefestudvalget og Professor Biilmann til at indtræde i Administrationsbygningsudvalget.

1917—18: I Mødet d. 19. September 1917 nedsattes et Udvalg bestaaende af Referendarius, Kvæstor og Professor Biilmann til Behandling af Sagerne om Rationering af Gas, Elektricitet og Brændsel for Betjente og andre Tjenestemænd samt af Sagerne om Forøgelse af det Institutterne tilstaaede Brændsel. I Mødet d. 7. November 1917 nedsattes et Udvalg vedrørende Disputatser bestaaende af Rektor, Referendarius og Professorerne Jacobsen, Salomonsen og Holger Pedersen. I samme Møde nedsattes desuden dels et Udvalg bestaaende af Rektor, Referendarius og Kvæstor til Bestemmelse af Fremgangsmaaden ved Overgangen af Frue Kirkes Formue til det nye Tilsyn dels et Udvalg bestaaende af Rektor, Referendarius og de 5 Dekaner til Behandling af Spørgsmaalet om Ændringer i Ordningen af Forelæsningstiderne samt endelig et staaende Udvalg angaaende Studenternes Idræt, hvortil valgtes Professorerne Faber og Vinding Kruse. I Mødet d. 7. Juni 1918 overdrog Konsistorium Rektor og Referendarius i Forbindelse med Professor Westergaard og en Repræsentant for Studenterraadet at ordne Sagen om Optagelse af en Statistik over de studerendes sociale Kaar. Endelig bemærkes, at Professor Johannsen i Mødet d. 19. September 1917 valgtes til i Stedet

for afdøde Professor Jungersen at tiltræde Udvalget til Prøvelse af Ansøgninger fra fremmede Studenter om Immatrikulation, at Referendarius i Mødet d. 7. November 1917 valgtes til som Konsistoriums Repræsentant at deltage i Forhandlingerne om en Revision af de gældende Karakter-systemer og at Professor Arup i Mødet d. 28. November 1917 indvalgtes i Udvalget for Mindefester i Stedet for Professor Steenstrup. I Mødet d. 10. December 1917 valgtes Professor Rozniecki til Konsistoriums Konsulent i Sager angaaende Udlændinges Immatrikulation i Stedet for Professor Holger Pedersen, ligesom Professor Rozniecki i Mødet d. 24. April 1918 valgtes til i sidstnævntes Sted at tiltræde Universitetskomiteen for krigsfangne Studenter.

1918—19: I Mødet d. 16. Oktober 1918 nedsattes et Udvalg bestaaende af Rektor, Referendarius og de 5 Dekaner til Behandling af Forslag om Grundregler for Studenterraadet. I Mødet d. 13. November 1918 nedsattes et Udvalg bestaaende af Dekanerne for det lægevidenskabelige, det filosofiske og det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet samt Professorerne Faber og Lindhard til Behandling af Spørgsmaalet om Universitetets Overtagelse af de gymnastikstuderendes praktiske Uddannelse. I Mødet d. 27. November 1918 nedsattes et Udvalg bestaaende af Rektor, Referendarius og Professorerne Salomonsen, Verner Dahlerup, Jacobsen og Kolderup Rosenvinge vedrørende Udveksling af Lærerkræfter mellem de nordiske Universiteter, og i samme Møde nedsattes et Udvalg bestaaende af Rektor, Referendarius, Stipendiebestyrelsen, Kvæstor og Professorerne Salomonsen og Faber til Behandling af et fra det samlede Studenterraad fremkommet Forslag om Indretning af Ejendommen Studiestræde Nr. 8 til Boghandel og Udlejning til Studenter. I Mødet d. 22. Januar 1919 nedsattes et Udvalg bestaaende af Rektor, Referendarius og de 5 Dekaner til at behandle Sagen om Sønderjyders Studief forhold ved Universitetet. I Mødet d. 12. Februar 1919 nedsattes et Udvalg bestaaende af Rektor, Referendarius og Professorerne Jacobsen, Ammundsen, Faber, Jørgensen, Blinkenberg, Martin Knudsen og Jespersen til Behandling af et Forslag om Forandring af Post 9 i Fundatsen for Hurtigkarls Rejsestipendium. I Mødet d. 12. Juni 1919 nedsattes et Udvalg bestaaende af Rektor, Referendarius og Professorerne Arup og Jørgensen til Behandling af Sagen om Oprettelse af Fundats for Dansk-Islandsk Forbundsfond. Endelig nedsattes i Mødet d. 30. Juni 1919 et Udvalg til Behandling af et fra Studenterraadets Bogudvalg fremkommet Andragende om Bistand til at skaffe de studerende billigere Bøger. Om Udvalgets Sammensætning henvises til den i Mødet d. 5. November 1919 truffne Bestemmelse.

1919—20: I Mødet d. 10. September 1919 nedsattes i Anledning dels af Folketingets Udvalgsbetænkning angaaende Lov om nye Professorater og Docenturer dels af Undervisningsministeriets Forespørgsel angaaende ikke besvarede Punkter i Ministeriets Liste af 11. December 1914 til Forberedelse af Sagens Behandling i Lærerforsamlingen et Udvalg bestaaende af Administrationsudvalgets Medlemmer med Undtagelse af Kvæstor, altsaa Rektor, Referendarius og Professorerne Jacobsen, Torp, Salomonsen, Buhl og Johannsen. I samme Møde nedsattes et Udvalg bestaaende af Rektor, Referendarius, Kvæstor og Professorerne Raunkjær, Henriques og Biilmann til at forhandle med de Konsistorium undergivne Tjenestemænd om Indførelse af 8 Timers-Arbejdsdagen. En-

delig nedsattes i samme Møde et Udvalg bestaaende af Rektor, Referendarius og de 5 Dekaner til at behandle en fra Direktøren for den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole fremkommen Sag angaaende Betaling af Honorar for det Lærerne ved de højere Lærestalter paahvilende Eksamensarbejde. I Mødet d. 15. Oktober 1919 nedsattes et Udvalg bestaaende af ovennævnte 8 Timers-Arbejdsdags Udvalg suppleret med Professorerne Jacobsen og Arup samt for Lektorernes Vedkommende et af Docentforeningen valgt Medlem. Til dette Udvalg henvistes Behandlingen dels af en Sag om Forhøjelse af Honoraret til de 4 Overlæger paa Kommunehospitalet for Undervisning af de studerende dels af de øvrige Sager om Forhøjelse af de ikke paa Lønningsloven optagne Honorarer. I Mødet d. 5. November 1919 valgtes den designerede Rektor, Referendarius og Professorerne Ammundsen, Jørgensen og Biilmann samt Bibliotekar Spang Hanssen til at tiltræde det i Mødet d. 30. Juni 1919 ommeldte Udvalg om Tilvejebringelsen af billige Bøger for de studerende. I Mødet d. 5. November 1919 nedsattes endvidere et Udvalg bestaaende af den designerede Rektor, Referendarius og Professorerne Jacobsen, Jespersen og Johannsen til Behandling af et Forslag fra det internationale Udvalg om Oprettelse af et dansk Studieoplysningskontor for Studenter fra Ind- og Udland. I Mødet d. 21. Januar 1920 nedsattes et Udvalg bestaaende af Rektor, Referendarius, Kvæstor, Stipendiebestyrelsen samt Professorerne Faber og Salomonsen til Behandling af Spørgsmaalet om Opførelsen af en Betalingsregens med særligt Hensyn til Valkendorfs Kollegiums Grund. Endelig nedsattes i Mødet d. 19. Maj 1920 et Udvalg bestaaende af Rektor, Referendarius og de 5 Dekaner til Behandling af Sagen om Revision af Reglerne for Fordeling af Doktordisputatser.

Konsistorium har foretaget følgende Valg til *Stipendiebestyrelsen*: D. 15. September 1915 genvalgtes Professor Torp. D. 16. Februar 1916 genvalgtes Professor Fibiger, d. 8. Juni 1917 genvalgtes Professor Jacobsen, d. 11. September 1918 valgtes Professor Jónsson og d. 13. November s. A. valgtes Professor P. J. Jørgensen i Stedet for Professor Torp, der havde ønsket sig fritaget.

Endelig bemærkes, at Professor Munch-Petersen i Mødet d. 15. September 1915 valgtes til Medlem af Almanakkomiteen, at Professor Westergaard i Mødet d. 17. Maj 1916 valgtes til akademisk Værge for Vor Frue Kirke i Stedet for Professor Jul. Lassen, at Prof. Faber i Mødet d. 7. November 1917 valgtes til Efor for Studenternes Spisestuer og at Professor Jónsson i Mødet d. 17. Marts 1920 valgtes til Efor for den Arnamagnæanske Stiftelse i Stedet for Professor Wimmer, ligesom det i samme Møde vedtoges at indstille Professor Dahlerup til Udnævnelse til Medlem af Bestyrelsen. I Mødet d. 21. April 1920 valgtes Professorerne Arup, Jónsson og Gammeltoft til Medlemmer af Bestyrelsen for Dansk-Islandsk Forbundsfond og i samme Møde valgtes Professor Ad. Jensen til Universitetets Repræsentant i det Udvalg, der skal foretage Uddeling til Studenter af oversøiske Rejser, tilstaaede af Østasiatisk Kompagni.

2. Nedsættelse af Udvalg til at overveje Universitetets Administrations-, Undervisnings- og Legatforhold.

(Journ. Nr. 287/1914, 144/1917, 211/1919 og 302/1919.)

I Skrivelse af 11. December 1914 udtalte Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet foranlediget ved forskellige Udtalelser i Universitetskommissionens Betænkning af 23. Oktober 1913 Ønsket om, at den akademiske Lærerforsamling vilde lade sig repræsentere med 4 Medlemmer i et af 7 Medlemmer bestaaende Udvalg, som var tænkt nedsat til Behandling af 10 nærmere angivne Spørgsmaal vedrørende Universitetets administrative Ordning m. v. I Anledning af denne Henvendelse afgav den akademiske Lærerforsamling under 22. Januar 1915 en Skrivelse til Ministeriet, der er citeret i Universitetets Aarboeg for 1914—15, hvor der Side 527—36 er gjort Rede for den paagældende Korrespondance.

Efter Forslag af Professorerne C. J. Salomonsen og Fr. Buhl nedsatte Konsistorium i sit Møde d. 21. Marts 1917 et Udvalg, hvis Opgave skulde være at underkaste forskellige Punkter af Universitetsundervisningen, Administrationsforholdene og Legatvæsenet en Revision og eventuelt fremkomme med Forslag om Ændringer deraf, som derefter skulde forelægges den akademiske Lærerforsamling. I Konsistoriums Møde d. 9. Maj 1917 gav Rektor Meddelelse om, at dette Udvalg havde nedsat særlige Udvalg til Behandling af de i Ministeriets Skrivelse af 11. Maj 1914 ommeldte enkelte Spørgsmaal, nemlig

et Udvalg til Behandling af Sagen om en Omordning af Universitetets Legatvæsen,

et Udvalg til Udarbejdelse af Regler for Ansættelse af Professorer,

et Udvalg angaaende Anvendelsen af det første akademiske Aar og

et Udvalg til Behandling af Spørgsmaalet om en eventuel Omordning af Universitetets administrative Forhold.

Med Hensyn til de i disse Udvalg udførte Arbejder henvises angaaende Sagen om en Omordning af Universitetets Legatvæsen til den i Aarboegen for 1915—20 Bind I. Side 367—82 optagne Redegørelse.

Forsaavidt angaar Sagerne om Udarbejdelsen af Regler for Ansættelse af Professorer og om Anvendelsen af det første akademiske Aar henvises til den nedenfor Side 23 og 27 givne Fremstilling.

Fra Ministeriet modtog Konsistorium med Skrivelse af 15. Juli 1919 Meddelelse om, at Folketingets Udvalg angaaende Lovforslaget om Opprettelsen af nye Professorater og Docenturer ved Universitetet i sin Betænkning af 27. Maj s. A. havde udtalt følgende:

»Af Udvalgets Forhandlinger, bl. a. om en Normeringsplan for Lærernes Antal o. a., er det blevet Udvalget klart, at en Række Spørgsmaal, som Undervisningsministeriet i en Skrivelse af 11. December 1914 med tilhørende Bilag har rettet til Akademisk Lærerforsamling, se Bilaget til Betænkningen, endnu langt fra er blevet besvaret. Udvalget maa derfor — med det Formaal at fremme en klar og bestemt Ordning ved Universitetet — kræve de nævnte Spørgsmaal besvaret snarest og ikke senere end ved Udgangen af September Maaned dette Aar.

Iøvrigt ønsker Udvalget, at Undervisningsministeren, hvis Spørgsmaalene ikke er tilstrækkelig besvarede, eller han af andre Grunde fin-

der Anledning dertil, nedsætter et Udvalg eller en Kommission, hvori ogsaa Rigsdagsmænd faar Sæde, til Undersøgelse af Forholdene ved Universitetet og til Udarbejdelse af Forslag til en endelig Ordning.«

I Anledning heraf tilskrev den akademiske Lærerforsamling under 27. September 1919 Undervisningsministeriet saaledes:

»I den af Folketingets Udvalg angaaende Forslaget til Lov om Oprettelse af nye Professorater og Docenturer ved Københavns Universitet under 27. Maj d. A. afgivne Betænkning er det udtalt, at det af Udvalgets Forhandlinger, bl. a. om en Normeringsplan for Lærernes Antal o. a., er blevet Udvalget klart, at en Række Spørgsmaal, som Undervisningsministeriet i en Skrivelse af 11. December 1914 med tilhørende Bilag har rettet til Akademisk Lærerforsamling, endnu langt fra er blevet besvaret, og at Udvalget derfor — med det Formaal at fremme en klar og bestemt Ordning ved Universitetet — maa kræve de nævnte Spørgsmaal besvaret snarest og ikke senere end ved Udgangen af September Maaned dette Aar.

Med denne Betænkning har det høje Ministerium under 15. Juli d. A. gjort Konsistorium bekendt og samtidig udbedt sig en Udtalelse angaaende de endnu ikke besvarede Punkter i den som Bilag til Ministeriet ovennævnte Skrivelse af 11. December 1914 Universitetet tilstillede Liste over 10 Spørgsmaal, der særlig ønskedes behandlet.

Saaledes foranlediget skal Lærerforsamlingen først i Almindelighed bemærke, at der med Hensyn til de omhandlede Spørgsmaal ikke, som i Udvalgsbetænkningen forudsat, var forlangt nogen Besvarelse af dem fra Universitetets Side, men kun udtalt Ønsket om at se dem behandlede i et af Ministeriet nedsat Udvalg, hvis Nedsættelse dog af forskellige Grunde ikke fandt Sted. Derimod tog Universitetet selv Spørgsmaalet om en Revision af Universitetets Forhold op til Behandling, idet det, efter i 1915 at have indsendt Forslag til en Normeringsplan, i Vinteren 1916—17 nedsatte en Række Udvalg, hvori navnlig de af Ministeriet rejste Punkter er blevet underkastet en indgaaende Drøftelse for derefter at blive endelig behandlede i Konsistorium og Lærerforsamlingen.

Paa Grundlag heraf skal Lærerforsamlingen om de paagældende 10 Punkter tillade sig at fremsætte følgende Udtalelser:

ad Punkt 1. *Normeringsplan for Universitetslærernes Antal med eventuel regelmæssig Revision efter et vist Aaremaals Forløb.*

Som foran berørt og som Ministeriet i Skrivelse af 6. Marts d. A. til Folketingets Udvalg gjorde opmærksom paa, har Universitetet den 6. Juli 1915 indsendt et Forslag til en Normeringsplan, der var beregnet at skulle gælde for de følgende 5 Aar. Senere har jo imidlertid Loven om Statens Tjenestemænd i sit Kapitel 1 givet almindelige, for alle Tjenestestillinger gældende Regler om Normering. Idet denne Sag saaledes paa meget væsentlige Punkter er ordnet ved Tjenestemandsløven, mener man at kunne gaa ud fra, at Spørgsmaalet om særlige Normeringsregler for Universitetet er bortfaldet, og at der derfor, saafremt man ønsker meddelt Oplysninger af Universitetet om dets Planer med Hensyn til nye Lærerposters Oprettelse indenfor et længere Tidsrum, kun kan være Tale om en Fremhævelse af de Hovedønsker i saa Henseende, der i Øjeblikket kan overskues, men ikke om en egentlig for hele dette Tidsrum bindende Normeringsplan.

ad Punkt 2. *Fremgangsmaaden ved Universitetslærernes Ansættelse.*

Dette Punkt er — i Overensstemmelse med Universitetets Forslag — ordnet ved kgl. Anordning af 26. Juni 1918*).

ad Punkt 3. *Aldersgrænse for Professorernes Afgang.*

Efter at der i Loven om Statens Tjenestemænd, Kapitel 2, er givet almindelige for alle Tjenestemænd gældende Regler, tør man gaa ud fra, at dette Punkt — der i øvrigt har været indgaaende drøftet i Lærerforsamlingen, og hvorom der fra Universitetet har været rettet Henvendelse til Lønningskommissionen, jfr. dennes Betænkning 4. Bind Bilag 115 S. 375 — er bortfaldet.

ad Punkt 4. *Studieplaner for alle Fakulteter.*

Der foreligger nu for alle Fakulteters Vedkommende Studieplaner, hvoraf Eksemplarer vedlægges nærværende Skrivelse.

ad Punkt 7. *Anvendelsen af det første akademiske Aar.*

Herom henvises til det af Lærerforsamlingen den 30. Januar d. A. vedtagne, under 17. Marts d. A. til Ministeriet indsendte Forslag**).

ad Punkterne 8 og 9. *Udsondring af det særligt administrative Arbejde vedrørende Universitetets Ledelse, saaledes at der i Spidsen for denne Virksomhed sættes en af Lærerforsamlingen indstillet og af Ministeriet (Kongen) ansat Mand, der forudsættes at staa uafhængig af Lærergerningen ved Universitetet, og*

Den Virkning, som Oprettelsen af et saadant nyt Led i Administrationen vil have overfor Konsistoriums Sammensætning og Myndighedsomraade, Rektors og Referendarius' Stilling o. s. v.

Med Hensyn til disse to Punkter, der allerede var drøftede af Universitetskommissionen af 7. Oktober 1912, hvis Forslag herom Lærerforsamlingen gav sin Tilslutning i Skrivelse af 5. Februar 1914, henvises til det af Lærerforsamlingen den 22. Maj d. A. vedtagne Forslag til almindelige Bestemmelser angaaende Universitetets Organisation, indsendt til Ministeriet under 18. Juni d. A.

ad Punkt 10. *Oprettelsen af en samlet Legatfond.*

Herom henvises til det af Lærerforsamlingen under 24. Oktober f. A. vedtagne Forslag angaaende nye almindelige Bestemmelser for Universitetets Legater, indsendt til Ministeriet under 14. November f. A. Universitetet tillader sig at udtale Haabet om, at dette Forslag, hvis Gennemførelse af forskellige Grunde er stærkt paakrævet, snarest maa nyde Fremme.

Med Hensyn til de to endnu ikke omtalte Punkter i Ministeriets Skrivelse af 10. December 1914:

Punkt 5. *Hvorvidt og i hvilket Omfang det kan gøres til Pligt for Lærerne i Specialfagene, der ikke er Eksamensfag eller i alt Fald kun dyrkes af enkelte Studerende, tillige at yde elementær Undervisning i andre Fag, hvor der er talrige Studerende og Trang til en Forøgelse af Lærerkræfterne.*

og Punkt 6. *En almindelig Forpligtelse for Universitetslærere til at yde et vist Minimum af Elementærundervisning.*
skal man udtale følgende:

*) Se nedenfor Side 25. **) Se nedenfor Side 27 og følg.

Naar der i Punkt 6 tales om et vist Minimum af Elementærundervisning som almindelig Forpligtelse for Universitetslærerne, er der formentlig herved tænkt paa den Undervisning af de Studerende, der direkte tager Sigte paa disses Eksamen. Saadan Undervisning gives imidlertid allerede efter den hidtil fulgte Praksis regelmæssig af alle de Lærere, hvis Fag er Eksamensfag. At fastsætte et Minimum af Timer, hvori alle Lærere skal yde saadan Undervisning, vil, da Behovet er højst forskelligt for de forskellige Fag, næppe vise sig praktisk, og Lærerforsamlingen har derfor ogsaa i det tidligere indsendte Forslag angaaende Universitetets Organisation ment at maatte nøjes med (jfr. Forslagets § 32) at paalægge Fakulteternes Lærere en almindelig Forpligtelse til at besørge den dem ifølge de paagældende Studie- og Eksamensordninger paahvilende Undervisning og Examination. Saafremt der imidlertid skulde være tænkt paa en rent skolemæssig Gennemgang af Lærestoffet (Repetition), maa man først hævde, at en saadan Repetentvirksomhed overhovedet ikke vil kunne overkommes af Lærerne, med mindre der sker en meget væsentlig Forøgelse af deres Tal. Til Belysning heraf turde det være tilstrækkeligt at anføre følgende Tal fra de 3 Fakulteter, hvor Undervisningen afsluttes med en for alle Studenter fælles Eksamen, men hvor alligevel hvert af de til Eksamen hørende Fag i mange Tilfælde kun har een Repræsentant blandt Lærerne, saaledes at den enkelte Lærer skal undervise alle Fakultetets Studenter: Det teologiske Fakultet 449 Studenter, det rets- og statsvidenskabelige Fakultet 663 retsvidenskabelige og 174 statsvidenskabelige Studenter, og det lægevidenskabelige Fakultet 909 Studenter. Det samme Misforhold gør sig ogsaa i høj Grad gældende ved flere af Fagene under det filosofiske Fakultet. Saaledes er der i Tysk 125 Studenter og 2 Professorer og 1 Lektor, i Engelsk 186 Studenter og 2 Professorer og 1 Docent, i Historie 116 Studenter og 3 Professorer. Men hertil kommer, at en Lærer, der blot tilnærmelsesvis skulde fyldestgøre de Krav, der stilles til en Universitetslærers videnskabelige Virksomhed og Undervisning, vanskelig samtidig vilde kunne udøve Repetentvirksomhed, og i enkelte Fag, navnlig Sprog, turde det endda frembyde væsentlige Fordele for Studenterne, at de til den rent praktiske Undervisning har Lærere, der alene beskæftiger sig med denne.

Saafremt man derfor vil fastholde, at der bør gives Studenterne Elementærundervisning af denne Art, vil det sikkert være heldigere, at man slaar ind paa den Vej, der allerede er betraadt baade i det lægevidenskabelige og det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet, og hvorom der ogsaa er indsendt Forslag af det rets- og statsvidenskabelige Fakultet: at ansætte Undervisningsassistenter eller Repetenter, der i Tilknytning til og under Lærernes Vejledning gennemgaar Stoffet med Studenterne.

Den i Punkt 5 fremsatte Tanke, at det skulde kunne paalægges en Lærer i et Specialfag at give elementær Undervisning i andre Fag, maa Lærerforsamlingen tage bestemt Afstand fra. Dette Spørgsmaal vil vel nærmest kun opstaa indenfor det filosofiske Fakultet. Og ogsaa her vilde den Bistand ved den almindelige Undervisning, der paa den Maade kunde ydes, altid være forsvindende i Forhold til, hvad der kræves, idet det navnlig vilde bero paa et Tilfælde, om Speciallærerne var i Stand

til at give saadan almindelig Undervisning. Det vilde da under Videnskabens stærke Udvikling og fremadskridende Specialisering vanskelig kunne forsvares at hæmme en saadan Lærer i hans videnskabelige Arbejde indenfor hans Fag ved at paalægge ham at give Undervisning i helt andre Fag, hvortil han sædvanlig ikke vilde besidde særlige Kvalifikationer.«

Med Hensyn til Sagen om en Omordning af Universitetets administrative Forhold vil der blive optaget en Redegørelse i Aarbogen for 1920—23.

3. Regler om Ansættelse af Professorer.

(Journ. Nr. 284/1917.)

I Konsistoriums Møde d. 9. Maj 1917 gav Rektor Meddelelse om, at Udvalget angaaende forskellige Universitetsforhold havde nedsat særlige Udvalg til Behandling af de i Undervisningsministeriets Skrivelse af 11. December 1914 ommeldte enkelte Spørgsmaal. Et af disse Udvalg, der kom til at bestaa af Rektor og Referendarius samt Professorerne Salomonsen, Torm, Vinding Kruse, Johannsen, Jespersen, Arup og Schmiege-low fik til Opgave at behandle Spørgsmaalet om Fastsættelse af Regler for Ansættelse af Professorer ved Københavns Universitet. Dette Udvalg udarbejdede derefter et Forslag i Sagen, som under 21. Januar 1918 fremsendtes til Ministeriet med saalydende Skrivelse:

»I Henhold til Konsistoriums Beslutning i dets Møde i Marts f. A. er der ved Universitetet blevet nedsat en Række Udvalg til at overveje og eventuelt stille Forslag vedrørende forskellige administrative Forhold ved Universitetet, idet man ved Valget af Opgaverne for Udvalget særlig har taget Hensyn til de Punkter, hvorpaa det høje Ministerium i sin Skrivelse til den akademiske Lærerforsamling af 11. December 1914, jfr. Lærerforsamlingens Svarskrivelse af 22. Januar 1915, henlede Universitetets Opmærksomhed.

Som første Resultat af dette Arbejde tillader Universitetet sig hermed at fremsende et Forslag om de Regler, der af Universitetet vil være at følge, naar et Professorat bliver ledigt, og Universitetet skal gøre Indstilling om dets Besættelse. Hidtil findes der ingen Retsregler om dette Forhold bortset fra Bestemmelsen i Universitetsfundatsens Kap. I, § 13 om Nødvendigheden af Konkurrence i det Tilfælde, at Valget mellem flere Ansøgere kan være tvivlsomt. Hovedtanken med de nye Regler har særlig været at sikre, at Universitetets Indstilling til Ministeriet altid foregaar efter grundig Overvejelse efter visse faste Regler, saa at man undgaar ethvert Skin af, at Fremgangsmaaden tillempes efter det enkelte Tilfælde.

De nærmere Bestemmelser vil fremgaa af Forslaget, som man skal ledsage med følgende Bemærkninger:

Hovedreglen vil være, at et Embede opslaas vakant. Men der vil kunne tænkes Tilfælde, hvor der findes en Videnskabsmand, som Universitetet kunde ønske at bringe i Forslag, fordi han paa Forhaand kan betragtes som alle andre overlegen i Kvalifikationer, men som maaske slet ikke vilde søge Embedet, hvis det blev opslaaet paa almindelig

Maade. I saadanne Tilfælde mener man, at der bør være Mulighed for, at Vedkommende kaldes til Embedet, men dog kun under Forudsætning af, at hans afgjorte Overlegenhed fremgaar paa den ved Forslagets § 1 nærmere fastsatte Maade gennem en af en kvalificeret Majoritet af samtlige Fakultetets Medlemmer tiltraadte Udtalelse i den Retning.

Foreligger der ingen saadan Beslutning om Kaldelse, anmoder Fakultetet om, at Embedet maa blive opslaaet ledigt, og faar de indkomne Ansøgninger tilsendt til Erklæring (Forslagets § 2). For at sikre sig, at disse derefter underkastes en grundig Prøvelse, skal der altid af Fakultetet nedsættes et Udvalg af særlige fagkyndige Universitetslærere (Forslagets § 3). Som Regel bør dette bestaa af tre Medlemmer, for at Answeret ikke skal forflygtiges mellem for mange, men undertiden kan det være hensigtsmæssigt at gøre Udvalget større, naar der findes flere særlig sagkyndige eller Sagkundskab i forskellige Retninger paakræves, og dette er efter den foreslaaede Formulering ikke udelukket. Fakultetet er ved Valget ikke bundet til sine egne Medlemmer, men bør vælge Universitetslærere under andre Fakulteter, for saa vidt de maa anses for mere fagkyndige. Ogsaa udenfor Universitetet staaende Videnskabsmænd kan tilkaldes, men i Hovedsagen er dette Udvalg dog tænkt som et Universitetsudvalg, der foretager den første Prøvelse af Ansøgningserne.

Udvalget afgiver en skriftlig motiveret Indstilling til Fakultetet (Forslagets § 4). For at opnaa, at Sagen ligger saa aaben som muligt for Ansøgerne, foreslaas det, at disse skal have Meddelelse om Udvalgets Indstilling, saa at de kan faa Lejlighed til at gøre deres Bemærkninger, hvis de mener, at der i Motiveringen eller Resultatet er gjort dem Uret. Til saadanne Bemærkninger skal da Fakultetet tage Stilling samtidig med, at det træffer sin Afgørelse paa Grundlag af Udvalgets Indstilling. For dog at undgaa, at denne Meddelelse til Ansøgerne skal give Anledning til endeløse Stridigheder og Polemik, som man undertiden har set det i Sverrig, har man valgt at lade Ansøgerne faa Kendskab til Indstillingen allerede paa dette tidlige Stadium, men kun at lade dem have den korte Frist af 8 Dage til at fremsætte deres Bemærkninger. Det er da antagelig kun væsentlige Mangler eller Fejlsyn i Udvalgets Indstilling, som vil blive Genstand for Kritik.

Fakultetet kan efter Udvalgets Indstilling udtale sig for, at en bestemt Ansøger ansættes i Embedet, eller gøre Indstilling om Afholdelse af Konkurrence. Det kan naturligvis ogsaa stille andre Forslag, f. Eks. henstille, at Embedets Besættelse udsættes eller at Embedet inddrages, hvis ingen kvalificeret Ansøger maatte findes.

Reglerne for Fakultetets Afgørelse og navnlig Bestemmelser om, naar der skal afholdes Konkurrence, er formulerede i Forslagets §§ 5 og 6. Hovedsynspunktet er, at Konkurrence skal afholdes, naar enten Udvalget indstiller det eller der er en vis Tilslutning til denne Ordning i Udvalget eller i Fakultetet eller der i hvert Fald ikke har kunnet opnaas den fornødne Tilslutning til en anden Indstilling. Dette er formentlig i Overensstemmelse med den tidligere omtalte Bestemmelse i Universitetets Fundats, hvorefter Konkurrence skal afholdes, naar der foreligger en grundet Tvivl.

Naar Konkurrence er besluttet, foreslaas det (§§ 7—9), at man skal gaa frem efter de ved Traditionen hævdvundne Regler, som jo nu ogsaa

benyttes ved andre videnskabelige Højskoler. Komiteen, som nedsættes i Henhold til kgl. Resolution, bør bestaa foruden af Universitetslærere af Videnskabsmænd udenfor Universitetet. Som Komiteens Leder bør Fakultetets Dekanus indtræde, da han paa tidligere Stadier har ledet Sagens Behandling og staar som Fakultetets officielle Repræsentant. De udenfor Universitetet staaende Videnskabsmænd vælges af Ministeriet efter Indstilling enten af Fakultetet eller anden videnskabelig Institution, f. Eks. det kgl. Danske Videnskabernes Selskabs to Klasser og det medicinske Selskabs staaende Udvalg. Til Medlemmer af Konkurrencekomiteen kan ogsaa udenlandske Videnskabsmænd vælges.

Man maa i det enkelte Tilfælde være fritstillet med Hensyn til den nærmere Form, der skal gives Konkurrencen. Det bør dog fastslaaes, at der skal tages Hensyn til de paagældendes vita ante acta og tidligere videnskabelige Arbejder og at der tillige altid skal afholdes en offentlig Prøve. Men denne vil kunne bestaa i offentlige Forelæsninger eller i Udarbejdelse af en videnskabelig Afhandling eller i begge Dele, efter som Fakultetet finder Anledning til at foreslaa det under Hensyn til, hvad der særlig ønskes oplyst om de konkurrerendes Evner. Komiteens Indstilling afgives til Ministeriet.

Ved Besættelsen af Docenturer har man vel ikke villet erklære de ovenstaaende Regler i deres fulde Omfang for obligatoriske, men henstiller at lade dem komme til Anvendelse ogsaa paa saadanne Besættelser i det Omfang, hvori det i det enkelte Tilfælde maatte findes passende.«

Under 26. Juni 1918 udfærdigedes der derefter følgende, i det væsentlige i Overensstemmelse med Lærerforsamlingens Forslag affattede

*Anordning om Regler for Ansættelse af Professorer
ved Københavns Universitet.*

§ 1.

Naar et Embede som Professor ved Universitetet bliver at besætte, skal det i Almindelighed først opslaaes ledigt. Undtagelsesvis kan dog Besættelsen ske i Henhold til Kaldelse. Fakultetet kan ikke foreslaa Kaldelse, medmindre mindst $\frac{1}{4}$ af samtlige Fakultetets Medlemmer udtaler, at den paagældende Videnskabsmand saa afgjort er alle andre, der eventuelt kunde komme i Betragtning, overlegen, at en nærmere Granskning af hans Kvalifikationer i Forhold til andres kan anses for overflødig. Hvis ikke alle Medlemmer er til Stede i det Møde, hvori Sagen behandles, indhentes der Udtalelser fra de fraværende, hvilke Udtalelser indføres i Fakultetets Protokol.

§ 2.

Foreligger der ikke en saadan gyldig Beslutning om Kaldelse, foreslaar Fakultetet Embedet opslaaet ledigt og skal da have de indkomne Ansøgninger tilsendt til Erklæring, saa snart de er tilstillede Universitetet.

§ 3.

Saasnart Ansøgningerne er tilstillede Fakultetet, nedsætter dette til at bedømme Ansøgnernes Kvalifikationer et Udvalg paa som Regel 3 Med-

lemmer, der uanset Fakultetsdelingen vælges blandt de Universitetslærere, der er nærmest fagkyndige. Hvis det ikke er muligt indenfor Universitetet at finde et tilstrækkeligt Antal fagkyndige, kan Fakultetet vælge en eller under særlige Omstændigheder flere udenfor staaende Videnskabsmænd til Medlemmer af nævnte Udvalg. Ethvert Udvalgsmedlem er i denne Sag stemmeberettiget Medlem af vedkommende Fakultet.

§ 4.

Udvalget har til Fakultetet at afgive skriftlig motiveret Indstilling, hvori i Tilfælde af Meningsforskel hvert Medlems Standpunkt fremtræder klart.

Udvalgets Indstilling meddeles Ansøgerne, der inden 8 Dage derefter til Fakultetet kan indsende Bemærkninger angaaende Indstillingens Motivering eller dens Resultat. Fakultetsmøde om Sagen maa ikke afholdes, førend nævnte Frist af 8 Dage er udløbet. Til de fra Ansøgerne fremkomne Bemærkninger vil Fakultetet have at tage Standpunkt ved Affattelsen af dets Indstilling.

§ 5.

Hvis Udvalget afgiver en enstemmig Indstilling og denne tiltrædes af et Flertal af Fakultetets i et Møde tilstedeværende Medlemmer, eller hvis et Udvalgsflertals Indstilling tiltrædes af $\frac{2}{3}$ af de tilstedeværende Medlemmer, affattes Fakultetets Indstilling paa Grundlag heraf, jfr. dog § 6.

Udvalgets Indstilling skal altid følge med Universitetets Indstilling til Ministeriet.

§ 6.

Konkurrence skal afholdes:

1. Hvis det fagkyndige Bedømmelsesudvalg med et Flertal gør Indstilling derom,

2. hvis et Udvalgsmedlem afgiver Indstilling om Konkurrence, eller hvis i Tilfælde af Uenighed indenfor Udvalget et Fakultetsmedlem fremsætter Krav derom, og i begge Tilfælde $\frac{1}{3}$ af Fakultetets tilstedeværende Medlemmer slutter sig dertil,

3. hvis Udvalget indstiller flere Ansøgere, uden at nogen af dem har opnaaet Flertal i Udvalget,

4. hvis Udvalgets Indstilling af en Ansøger ikke opnaar tilstrækkeligt Flertal i Fakultetet.

Konkurrence kan finde Sted enten mellem alle Ansøgerne eller alene mellem dem, der efter de fagkyndige Udvalgsmedlemmers Dom kan komme i Betragtning ved Embedets Besættelse. Ingen Ansøger kan dog udelukkes fra Konkurrence, naar et af Udvalgets Medlemmer eller $\frac{1}{3}$ af Fakultetets tilstedeværende Medlemmer stemmer for hans Deltagelse i denne.

Iøvrigt kan Fakultetet, naar Omstændighederne taler derfor, indstille, at ogsaa andre end Ansøgerne deltager i Konkurrencen.

§ 7.

I Tilfælde af at Konkurrence skal afholdes, nedsættes der i Henhold til kgl. Resolution en Konkurrencekomité, bestaaende af vedkommende Dekanus som Formand og tre eller fire andre af Fakultetets Medlemmer,

valgte af dette, — samt to eller tre udenfor Fakultetet staaende danske eller udenlandske Videnskabsmænd, valgte af Ministeriet efter Indstilling enten af Fakultetet eller af en videnskabelig Institution.

Fakultetet kan, om det maatte ønske det, i Stedet for et eller flere af sine egne Medlemmer vælge udenlandske Videnskabsmænd til Medlemmer af Konkurrencekomitéen.

§ 8.

Konkurrencekomitéen bør ved Afgørelsen af de konkurrerendes Kvalifikationer tage Hensyn dels til Vedkommendes vita ante acta og videnskabelige Arbejder, dels til Udfaldet af nogle offentlig afholdte Prøver, hvorom nærmere Regler fastsættes af Ministeriet efter Indstilling af Fakultetet i hvert enkelt Tilfælde.

Naar Konkurrencen er afsluttet, indgiver Komitéen en Indstilling direkte til Ministeriet og tilstiller samtidig Universitetet en Afskrift af Indstillingen.

Ovenstaaende Regler vil efter Omstændighederne helt eller delvist kunne finde Anvendelse ved Besættelsen af Docenturer.

4. Anvendelsen af det første akademiske Aar.

(Journ. Nr. 323/1918.)

I Konsistoriums Møde d. 9. Maj 1917 gav Rektor Meddelelse om, at Udvalget angaaende forskellige Universitetsforhold havde nedsat særlige Udvalg til Behandling af de i Undervisningsministeriets Skrivelse af 11. December 1914 ommeldte enkelte Spørgsmaal. Et af disse Udvalg, der kom til at bestaa af Professorerne Jacobsen, Salomonsen, Buhl, Heiberg, Kroman, Starcke, Bentzon og Martin Knudsen samt Lektor Kuhr, fik til Opgave at behandle Sagen om Anvendelsen af det første akademiske Aar. Dette Udvalg afgav Betænkningen i Oktober 1918 og efterat Sagen havde været behandlet i Lærerforsamlingens Møde d. 30. Januar 1919, valgtes Referendarius og Professor Arup til at tiltræde Udvalget for i Forening med dette at besørge den endelige Redaktion af dets Forslag. Der afgaves derefter følgende Betænkning:

»Det Udvalg, der er nedsat til Overvejelse af Spørgsmaalet om Anvendelsen af det første akademiske Aar, har herved den Ære at fremsende sin Betænkning til Lærerforsamlingen.

Under Hensyn dels til Ministeriets Skrivelse til den akademiske Lærerforsamling af 11. December 1914 dels til Udtalelser, der fra forskellige Sider er fremkomne i de senere Aar, har Udvalget ment særligt at burde have Opmærksomheden henvendt paa følgende Punkter:

1. Studenternes Beskæftigelse med mere »almendannende« Studier udenfor deres særlige Fag.
2. Studenternes Beskæftigelse med deres Fagstudier i det første Aar.
3. Den filosofiske Prøve og det forberedende filosofiske Studium og det hermed i Forbindelse staaende Spørgsmaal om Indførelse af en Adgangseksamen til Fakultetsstudierne.

Med Hensyn til *det først nævnte Punkt* skal Udvalget af flere Grunde ikke gaa i Enkeltheder. Dels er Spørgsmaalet ikke tilnærmelsesvis af den

Vægt som i tidligere Tid, da den saakaldte Almendannelses samfundsmæssige Betydning anerkendtes fra alle Sider, medens den nu agtes ringere — og da desuden Kampen for Føden ikke var saa hidsig som nu til Dags, saa at langt flere Studerende kunde benytte Rusaaret som en Orienteringstid; nu om Stunder tager de allerfleste straks ved Semestrets Begyndelse fat paa Fagstudiet, der sammen med det forberedende filosofiske Studium ganske beslægtet deres Arbejdstid i Rusaaret. Hertil kommer, at denne Sag ikke i synderlig Grad egner sig til at ordnes ved Indgriben udefra; det maa i det væsentlige overlades til den enkelte at opspore og følge de Forelæsningsrækker under andre Fakulteter end hans eget, af hvilke han særligt mener at kunne drage Nytte. Udvalget har dog ment at maatte henlede Opmærksomheden paa dette Spørgsmaal, saa meget mere som der baade her og i Udlandet fra visse Sider er udtalt Ønske om, at der i hvert Fald fra Tid til anden forsøgsvis blev afholdt kortere Forelæsningsrækker, navnlig vedrørende de forskellige Videnskabers historiske Udvikling, beregnede paa Studerende udenfor vedkommende Fakultet.

Hvad dernæst angaar det andet af de ovenfor opstillede Hovedspørgsmaal: Studenternes Beskæftigelse med deres *Fagstudier i det første akademiske Aar*, da er der fra flere Sider klaget over, at de yngste Studenterhold manglede den fornødne Vejledning med Hensyn til, hvilke Forelæsninger de skulde vælge, og derfor ofte stod raadville. Disse Klager maa dog, i hvert Fald i de senere Aar, siges at være uberegtigede. Ikke blot yder de af de forskellige Fakulteter udarbejdede »Studieplaner« ogsaa straks ved Studiernes Begyndelse en betydelig Vejledning, men der ydes iøvrigt ogsaa paa forskellige andre Maader Begynderne Hjælp ved Ordningen af deres Studier: Først og fremmest bliver der selvfølgelig af hver enkelt Universitetslærer *mundtligt* givet alle de Studenter, der henvender sig til ham, al ønskelig Vejledning med Hensyn til Studie-Ordningen; i flere Fakulteter holdes der desuden hvert Aar i September Maaned en kortere vejledende *Foredragsrække* om dette Emne.

Endelig deltager de Studerende selv paa forskellig Maade i dette vejledende Arbejde, f. Eks. gennem Udgivelsen af den aarlige »Haandbog for Studenter« og gennem den mundtlige »Rusvejledning«, der paa bestemte Tider gives de statsvidenskabelige Studerende af deres Studenterraad. Der kunde dog være Grund til at henstille til Undervisningsministeriet hvert Aar i Afgangseksamens-Tiden at tilsende den højere Almenskoles Rektorer Eksemplarer af Lektionskatalog, Studieplaner og — for saa vidt dette ikke maatte ske ad anden Vej — »Haandbog for Studenter« samt at paalægge dem ved Translokationen eller ved anden Lejlighed at henlede Dimittendernes Opmærksomhed paa disse Tryksager og anbefale dem at gøre sig bekendt med deres Indhold i Sommerferiens Løb. En saadan Foranstaltning vilde navnlig være af Betydning for Studerende fra Provinserne, der af Hensyn til Huslejeforholdene først kommer til København paa selve den 1. September.

Om det tredje Hovedspørgsmaal: *Det forberedende filosofiske Studium* og den dertil knyttede *Prove* har Meningerne i akademiske og pædagogiske Kredse været meget delte.

Nogle har været stemte for en fuldstændig *Afskaffelse* af den forberedende filosofiske Undervisning, fordi de betragtede de filosofiske Studier som i og for sig lidet værdifulde og navnlig ansaa Filosofien for saa betydningsløs for de senere Fagstudier, at Beskæftigelse med den fra Fagmandens Synspunkt nærmest maatte anses for Tidsspilde.

Fra anden Side har der været udtalt Ønske om en *Udvidelse* af Filosofikum — ikke gennem en Udvidelse af selve den filosofiske Undervisning, men ved Tilføjelse af nye Lærefag — navnlig sproglige og historiske — med andre Ord en delvis Tilbagevenden til den tidligere »anden Eksamen«, idet man derved vilde raade Bod paa den Tilbagegang i »Almendannelse«, som man mente at spore hos Nutidens Studenter. Udvalget kan dog ikke anbefale, at man gaar denne Vej; man vilde derved forlænge Studietiden, der allerede nu for visse Fag er saare lang, og desuden paabyrde Universitetet en Opgave, der i Virkeligheden er Skolens.

Men kan Udvalget saaledes ikke anbefale Genindførelse af en »anden Eksamen« som en Art Adgangseksamen til Fagstudierne (Fakultetsstudierne), kan det endnu mindre tilraade Fjernelsen af den forberedende filosofiske Undervisning, der erfaringsmæssigt har en stor Betydning ikke blot som tankeskærpende og grunddannende, men tillige som en *samlende* Undervisning, der omfatter alle fem Fakulteters Studenter og derigennem bidrager til at modarbejde den specialiserede Splittelse af de Universitetsstuderende, der gennem den nuværende Skoleordning fremelskes allerede fra Barneaarene af.

Ud fra disse Betragtninger kan Udvalget kun tilraade at bevare en forberedende filosofisk Fællesundervisning for alle Fakulteters Studerende af samme Omfang som den nuværende.

Udvalget kan endvidere ikke undlade at henlede Opmærksomheden paa det uheldige i, at ved den filosofiske Prøve ingen Censor medvirker ved Bedømmelsen. Tilstedeværelsen af en Censor vil rumme en Betydning baade for Eksaminator og Eksaminander samt højne Eksamens Betydning. Udvalget skal derfor foreslaa, at foruden Eksaminator en efter de gældende Regler lønnet Censor deltager i Bedømmelsen ved den filosofiske Prøve. Som en mulig Ordning skal Udvalget henstille, at der ansættes *tre faste Censorer*, der ved hver Eksamenstermin *skiftevis medvirker ved en Trediedel af Eksaminationerne* hos hver af Eksaminatorerne.

Hvad angaar den *filosofiske Undervisning for alle Studenter i det første akademiske Aar* da er der indenfor Udvalget Enighed om, at den Opgave, som det filosofiske Kursus i det første Studenteraar kan løse og som fuldt ud berettiger dette Kursus' Plads som Indledning til ethvert akademisk Studium, bestaar i at bibringe de Studerende en universel Aandsdannelse og et friere Blik, inden de fordyber sig i de forskellige begrænsede Fagstudier.

Med Hensyn til Undervisningens nærmere Ordning har der derimod ikke kunnet opnaas Enighed i Udvalget, idet

et *Flertal* (Bentzon, Buhl, Heiberg, Kuhr, Salomonsen) foreslaar, at Undervisningsstoffet meddeles i Form af en *Fremstilling af Hovedpunkterne i Filosofiens Historie*, dog saaledes, at det staar den enkelte Lærer frit for at afse en mindre Del af den samlede, til Raadighed staa-

ende Tid til en *systematisk Fremstilling af et eller andet filosofisk Sær-
fag*, medens

et *Mindretal* (Jacobsen, Knudsen, Kroman, Starcke) foreslaar, at det filosofiske Kursus vedblivende skal omfatte *Undervisning i Psykologi og (jormel) Logik med Erkendelseslære*, dog saaledes at begge Fag indskrænkes noget, og den derved indvundne Tid anvendes til en *kortfattet Oversigt over Filosofiens Historie*. Den nærmere Fordeling af Tiden (4 Timer ugentlig i 2 Semestre) mellem de nævnte Fag overlades de enkelte Faglærere i Filosofi.«

Denne Udvalgsbetænkning indsendte Lærerforsamlingen derefter under 17. Marts 1919 til Undervisningsministeriet med saalydende Skrivelse:

»Efter at Sagen om Anvendelsen af det første akademiske Aar paa Grundlag af den vedlagte Udvalgsindstilling har været til Behandling i den akademiske Lærerforsamling, skal denne udtale, at medens man iøvrigt har ment at kunne slutte sig til denne Indstilling, har der været delte Meninger om den filosofiske Prøve og dennes nærmere Indretning. Forsamlingens overvejende Flertal har dog udtalt sig for Bevarelsen af Filosofikum som Betingelse for Adgangen til de særlige Fakultetseksaminer, og med Hensyn til den nærmere Indretning deraf har et Flertal stemt for følgende Forslag:

»Det filosofiske Kursus skal omfatte filosofisk Propædeutik med fire Timer ugentlig i to Semestre. Den enkelte Faglærer kan foredrage Stoffet, saaledes som han efter sine særlige Anlæg og Interesser maatte foretrække det, eventuelt helt eller delvis i Form af en Fremstilling af Filosofiens Historie.«

Et Mindretal har stemt for Afskaffelsen af Filosofikum som tvungen Prøve for alle Studerende og har ønsket at motivere sin Særstilling med følgende Udtalelse:

»Mindretallet skal ikke komme ind paa en nærmere Drøftelse af Indholdet eller Formen for det propædeutiske Kursus i Filosofi, men nøjes med at udtale, at det nærer alvorlige Betæneligheder ved den nuværende og af Flertallet opretholdte Ordning. Disse Betæneligheder fremkaldes ikke blot ved stærke Tvivl om Betimeligheden og Nytten af det propædeutiske Kursus og den dertil knyttede Eksamen i det hele taget, men ganske særlig deraf, at dette Kursus er gjort *tvungent for alle Studenter*. De Ulemper, der derved knyttes til det, er efter Mindretallets Formening saa store, at Tvangen afgjort bør afløses af Frivillighed.

Mod den hidtidige Ordning skal Mindretallet anføre:

at den har den alvorlige pædagogiske Fejl at tvinge *alle Studenter* til i det første Studieaar at deltage i et Kursus, hvoraf de efter deres meget forskellige Modenhed, Evner og Anlæg maa faa et højst forskelligt, i ikke faa Tilfælde et meget ringe eller slet intet Udbytte,

at den derfor i Praksis fører til, at et meget betydeligt Antal Studenter ikke følger de filosofiske Forelæsninger, men enten alene eller ved Manuduktør i Slutningen af det første Aar lærer udenad det Lærestof, der kræves til Eksamen,

at den ialtfald indenfor det filosofiske Fakultet er og vil være en alvorlig Hindring for Udarbejdelsen og Overholdelsen af en fast Studieordning i det første Studenteraar,

og at den udgør en alvorlig og højst beklagelig Hindring for enhver, der ad en anden Vej end den regelmæssige gennem Gymnasieskolen i en senere Alder eller fra andre Livsstillinger søger Adgang til Universitetets Uddannelse, fordi den forøger det Arbejde, der allerede kræves af dem for at tage Studentereksamen med endnu et Aar, ialtfald endnu en Eksamen, der regelmæssig først kan tages et Aar efter Studentereksamen.

Da det nu tilmed i Praksis har vist sig, at manglende Tvang til at tage Filosofikum ikke medfører, at det propædeutiske Kursus ikke frivilligt søges, men f. Eks. et ret stort Antal Polyteknikere aarlig følger det og tager Eksamen, og da det sikkert stadig for de Studenter, som har Anlæg eller Interesse for filosofiske Studier, vil bevare sin Tiltrækning og desuden for en Mængde Studenter vil beholde sin traditionsmæssige Betydning som en Slags Afrunding af Studentereksamen eller Afslutning af deres Studier ved Erhvervelsen af Titlen *cand. phil.*, forekommer det os upraktisk og stridende mod vort Syn paa Formaalene med den højere Undervisning, at Universitetet vedblivende fastholder det tvungne filosofiske Kursus som et ubetinget Gennemgangsled for alle videregaaende Studier.

Da denne Mindretallets Anskuelse ikke har kunnet bringes frem i det af Konsistorium nedsatte Udvalg, hvori det tilfældigvis ikke var repræsenteret, skal Mindretallet herved tillade sig at indstille til det høje Ministerium:

at det filosofiske Kursus vel bevares i Overensstemmelse med den af den almindelige Lærerforsamlings Flertal fattede Beslutning, men at den dertil knyttede Forpligtelse for alle Studenter til at have bestaaet Filosofikum for at kunne indstille sig til en Embedseksamen snarest ophæves.«

I Anledning af dette Mindretalsvotum mener Flertallet at kunne indskrænke sig til følgende Bemærkninger:

»Som i Udvalgsindstillingen anført, finder Flertallet netop en særlig betydningsfuld Side ved det filosofiske Kursus deri, at det samler Studerende med forskellige Specialfag til en saadan fælles Undervisning af almindelig Karakter. Det er ganske stridende mod de virkelige Forhold, naar det i Mindretallets Votum antydes, at Forelæsningerne i filosofisk Propædeutik skulde være svagt besøgt i Forhold til Antallet af Eksaminanderne. At de fire Timers Forelæsninger i Filosofi i noget Fakultet skulde skabe alvorlige Hindringer for Gennemførelsen af en fast Studieordning i det første Aar, vægrer Flertallet sig ved at tro. Det vilde heller ikke gøre nogen Forandring heri, om Filosofikum blev gjort frivillig, idet det ogsaa da maatte være nødvendigt at holde 4 Timer om Ugen disponible for Studerende af alle Fakulteter. De Studenter, der paa Grund af ekstraordinære Forhold maatte finde særlig Vanskelighed ved at underkaste sig den filosofiske Prøve — som forøvrigt er meget langt fra at lægge Beslag paa et helt Aar —, kan man hjælpe ved Dispensationer. En almindelig Ophævelse af Kursusets tvungne Karakter vilde derimod utvivlsomt medføre, at kun et forsvindende Antal af de Studerende vilde gennemgaa dette. Herimod er Mindretallet selvfølgelig ikke i Stand til at støtte sig paa praktiske Erfaringer, idet navnlig Henvisningen til Poly-

teknikerne ikke i saa Henseende kan have nogen Betydning, da disse har en særlig Interesse i at tage Filosofikum, fordi dette nu er en Betingelse for at opnaa Adgang til Universitetets Legater.

5. Normeringsbestemmelser for Professorater og Docenturer.

(Journ. Nr. 140/1915.)

Under 15. April 1915 tilskrev Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet Konsistorium saaledes:

»Ministeriet skal herved anmode Konsistorium om til Brug ved den endelige Udarbejdelse i Ministeriet af Forslaget til en Lønningslov for Universitetet at tilvejebringe og med sine egne Bemærkninger hertil at indsende Erklæringer fra samtlige Fakulteter angaaende det Antal Professorer og Docenter, som foreslaas normeret ved Loven for hvert enkelt Fakultets Vedkommende, idet man gør opmærksom paa, at det ved Udarbejdelsen af Fakulteternes Forslag bør være en Forudsætning, at Normeringen ikke vil kunne paaregnes ændret i de første 10 Aar efter Lovens Ikrafttræden, ligesom der herfra i Lovforslaget vil blive optaget en udtrykkelig Bestemmelse om, at Planen efter Ministeriets Foranstaltning hvert 10de Aar vil være at underkaste en Revision eventuelt med den Følge, at der forelægges Lovgivningsmagten Forslag til Ændringer i Planen for det kommende Tiaar.«

Efter Modtagelsen af denne Skrivelse udtalte Konsistorium i Skrivelse til Ministeriet af 26. April 1915, at det vilde sætte megen Pris paa, forinden Sagen forelagdes Fakulteterne til Erklæring, at modtage en Tilkendegivelse fra Ministeriet, om dette vilde kunne gaa ind paa at begrænse den omspurgte Normeringsplan til kun at gælde for et Tidsrum af 5 i Stedet for 10 Aar. I saa Henseende bemærkedes nærmere følgende:

»En saadan Normeringsplan betegner for Universitetets Vedkommende noget helt nyt og dens Udarbejdelse vil derfor ikke kunne undgaa at medføre forskellige Vanskeligheder. Disse vil naturlig forøges, for jo længere Tidsrum Planen gøres bindende og jo større Kravene derfor kan ventes at ville blive, og navnlig vil Vanskeligheden ved at overskue Fremtidsudviklingen i et saa langt Tidsrum som 10 Aar medføre en betydelig Usikkerhed i hele Grundlaget for Planen, medens de Krav, der kan opstaa i de første 5 Aar, med en helt anden Sikkerhed lader sig beregne. Konsistorium maa derfor formene, at en kun for 5 Aar bindende Normeringsplan vil være at foretrække.«

I Anledning heraf meddelte Ministeriet i Skrivelse af 5. Maj 1915, at det intet fandt at erindre imod, at den ommeldte første Normeringsplan kun gjordes bindende for et Tidsrum af 5 Aar, men at Ministeriet maatte forbeholde sig, at den periodiske Normal ved Udarbejdelsen af senere Planer eventuelt sattes til 10 Aar.

Under 6. Juli 1915 tilskrev Konsistorium derefter Ministeriet saaledes:

»I Skrivelse af 5. Maj og 15. April d. A. har det høje Ministerium anmodet Konsistorium om til Brug ved den endelige Udarbejdelse i Ministeriet af Forslaget til en Lønningslov for Universitetet at tilvejebringe

og med sine egne Bemærkninger dertil at indsende til Ministeriet Erklæringer fra samtlige Fakulteter angaaende det Antal Professorer og Docenter, som foreslaas normeret for hvert enkelt Fakultets Vedkommende, saaledes at denne Normeringsplan gøres gældende for et Tidsrum af 5 Aar.

Idet Konsistorium hermed fremsender Fakulteternes Erklæringer, skal det meddele en Oversigt over disses Hovedindhold.

Det teologiske Fakultet anser det for nødvendigt, at der foruden de nuværende 5 normerede Professorater og 2 normerede Lærerpladser — hvilke sidste ønskes overførte til selve Lønningsloven — yderligere oprettes et normeret Professorat i det gamle Testamente.

Det rets- og statsvidenskabelige Fakultet fremsætter Ønsket om, at foruden de nu normerede 8 Professorater Falkutetets 2 nuværende ekstraordinære Professorater henholdsvis i Retsvidenskab (offentlig Ret og islandsk Ret) og i Statsvidenskab normeres, og at der yderligere normeres 1 nyt Professorat i Retsvidenskab, samt at der foruden de 2 normerede Docenturer i Retsvidenskab oprettes 1 nyt normeret Docentur i Retsvidenskab, medens derimod det nu bestaaende normerede Docentur i Statsvidenskab — der dog for Tiden er hvilende — kan bortfalde. Fakultetet maa dog forbeholde sig at stille yderligere Forslag om Oprettelse af nye Lærerposter, saafremt der under det skulde blive oprettet nye særlige Kursus i Handelsvidenskab, ligesom det henleder Opmærksomheden paa, at der, naar Professor Wilckens engang forlader Universitetet, bør drages Omsorg for Oprettelsen af en fast Lærerpost i Sociologi, hvilket Fag efter Fakultetets Mening nærmere henhører under det rets- og statsvidenskabelige end under det filosofiske Fakultet.

Det lægevidenskabelige Fakultet anser det for nødvendigt: 1) at den for Tiden af Professor Axel V. Lendorf som Professor extraordinarius beklædte Lærerpost i Kirurgi forandres til et normeret Professorat, 2) at de under Fakultetet ansatte normerede 5 Docenter, der selvstændig repræsenterer obligatoriske Undervisningsfag (Hud- og veneriske Sygdomme, Sindssygdomme, Børnesygdomme, Øre-, Næse- og Strubesygdomme, epidemiske Sygdomme) — i Overensstemmelse med Fakultetets tidligere fremsatte, af den akademiske Lærerforsamling anbefalede og af Universitetskommissionen tiltraadte Forslag — samtidig med at lønnes som andre Docenter med Ret til Pension i Overensstemmelse med Kommissionens Lønningsforslag maa blive udnævnt til Professorer med samme Rang som Universitetets øvrige Professorer, uden dog ved denne Udnævnelse at blive Medlemmer af Fakultetet. Endelig udtaler Fakultetet 3) Ønsket om, at det for Tiden af Dr. med. J. Lindhard beklædte normerede Docentur i Gymnastikteori, der hidtil har sorteret under det lægevidenskabelige Fakultet, maa blive overført til det matematisk-naturvidenskabelige eller det filosofiske Fakultet. Dette sidste Spørgsmaal ønsker Konsistorium at forbeholde sin Stilling til.

Det filosofiske Fakultet foreslaar følgende 7 ekstraordinære Professorater normerede: i Filosofi, eksperimental Psykologi, nordisk Filologi, Folkeminder, Religionshistorie, romansk Filologi og slavisk Filologi. Derimod vil 2 af de ekstraordinære Professorater, nemlig i klassisk Filologi og i almindelig Litteraturhistorie, kunne bortfalde ved Vakance. Endvidere foreslaas af de nuværende (personlige) Docenter 4, nemlig i

Engelsk, Tysk, Kunsthistorie og Arkæologi, normerede som Professorater, og det foreslaas yderligere at oprette 1 nyt normeret Docentur i Engelsk. Derimod formenes 4 af de nuværende Docenturer, nemlig i islandsk Hi-Fysik og 4) af 2 nye normerede Docenturer henholdsvis i Geofysik og i Musikhistorie at kunne bortfalde ved indtrædende Vakance; dog foreslaas det for dette Tilfælde, at der oprettes et ekstraordinært Professorat i Assyriologi.

Det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet foreslaar: 1) at 3 af de nuværende personlige Docenturer, nemlig i Dyrefysiologi, i Histologi og Embryologi og i Palæontologi normeres som Professorater; ved Oprettelsen af det sidste vil den palæontologiske Inspektørstilling ved Universitetets mineralogiske Museum kunne bortfalde; 2) at 2 personlige Docenturer, i Botanik (Kryptogamerne) og i Kemi, normeres som saadanne; den nuværende Indehaver af det førstnævnte Docentur, Dr. phil. Kolde-rup Rosenvinge foreslaas dog gjort til personlig Professor. 3) Endvidere foreslaas der Oprettelsen af 1 helt nyt normeret Professorat i teoretisk Fysik og 4) af 2 nye normerede Docenturer henholdsvis i Geofysik og i Geografi.

Med Bemærkning, at Sagen har været behandlet af et af Konsistorium nedsat Udvalg, tillader man sig at ledsage de foreliggende Forslag med Konsistoriums bedste anbefaling, idet man samtidig tør udtale Forventningen om, at der uanset den fastsatte Normeringsplan maa være bevaret Muligheden for, naar særlige Omstændigheder maatte gøre det ønskeligt, at knytte Videnskabsmænd i personlige Lærestillinger til Universitetet.«

6. Docenternes Adgang til »Professorernes Enkekasse«.

(Journ. Nr. 334/1916.)

Paa et den 26. Oktober 1916 af Interessenterne i Professorernes Enkekasse afholdt Møde nedsattes et Udvalg bestaaende af Rektor, Professor Faber og Referendarius consistorii, Professor Munch-Petersen, samt af Professorerne Westergaard, Jespersen, Heegaard og Ammundsen med den Opgave at overveje Betydningen for Enkekassen af den ved Lønningsloven af 22. April 1916 bevirkede Forandring i Docenternes Stilling og eventuelt fremkomme med Forslag i den Anledning.

I Henhold til de i Udvalget stedfundne Forhandlinger tilskrev Konsistorium derefter under 3. Maj 1917 Undervisningsministeriet saaledes:

»Ifølge Paragraf 1 i det under 21. Januar 1852 allerhøjest konfirmerede Tillæg til Fundatsen for Professorernes Enkekasse af 5. Juni 1767 er alle fast ansatte Universitetslærere, »af hvad Navn nævnes kan«, berettigede til at indtræde i nævnte Enkekasse, dog at ingen kan optages som Interessent efter at have fyldt sit 60nde Aar. Derimod er i Henhold til det paagældende Fundatstillægs Paragraf 2 kun Professorer i normeret Plads under 60 Aar forpligtede til at indtræde i Enkekassen.

Efter at det ved Lønningsloven af 22. April 1916 er bestemt, dels at Lederne af visse Hospitalsklinikker er fungerende Professorer, der som

saadanne udnævnes af Kongen, dels at ogsaa Ansættelse som Docent sker ved kongelig Udnævnelse og giver Ret til Pension, har imidlertid det Spørgsmaal rejst sig, hvorledes de fungerende Professorers og Docenternes Stilling til Professorernes Enkekasse bør ordnes. Medens der fra alle Sider har været Enighed om, at de nævnte Lærere nu maa have samme Ret som alle andre fast ansatte til, naar de selv ønsker det, at indtræde som Interessenter i Enkekassen, har alene det Spørgsmaal givet Anledning til nærmere Overvejelse, om der ikke ogsaa for Fremtiden burde paalægges dem en Pligt hertil. De i denne Anledning stedfundne Drøftelser og Forhandlinger er da resulterede i den Ordning som den formentlig naturligeste at gøre Optagelsen i Enkekassen pligtmæssig for fremtidig ansatte fungerende Professorer og Docenter og at forholde paa tilsvarende Maade med Hensyn til ekstraordinære Professorer, hvis Indtræden ikke bør være fakultativ, naar Optagelsen er obligatorisk for de andre fast ansatte Lærere.

Under Henvisning til foranstaaende skal man derfor tillade sig at indstille til det høje Ministerium, at der udvirkes kongelig Konfirmation paa følgende, af en Generalforsamling af Interessenterne i Enkekassen vedtagne og af den akademiske Lærerforsamling tiltraadte Forslag til nyt Tillæg til Fundatsen for Professorernes Enkekasse af 5. Juni 1767 med Tillæg af 21. Januar 1852: »De, der fremtidig ansættes ved Universitetet som ekstraordinære eller fungerende Professorer eller som Docenter, skal have samme Forpligtelse til at indtræde som Interessenter i Professorernes Enkekasse, som hidtil har paahvilet Professorerne i normerede Pladser.«

Under 29. Juni 1917 meddelte Undervisningsministeriet derefter, at det under 28. s. M. ad mandatum havde meddelt kongelig Konfirmation paa følgende Tillæg til Fundatsen for Professorernes Enkekasse af 5. Juni 1767:

»De, der fremtidig ansættes ved Universitetet som ekstraordinære eller fungerende Professorer eller som Docenter, skal have samme Forpligtelse til at indtræde som Interessenter i Professorernes Enkekasse, som hidtil har paahvilet Professorer i normerede Pladser.«

7. Kongelig Udnævnelse af Universitetets Docenter.

(Journ. Nr. 222/1916.)

I Henhold til § 24 i Lov af 22. April 1916 foretog Konsistorium under 20. Maj 1916 Indstilling til Undervisningsministeriet om kongelig Udnævnelse af de i Lovens § 2 ommeldte Docenter. I Skrivelse af 14. Juli 1916 meddelte Ministeriet derefter, at Kongen under 6. s. M. havde udnævnt

Dr. phil. Johs. Møller til Docent i ren Matematik og

Dr. jur. Niels Frederik Axel Møller til Docent i Retsvidenskab,

begge for Tiden fra 1. April 1916 til 1. Juli s. A. Endvidere meddelte Ministeriet den 15. Juli 1916, at Kongen under 6. s. M. havde udnævnt de efternævnte til Docenter ved Universitetet fra 1. April 1916 at regne i de ved hver især anførte Discipliner:

Lic. theol. C. E. N. Glarbo i nytestamentlig Eksegese med Lønningsanciennitet fra 1. Marts 1910.

Dr. jur. Henry Blom Ussing i Retsvidenskab med Lønningsanciennitet fra 18. Juni 1914.

Dr. med. J. P. J. Lindhard i Gymnastikteori med Lønningsanciennitet fra 11. Oktober 1909.

Professor, Dr. phil. J. H. G. V. Schmidt i Ægyptologi og Assyriologi med Lønningsanciennitet fra 1. Juli 1883.

Professor, Dr. phil. Angul Hammerich i Musikens Historie med Lønningsanciennitet fra 1. April 1896.

Dr. phil. J. E. Østrup i semitisk Sprog og Litteratur med Lønningsanciennitet fra 30. Marts 1898.

Dr. phil. Fr. Beckett i Kunsthistorie med Lønningsanciennitet fra 1. April 1909.

Dr. phil. N. H. P. Bøgholm i engelsk Sprog og Litteratur med Lønningsanciennitet fra 19. August 1911.

Mag. sc. R. H. Stamm i Histologi og Embryologi med Lønningsanciennitet fra 1. April 1908.

Dr. phil. Chr. Winther i Kemi med Lønningsanciennitet fra 1. September 1914.

Direktor i Statsanstalten for Livsforsikring, Dr. phil. L. Iversen i Forsikringsmatematik.

Med Hensyn til Docent Iversen udtalte Undervisningsministeriet i Skrivelse af 26. Juli 1916, at Ministeriet efter Forhandling med Finansministeriet maatte antage, at Bestemmelsen i Lov af 26. Marts 1870 § 5 maatte finde Anvendelse paa det for hans Vedkommende foreliggende Tilfælde, saaledes at der, da Docentlønnen for Dr. Iversen, hvis Anciennitet maatte regnes fra 1. Februar 1916, udgør 3000 Kr. aarlig, foreløbig kun kunde udbetales Lønning beregnet efter 1500 Kr. aarlig, men at Ministeriet vilde foranledige, at der paa Finanslovforslaget for 1917—18 samt paa Forslaget til Lov om Tillægsbevilling for 1916—17 søgtes tilvejebragt Hjemmel til Udbetaling af fuld Docentlønnig. Paa de anførte Love tillagdes der derefter ved en Tekstanmærkning til Universitetets Udgiftspost a. 2. Undervisningsministeriet Bemyndigelse til, saalænge Direktør i Statsanstalten for Livsforsikring, Dr. phil. L. Iversen beklædte Stillingen som Docent i Forsikringsmatematik ved Universitetet, at udbetale ham et personligt Tillæg svarende til Forskellen mellem Halvdelen af den ham i Henhold til Lov af 22. April 1916 § 2 til enhver Tid tilkommende Docentlønnig og Begyndelseslønnen for Docenter, jfr. Rigsdagstidende for 1916—17, Tillæg A., Sp. 1395—98 og 4245—46 samt Tillæg B., Sp. 307—10 og 1665—66.

8. Udveksling af Lærerkrafter mellem de nordiske Universiteter.

(Journ. Nr. 330/1918.)

Under 12. November 1918 tilskrev Rektor ved Kristianias Universitet Konsistorium saaledes:

»Nordisk Studenterforbund har i en skrivelse av 21. f. m. underrettet samtlige nordiske universiteter og høiskoler om innholdet av de resolu-

sjoner som blev vedtatt paa den nordiske studenterkongress i Kristiania juni 1918.

Den første av disse resolusjoner er rettet til samtlige nordiske universiteter og akademiske høiskoler, og gaar bl. a. ut paa aa be disse institusjoner om aa ta initiativet til aa faa satt igang en regelmessig utveksling av lærerkrefter.

Det Akademiske Kollegium ved vort universitet har sterk sympati for tanken om en utvidet utveksling av lærerkrefter mellem de nordiske universiteter. Man tillater sig herved aa forespørre om Eders universitet maatte være villig til aa delta i en bearbeidelse av planer om et regelmessig »professorbytte« innen de forskjellige fakulteter, og om det i tilfelle ansees hensiktsmessig aa la planen utrede ved hver enkelt institusjon, f. eks. ved særskilte komiteer, som muligens kunde staa i brevveksling med hinannen.«

I Anledning heraf nedsatte Konsistorium i sit Møde 27. November 1918 et Udvalg til Behandling af Spørgsmaalet om at søge indført en regelmæssig Udveksling af Lærerkrefter mellem de nordiske Universiteter, men der er ikke fra dette fremkommet nogen Indstilling.

9. Forslag om Oprettelse af Docenturer i Nabolandenes Sprog ved Nordens Universiteter og Højskoler.

(Journ. Nr. 201/1919.)

Under 15. April 1919 tilskrev det akademiske Kollegium ved Kristiania Universitet Konsistorium saaledes:

»På den nordiske studenterkongress i Kristiania 1918 blev der vedtatt en resolusjon om at der ved alle Nordens universiteter og akademiske høiskoler bør søkes oprettet dosenturer i nabolandenes sprog.

Efter anmodning av kollegiet har det Historisk-Filosofiske Fakultet fremlagt et forslag til ordning av denne sak; jfr. medfølgende kopi av en komiteinnstilling, datert 12. mars sistl.

Ved å henvise til disse dokumenter tillater kollegiet sig å forhøre, hvordan det ærede konsistorium stiller sig til den fremlagte plan. I tilfelle av at planen vinner tilslutning, akter kollegiet å opføre de nødvendige bevilgninger i sitt neste budgettforslag.

Som det vil sees, forutsetter fakultetets forslag den ordning at gasjen bevilges i det land hvor undervisningen drives. Kollegiet gjør opmerksom på at der også kunde være tale om den ordning, at de utsendte dosenter blev lønnet fra sitt hjemland. En sådan ordning er allerede etablert for det dosentbytte som finner sted mellem vårt universitet og universitetet i Paris. Kollegiet vilde være takknemlig for en uttalelse også om denne praktiske side av saken.«

I Anledning heraf udtalte det filosofiske Fakultet under 27. Juni 1919 følgende:

»Fakultetet kan fuldstændig sympatisere med Tanken om, at der ved de nordiske Universiteter findes Lærerpøster i alle de nordiske Landes Sprog og Litteratur. For Københavns Universitets Vedkommende er en Trang til Nyoprettelse af saadanne Lærerpøster imidlertid ikke stor. Som det rigtigt bemærkes i Kristiania Universitetets Skrivelse, har man

allerede her ved Universitetet et Professorat i nordisk Filologi og et Docentur i islandsk Historie og Sprog, under hvilke Lærerposters Omraade ogsaa Undervisningen i Nyislandsk henhører. Hvad svensk Sprog og Litteratur angaar, er der nylig oprettet et Lektorat, der er besat med en indfødt svensk Lektor, og endelig er der af Professoren i nordisk Filologi regelmæssig afholdt Forelæsninger og Øvelser over norsk Landsmaal, ligesom Professorerne i almindelig og nordisk Litteraturhistorie hyppigt holder Forelæsninger ogsaa over svensk og norsk Litteratur.

Hvad Island angaar, har der i nogle Aar ved Reykjavik Universitet virket en af den danske Regering udsendt og lønnet Docent i Dansk, og Fakultetet maa i det hele finde det heldigst, om de af Kristiania Universitet foreslaaede udsendte Docenter i Lighed hermed blev lønnet hver af sit Hjemland.«

Under 11. Juli 1919 gjorde Konsistorium det akademiske Kollegium i Kristiania bekendt med denne Erklæring, idet det udtaltes, at det ligesom Fakultetet sympatiserede med Tanken om, at der ved de nordiske Universiteter findes Lærerposter i de nordiske Landes Sprog og Litteratur.

10. Indførelse af ensartede Regler med Hensyn til Kundgørelse af og Konkurrence om Lærerstillinger ved Nordens Universiteter og akademiske Højskoler.

(Journ. Nr. 181/1919.)

Under 21. Marts 1919 tilskrev det akademiske Kollegium ved Kristiania Universitet Konsistorium saaledes:

»Den 4. juni 1902 vedtog det 3dje nordiske akademiske møde i København enstemmig følgende resolusjon:

»Mødet, som anser det for at ville være til største gavn for Nordens videnskab og højskoler, om der ved ansættelsen af professorer i større udstrækning end hidtil tages hensyn ogsaa til fremragende videnskabsmænd af anden nordisk nationalitet, udtaler som sit ønske, at der ved besættelsen af ledige professorater i videst mulig udstrækning aabnes lige adgang for svenske, norske og danske videnskabsmænd, og bemyndiger samtidig mødets komite til, ved skrivelse til de akademiske myndigheder ved Nordens universiteter og højskoler, at anmode dem om at ville arbejde for opnaaelsen af dette maal og, indtil det er sket, ved eventuelle professoransættelser have mødets ovenudtalte ønske i velvillig erindring.«

Det kan måske siges, at denne udtalelse fra repræsentanter for alle Nordens universiteter har ledet til at universiteterne i noget større udstrækning enn tidligere har taget hensyn til ansøgere fra nabolandene. Imidlertid er der siden 1902, såvidt kollegiet bekjendt, ikke i noget af landene foretaget nogen væsentlig ændring i den retstilstand og den praksis som bestod tidligere på dette område.

Denne retstilstand kan i korte trekk skisseres således: I alle tre land kan der åbnes *adgang til ansættelse* af fremmede lærere, ogsaa ved statsuniversiteterne. Imidlertid er hindringer som må overvinnes når en fremmed skal ansættes, av noget forskjellig karakter. Størst er disse hindringer

i Danmark, hvor grunnlovens § 17 krever dansk innfødsrett hos alle professorer; her må altså først skaffes tilveie en spesiallov, hvorved den fremmede ansøker tillegges innfødsrett, før han kan utnevnes til dansk embede. I Sverige stiller forholdet sig forskjellig ved statsuniversitetene og ved de frie høiskoler. Ved statsuniversitetene er regelen den at utlendinger kan tillates å konkurrere om lærerembeder når de er videnskapsmenn av »utmärkt förtjenst«. Kun ved vårt universitet og ved de akademiske høiskoler i Stockholm og Göteborg har de fremmedes adgang til konkurranse om lærerstillinger været helt ubundet av formelle forskrifter.

M. h. t. *kunngjørelse* av ledige lærerstillinger er praksis enn mer forskjellig i de tre land. En viktig årsak hertil ligger deri, at svenske og danske universiteter og høiskoler har den såkalte kallelserett, mens vårt universitet savner en sådan. Herav følger at professorembeder ved vårt universitet meget hyppigere kunngjøres ledig enn tilfellet er ved noget enkelt av de øvrige lands universiteter. Men hertil kommer avvikende praksis i de tilfelle da kunngjørelsesformen anvendes. Ved svenske statsuniversiteter skjer kunngjørelse bare innenlands. Ved Kjøbenhavns universitet er formentlig regelen den samme hvor det gjelder professorembeder, mens lavere lærerstillinger undertiden kunngjøres i utenlandske blade. I Norge er regelen den, at professorembeder kunngjøres bare innenlands, når vedkommende fakultet på forhånd har grunn til å mene at der vil melde sig fullt kompetente norske ansøkere. I motsatt fall blir embedet kunngjort over hele Norden og en sjelden gang også i andre europeiske land.

Allerede av det her anførte vil det forståes at svenske og danske videnskapsmenn forholdsvis oftere blir gitt adgang til å søke lærerstillinger i Norge enn norske forskere i Sverige og Danmark.

Der foreligger ved vårt universitet også eksempler på at fremmede videnskapsmenn har fått sine ansøknings bedømt på like fot med norske, selv om embedet bare har været kunngjort innenlands. Heri er der i disse dager inntrådt en endring, forsåvidt som Universitetet har fått vedkommende regjeringsdepartements samtykke til å betrakte det som en forutsetning, at ingen utenlandsk ansøker til et nærmere betegnet, snart ledigblivende professorembede, skal ha *rett* til å kreve sin ansøknings tatt i betraktning med mindre embedet også er kunngjort i utenlandske aviser. Spørsmålet om hvorvidt embedet bare skal kunngjøres her hjemme, har departementet overlatt Universitetet å avgjøre. I forbindelse med denne sak har departementet erklært sig enig med kollegiet i, at Universitetet bør rette en henvendelse til de andre nordiske universiteter og høiskoler med forespørsel om de er villige til å delta i en utredning av spørsmålet om innførelse av ensartede regler m. h. t. kunngjørelse av og konkurranse om lærerstillinger ved Nordens universiteter m. v.

Kollegiet ønsker ikke ved denne leilighet å drøfte spørsmålet om hensiktsmessigheten av å utvide eller innskrenke adgangen til å ansette fremmede ved vårt universitet. Man går ut fra at dette spørsmål i hele sin bredde vil bli optatt til drøftelse på et nytt nordisk akademisk møte. Men inntil et sådant møte kan bli holdt, vilde det formentlig være nyttig om der kunde tilstrebes nogenlunde ensartede regler for kunngjørelse av og konkurranse om akademiske lærerstillinger i de tre land. Muligens

kunde der samtidig legges an på å få mer ensartethet m. h. t. selve *ordningen* av professorkonkurranser; tidspunktet for en utjevning her er muligens meget gunstig nettop nu, fordi der i Sverige nylig er nedsatt en komite til å revidere de gjeldende bestemmelser om ordning av professorkonkurranser ved de svenske statsuniversiteter og Karolinska Institutet.

Kollegiet vilde være takknemlig for å få vite om der ved Eders universitet er stemning for et reformarbeide på det her berørte område. I tilfelle tillater man sig å antyde som en hensiktsmessig måte å forberede saken på, at der nedsettes en foreløbig 3-mannskomite bestående av administrative tjenestemenn, nemlig sekretæren hos den svenske universitetskansler, referendar eller sekretær ved Kjøbenhavns universitet og sekretæren ved Kristiania universitet, til å fremlegge forslag til reformer. Denne komites innstilling forutsettes da trykt og omsendt til nærmere drøftelse ved alle universiteter og akademiske høiskoler i alle tre land.

Å utstrekke komiteens mandat til også å omfatte *ordningen* av professorkonkurranser, vil muligens vanskeliggjøre dens arbeide for sterkt. Også herom vilde kollegiet dog sette pris på å motta en uttalelse fra Eders universitet.«

I Anledning heraf svarede Konsistorium under 8. Maj 1919 følgende:

»Konsistorium maa ogsaa for sit Vedkommende anse det for meget ønskeligt, at der foretages Bestræbelser til Opnaaelse af det angivne Formaal i videst muligt Omfang, men man maa, da det i denne Sag ikke alene drejer sig om formelle juridiske Regler, anse det for rettest, at det fællesnordiske Udvalg, der nedsættes til Sagens forberedende Behandling, først og fremmest kommer til at bestaa af Repræsentanter for Lærerne ved de respektive Universiteter og akademiske Højskoler.

Naar Udvalget sammensættes paa denne Maade, synes der ikke at være noget til Hinder for at udstrække dets Mandat til ogsaa at omfatte Spørgsmaalet om ensartede Regler for Ordningen af Professor-Konkurrancer.«

11. Bevillinger til Universitetslærernes Studie- og Repræsentationsrejser.

(Journ. Nr. 169/1915, 203/1920, 433/1920 og 144/1921.)

Under 30. Juni 1915 tilskrev Konsistorium Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet saaledes:

»Under Henviſning til, at det høje Ministerium i Overensstemmelse med det i Universitetskommissionens Betænkning Side 101—04 anførte paa det oprindelig udarbejdede Forslag til Finansloven for 1915—16 havde ladet optage Forslag om Bevillinger til Universitetslærernes Studie- og Repræsentationsrejser i Udlandet paa henholdsvis 6000 Kr. og 2000 Kr., tillader Konsistorium sig at anholde om, at disse Bevillinger — eller i hvert Fald Bevillingen til Studierejser, idet Bevillingen til Repræsentationsrejser under de foreliggende Forhold eventuelt kan udsættes et Aar — paany maa blive optagne paa Forstaget til Finansloven for 1916—17.«

I Anledning heraf meddelte Ministeriet i Skrivelse af 15. Juli 1915, at det paa det paagældende Tidspunkt ikke saa sig i Stand til at fremsætte det omhandlede Forslag, og i Skrivelse af 12. Juli 1917 udtalte Ministeriet som Svar paa en fornyet Henvendelse af 19. Juni s. A., at det ikke saa sig i Stand til at optage de anførte Bevillinger paa Finanslovforslaget for 1918—19, men vilde tage Spørgsmaalet under velvillig Overvejelse, saasnt Forholdene tillod det. I Skrivelse af 20. Juni 1919 anholdt Konsistorium derefter paany om Ydelsen af de ommeldte Bevillinger saaledes, at der stillede 10 000 Kr. til Raadighed til Studierejser og 3000 Kr. til Repræsentationsrejser.

Paa Finansloven for 1920—21, jfr. Rigsdagstidende for 1919—20, Tillæg A, Sp. 1495—96 og 1499—1500, bevilgedes derefter under Udgiftspost k. Underkonto 2., 3000 Kr. aarlig til Universitetslærernes Repræsentationsrejser i Udlandet og under en ny Udgiftspost u. 8000 Kr. aarlig til Universitetslærernes Studierejser.

Med Hensyn til Anvendelsen af de paagældende Bevillinger i Finansaaet 1920—21 tilskrev Konsistorium under 29. April 1920 Undervisningsministeriet saaledes:

»Ved hoslagt at fremsende de hertil indkomne Ansøgninger om Andel i de paa Finansloven for indeværende Finansaar under Universitetets Budget bevilgede Beløb af 8000 Kr. og 3000 Kr. henholdsvis til Universitetslærernes Studierejser og til Repræsentationsrejser skal Konsistorium bemærke følgende:

A. Bevillingen til Studierejser.

At tilrettelægge en passende Fordeling af denne Bevilling mellem Ansøgerne har været forbundet med ikke ringe Vanskelighed, baade fordi det bevilgede Beløb (8000 Kr.) i sig selv ikke er stort, naar henses til det Formaal, Bevillingen skal fyldestgøre, — i hvilken Forbindelse man tillader sig at erindre om, at der fra Universitetets Side var foreslaaet 10 000 Kr. i dette Øjemed —, og fordi der under den lange Periode, i hvilken Udenlandsrejser har været næsten umuliggjort af Krigsforholdene, hos Universitetslærerne er blevet opstemt en betydelig Rejsetrang, som har fremkaldt det foreliggende store Antal Ansøgninger. Endelig har Konsistorium efter Modtagelsen af Ministeriets Skrivelse af 18. Juli f. A., i hvilken Ministeriet angaaende en af Professor, Dr. Chr. Blinkenberg ansøgt særlig Bevilling paa 2500 Kr. til en Studierejse til Grækenland har henvist ham til den heromhandlede Bevilling, ment at maatte forbeholde Professor Blinkenberg en Portion af denne Størrelse, uanset at et Beløb paa 2500 Kr. gaar langt udover de Grænser, som ellers maa iagttages ved Tildelingen af Rejseunderstøttelser af denne Bevilling, hvorfor sikkert i Fremtiden ekstraordinære Bevillinger til saa store Studierejser vil vise sig nødvendige.

Efter at Professorerne Dr. Kr. Nyrop, Dr. K. Sandfeld og Dr. V. Grønbech har trukket deres Ansøgninger tilbage i Forventning om, at Udsigterne til at komme i Betragtning til næste Aar skal stille sig gunstigere, er det dog blevet Konsistorium muligt at udarbejde nedenstaaende Forslag til Fordeling af Bevillingen, hvorefter der tillægges

Professor, Dr. O. V. Ammundsen	300	Kr.
Docent, Dr. Holger Mosbech	800	-
Professor, Dr. Knud Berlin	800	-
— - Chr. Blinkenberg	2500	-
— - J. L. Heiberg	700	-
— - Otto Jespersen	500	-
— - Vald. Vedel	700	-
— - Finnur Jónsson	600	-
— - N. Bøgholm	900	-
— - A. B. Drachmann	200	-

Dette Forslag tillader man sig herved at indstille til Ministeriets Approbation, idet man dog skal bemærke, at Professor Finnur Jónsson mulig vil opnaa den fornødne Understøttelse til sin Rejse ad anden Vej, i hvilket Tilfælde det til ham foreslaaede Beløb af 600 Kr. vil blive til Disposition.

B. Bevillingen til Repræsentationsrejser.

Af Anmærkningerne til denne Bevilling fremgaar det, at det er Bevillingens Hensigt at stille de fornødne Midler til Raadighed til Universitetets Repræsentation ved Delegerede ved fremmede Universiteters Jubilæumsfester og lign. Uagtet de foreliggende Ansøgninger fra Professor, Dr. E. Strømgren og Professor, Dr. Niels Nielsen om Rejseunderstøttelse for at kunne sættes i Stand til at deltage henholdsvis i et astronomisk Møde i Tyskland og en Matematikerkongres i Strassbourg vel strængt taget falder udenfor denne Ramme, idet Universitetet ikke som saadant har modtaget Indbydelse til at lade sig repræsentere ved de paagældende Lejligheder, skal man dog anbefale, at Ansøgningerne imødekommes, da man anser det for at være af Betydning, at der møder en Repræsentant for Universitetet ved de nævnte videnskabelige Sammenkomster, og da der næppe iøvrigt i dette Finansaar vil blive stillet store Krav til Bevillingen. Man tillader sig da at indstille, at der af denne tilstaa

Professor, Dr. E. Strømgren	300	Kr.
— - N. Nielsen	300	-

Som det er Ministeriet bekendt har Universitetet ønsket ved den 20. internationale Amerikanistkongres, som holdes i Rio de Janeiro i Juni d. A., at lade sig repræsentere ved Professor, Dr. H. P. Steensby, men til de hermed forbundne Rejseudgifter, som vilde udgøre 3000 Kr., ansaa man det ikke forsvarligt at anvende mere end 1000 Kr. af denne Konto, naar fornødent Hensyn skulde tages til de Krav om anden Anvendelse af Kontoens Midler, som kunde forventes at ville fremkomme. Da det resterende Beløb ikke ad anden Vej kunde stilles til Raadighed, maatte den paatænkte Repræsentation til Universitetets Beklagelse opgives.«

I Skrivelse af 19. Maj 1920 approberede Ministeriet derefter den fra Konsistorium saaledes fremkomne Indstilling, dog at det Beløb paa 600 Kr., der var tillagt Professor Finnur Jónsson, stilledes til Konsistoriums Disposition, dersom Professor Jónsson opnaaede Understøttelse til sin

Rejse ad anden Vej. Ministeriet tilføjede derhos, at det maatte nære nogen Betænkelighed ved, at Beløbet til Repræsentationsudgifter anvendte til Repræsentation ved Møder og Kongresser, hvortil Universitetet ikke har modaget Indbydelse.

Da Professor, Dr. Jónsson ad anden Vej opnaaede Rejseunderstøttelse, tillagde Konsistorium ved Skrivelse af 1. Juni 1920 Professor, Dr. Tcherning den ham tildelte Rejseunderstøttelse paa 600 Kr.

Da Professor, Dr. Vedel som Følge af særlige Forhold kun fik Anvendelse for 200 Kr. af den ham tilstaaede Rejseunderstøttelse paa 700 Kr., tillagde Undervisningsministeriet ved Skrivelse af 3. November 1920 i Overensstemmelse med Konsistoriums Indstilling af 28. Oktober s. A. Professor, Dr. Blinkenberg 500 Kr. til en Studierejse til Rom for ved Studier paa Stedet at forberede en Forelæsningsrække over Oldtidens Rom (Topografi og Monumenter).

I Overensstemmelse med Konsistoriums Indstilling i Skrivelser af 9. og 18. December 1920 bifaldt Undervisningsministeriet i Skrivelse af 23. s. M., at der af Udgiftspost k. 2. for 1920—21 tillagdes Professor, Dr. Knud Faber 1000 Kr. til Dækning af Udgifterne ved hans Rejse til Paris for som det lægevidenskabelige Fakultets Repræsentant at deltage i det franske medicinske Akademis 100 Aars Mindefest i December 1920.

I Skrivelse af 11. April 1921 bifaldt Ministeriet endelig i Overensstemmelse med Konsistoriums Indstilling i Skrivelse af 17. Marts s. A., at der af Udgiftspost k. 2. for 1920—21 udbetaltes til Repræsentationsrejser til

Professor, Dr. J. Fibiger	700 Kr.
— - O. Jespersen	300 -
— - E. Strømgren	300 -
Lektor, Dr. E. Rubin	400 -
	1700 Kr.,

hvorved bemærkes, at det Professor, Dr. N. Nielsen ved Ministeriets Skrivelse af 19. Maj 1920 tillagte Beløb af 300 Kr. ikke kom til Udbetaling.

12. Huslejeportioner.

(Journ. Nr. 198/1916, 264/1917, 309/1917, 162/1919 og 191/1919.)

— Efter Professor H. Høffdings Afgang som Professor opteredes den derved ledigblevne Huslejeportion af Professor V. Ammundsen, saaledes at Huslejeportion af ham oppebares første Gang Oktober Flyttedag 1916 for Halvaaret April—Oktober 1916.

— Efter Professor Erslevs Afgang som Professor opteredes den derved ledigblevne Huslejeportion af Professor H. Munch-Petersen, saaledes at Huslejeportion af ham oppebares første Gang April Flyttedag 1917 for Halvaaret Oktober 1916—April 1917.

— Paa Tillægsbevillingsloven for 1917—18, jfr. Rigsdagstidende for 1917—18, Tillæg A., Sp. 3309—12, bevilgedes i Anledning af, at den hidtilværende Optionsbolig i Universitetsgaarden, der var bleven ledig ved

Professor H. Scharlings Død, efter endt Ombygningsarbejde agtedes gjort til Tjenestebolig for Professor zoologiæ, en ny ordinær Huslejeportion. For Finansaaret 1917—18 bevilgedes Huslejeportionen med den i Oktober 1917 forfaldende Halvdel, 600 Kr. Den saaledes oprettede ny Huslejeportion tillagdes Professor Dines Andersen.

Samtidig med nysommeldte Bevilling bevilgedes paa Tillægsbevillingsloven for 1917—18, jfr. ovenanførte Sted i Rigsdagstidende, en midlertidig Huslejegodtgørelse til Professor zoologiæ i Anledning af, at han — efterat den til Embedet hidtil henlagte Tjenestebolig foreløbig delvis var inddraget til Brug for Studenterbespisningen og derefter agtedes benyttet til Universitetets Administration — vilde komme til at undvære Tjenestebolig, indtil Professorboligen i Universitetsgaarden efter endt Istandsættelse kunde overleveres ham. Denne midlertidige Huslejegodtgørelse ansattes efter Omstændighederne til 1800 Kr. aarlig og bevilgedes i Finansaaret 1917—18 med 900 Kr. for Halvaaret Oktober 1917—Marts 1918, dog med Fradrag af 300 Kr., som i det nævnte Halvaar vilde indkomme som Husleje fra Professor Jungersens Enke for Benyttelsen af den Del af den tidligere Professorbolig, der ikke var taget i Brug af Studenterbespisningen.

Med Hensyn til en fortsat Udbetaling af den paagældende midlertidige Huslejegodtgørelse efter Ikrafttrædelsen af Tjenestemandsloven af 1919 tilskrev Undervisningsministeriet under 6. Marts 1920 Konsistorium saaledes:

»I Skrivelse af 1. Decmber f. A. har de Herrer Rektor og Professorer indstillet, at den Huslejegodtgørelse paa 1800 Kr., der i forrige Finansaar var tillagt Professor zoologiæ Jensen i Anledning af, at Professorboligen i Universitetsgaarden endnu ikke kunde stilles til hans Disposition, ogsaa ydes ham for indeværende Finansaar, saaledes at der for Halvaaret 1. Oktober 1919—31. Marts 1920 samtidig fradrages $\frac{1}{8}$ i hans Grundløn i Henhold til § 36, 1. Stk., i Lov af 12. September 1919. I denne Anledning skal man meddele, at man forsaavidt angaar Tidsrummet 1. April—30. September f. A. har anmodet Universitetskvæsturen om at udbetale Professor Jensen 900 Kr. paa forventet Tillægsbevilling, men at man for Tiden efter Tjenestemandslovens Ikrafttræden ikke ser sig i Stand til at fremsætte Forslag om en Huslejegodtgørelse, idet man maa anse dette for at være i Strid med Principperne i den nævnte Lov, der fastsætter Tjenestemændenes Løn udelukkende som et Pengebeløb, i hvilket der foretages Fradrag, naar der gives dem en Tjenestebolig, saaledes at Tjenestemændene, naar de oppebærer den efter Loven fastsatte Løn uafkortet, ikke kan oppebære yderligere Løn.«

I Anledning heraf tilskrev Konsistorium under 25. Marts 1920 Ministeriet bl. a. følgende:

»Der er ikke — som Ministeriet synes at gaa ud fra — fra Universitetets Side tilstillet ydet Professor Jensen en Lønforbedring gennem den foreslaaede Godtgørelse, men kun en slet og ret Skadesløsholdelse, hvorved det kan undgaas, at den paagældende Ordning medfører nævneværdig større Boligudgift for Professor zoologiæ end om han var indflyttet i den Tjenestebolig, som han har Krav paa. Berettigelsen af dette Synspunkt har hidtil været anerkendt derigennem, at der er bleven tilstaaet Professor Jensen en Huslejegodtgørelse, som har svaret til hans faktiske

Husleje, under Hensyn til, at denne har været 600 Kr. større end de tidligere normerede Huslejeportioner (1200 Kr.) Forholdet har med andre Ord været opfattet saaledes, at der midlertidig blev stillet en anden Bolig til Professor Jensens Disposition i Stedet for den til Embedet hørende Bolig, og man ser ikke, at den nye Tjenestemandsløve kan danne nogen Hindring for paa det nævnte Grundlag at søge bevilget den omhandlede Godtgørelse til Professor Jensen, indtil Tjenestebolig stilles til hans Raadighed, saaledes at han ikke baade skal føle de betydelige Ulemper, som den midlertidige Inddragelse af Boligen medfører for hans daglige Embedsgering, og tillige lide økonomisk Tab derved.

Med disse Bemærkninger tør man anmode Ministeriet om at ville tage nærværende Sag op til fornyet velvillig Overvejelse.«

I Skrivelse af 8. Juni 1920 meddelte Ministeriet derefter, at det efter stedfunden Brevveksling med Lønningsraadet vilde være sindet at søge Professor Jensen tillagt Huslejegodtgørelse ogsaa for Tiden efter Lønningslovens Ikrafttræden og at Universitetskvæsturen var anmodet om for Tiden 1. Oktober 1919—31. Marts 1920 paa forventet Tillægsbevilling at ville udbetale 900 Kr. ÷ 487 Kr. 50 Øre ($\frac{1}{8}$ af Grundlønnen 7800 Kr. i 6 Maaneder), altsaa ialt 412 Kr. 50 Øre til Professor Jensen.

Paa Tillægsbevillingsloven for 1920—21 bevilgedes der derefter som Huslejegodtgørelse for Tiden 1. Oktober 1919—31. Marts 1921 et Beløb af 1237 Kr. 50 Øre, jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg A., Sp. 4083—84. Paa Tillægsbevillingsloven for 1921—22 bevilgedes i samme Øjemed 825 Kr. og paa Tillægsbevillingsloven for 1922—23 bevilgedes 412 Kr. 50 Øre som Huslejegodtgørelse indtil Oktober Flyttedag 1922, jfr. Rigsdagstidende for 1922—23, Tillæg B., Sp. 2011—12.

Efter Professor J. Paludans Afgang som Professor opteredes den derved ledigblevne Huslejeportion af Professor Holger Pedersen, saaledes at Huslejeportionen af ham oppebares første Gang April Flyttedag 1919 for Halvaaret Oktober 1918—April 1919.

Efter Professor H. Munch-Petersens Udnævnelse til Efor for Højskolelærers Kollegium opteredes den derved ledigblevne Huslejeportion af Professor F. E. Torm, saaledes, at Huslejeportionen af ham oppebares første Gang April Flyttedag 1919 for Halvaaret Oktober 1918—April 1919.

Universitetsprofessorernes Adgang til at oppebære Huslejeportion ophævedes ved § 934 Stk. 2 i Tjenestemandsløven af 12. September 1919, jfr. dog herved Overgangsbestemmelsen i Lovens § 1323 Stk. 1.

13. Ny Fremgangsmaade ved Oprettelse af ordinære Professorater og Docenturer.

(Journ. Nr. 104/1919.)

Under 4. Januar 1919 tilskrev Undervisningsministeriet Konsistorium saaledes:

»Under de mellem Folketingets Finansudvalg og Undervisningsministeriet førte Forhandlinger er det nu blevet fastsat, at der ikke paa

Finansloven vil kunne søges Oprettelse af nye ordinære Professorater og Docenturer, men at Oprettelsen af saadanne Embeder skal foreslaas gennem særligt Lovforslag.

De paa Finanslovsforslaget for 1919—20 stillede Forslag om Oprettelse af ordinære Professorater i eksperimentel Psykologi (for Professor A. Lehmann), i Retsvidenskab (for Professor Berlin), i Engelsk (for Dr. Bøgholm) og i Retsvidenskab samt Oprettelse af et Docentur i nordiske Sprog og et Docentur i dansk Litteraturhistorie er i Henhold hertil blevet taget tilbage, men man agter i Løbet af denne Maaned at fremsætte et Lovforslag om Oprettelsen af de nævnte Embeder, hvorhos man er sindet ogsaa at optage det foreslaaede ordinære Professorat i ren Matematik (for Professor Nørlund); i Anledning af det af de Herrer Rektor og Professorer i Skrivelse af 18. f. M. fremsendte Forslag om Oprettelse af et ekstraordinært Professorat i Statistik for Kontorchef Jens Warming skal man derhos bemærke, at efter de i Fakultetets Indstilling fremsatte Synspunkter, der motiverer Embedets Oprettelse, maa det efter Ministeriets Opfattelse anses for rigtigst, at Embedet oprettes som et ordinært Professorat. Man er derfor villig til ogsaa at optage dette Embede paa det førnævnte Lovforslag.

De i Ministeriets Skrivelse ommeldte Professorater og Docenturer oprettedes derefter ved Lov Nr. 382 af 30. Juni 1919, der er saalydende:

§ 1.

Ved Københavns Universitet oprettes fra 1. April 1919 at regne følgende nye Embeder som Professor ordinarius med Lønning i Henhold til Lov af 22. April 1916 § 1:

- To Professorater i Retsvidenskab;
- et Professorat i Statistik;
- et Professorat i eksperimentel Psykologi;
- et Professorat i Engelsk samt
- et Professorat i Matematik.

Samtidig bortfalder et Docentur i Retsvidenskab og Docenturet i ren Matematik.

§ 2.

Ligeledes fra 1. April 1919 oprettes der ved Københavns Universitet følgende Embeder som Docent med Lønning i Henhold til ovennævnte Lovs § 2:

- Et Docentur i nordiske Sprog og
- et Docentur i dansk Litteraturhistorie.«

14. Udvalg om Oprettelsen af et Universitet i Jylland.

(Journ. Nr. 133/1919.)

Som nævnt i Aarbogen for 1907—10 S. 198 og 956 udtalte den akademiske Lærerforsamling — foranlediget ved en Skrivelse fra Undervisningsministeriet af 25. Maj 1907 angaaende Oprettelsen af et Universitet i Aarhus — i en Skrivelse af 19. September s. A. til Ministeriet sig for, at Spørgsmaalet om Oprettelsen af et saadant nyt Universitet blev gjort til Genstand for Behandling i en Kommission, ligesom Lærerfor-

samlingen udtalte Forventningen om, at Københavns Universitet maatte faa en passende Repræsentation i en saadan eventuel Kommission.

Naar bortses fra, at Universitetskommissionen i sin Betænkning af 7. Oktober 1912 S. 8 har mindet om det paagældende Spørgsmaal, har dette derefter ikke officielt foreligget til Behandling ved Universitetet, før dette under 29. Januar 1919 modtog Indbydelse fra Borgmesteren i Aarhus til at lade sig repræsentere ved et Møde, som agtedes afholdt i Aarhus til fornyet Drøftelse af Spørgsmaalet om Oprettelsen af et Universitet i Jylland. Dette Møde, der fandt Sted d. 1. Marts 1919, og i hvis Forhandlinger Universitetets Rektor, Professor Bentzon, og Referendarius, Professor Munch-Petersen, deltog som Universitetets Repræsentanter, resulterede i Nedsættelsen af en Komité til Sagens Fremme bestaaende af samtlige Deltagere, hvorhos der nedsattes et Forretningsudvalg paa 15 Medlemmer, der fik den Opgave ved Henvendelse til samtlige jyske By- og Amtskommuner samt Sogneraadsforeningerne i Jylland at søge Tilslutning til Sagen.

D. 14. Juni 1919 afholdtes der i Aarhus et nyt Møde i den paagældende Sag, i hvilket Professorerne Jacobsen, Munch-Petersen, Faber, Jespersen, Arup og Kolderup-Rosenvinge deltog fra Universitetets Side. Mødet sluttede med Vedtagelsen af den i det efterfølgende citerede Resolution.

Under 13. August 1919 tilsendte Undervisningsministeriet derefter Universitetets Rektor følgende Henvendelse fra »Forretningsudvalget for Oprettelsen af et Universitet i Jylland«, idet Ministeriet anmodede Rektor om at fremkalde en Erklæring over Sagen fra den akademiske Lærerforsamling:

»Efterat Spørgsmaalet om Oprettelsen af et Universitet i Jylland i afvigte Vinter paany var blevet rejst, særlig ogsaa med Nordslesvigs Genforening med Danmark for Øje, har undertegnede Forretningsudvalg, der blev dannet paa et den 1. Marts d. A. i Aarhus afholdt forberedende Møde, hvorom Beretning vedlægges, søgt at vække Interesse for Sagen og har i denne Hensigt foranlediget afholdt endnu et Møde her i Byen den 14. Juni d. A. Ved dette Møde var repræsenteret alle Jyllands Amtsråd og Sogneraadsforeninger og saa godt som alle Byraadene, hvorhos et betydeligt Antal særlig indbudte, repræsenterende forskellige Kredse og Institutioner i Jylland, var mødt. Som det fremgaar af Beretningen om dette Møde, der ligeledes vedlægges, vedtoges ved Mødet enstemmig saalydende Resolution:

»Repræsentanter for Jyllands Amtsråd, Byråd og Sogneraadsforeninger samt en Kreds af Mænd fra forskellige Dele af Jylland har paa et Møde i Aarhus den 14. Juni 1919 enstemmig vedtaget at udtale Ønsket om, at det paany rejste Krav: at der i Jylland dannes et nyt Centrum for dansk Aandsliv, nu søges fyldestgjort ved Oprettelsen af et Universitet i Jylland. — Forsamlingen bemyndiger det nedsatte Forretningsudvalg til at foretage de til Sagens Fremme videre fornødne Skridt, særlig ogsaa til at rette Henvendelse desangaaende til Regering og Rigsdag.«

Senere har Forretningsudvalget ved et den 30. f. M. i Rigsdagsbygningen afholdt Møde, om hvilket Beretning senere vil blive fremsendt, haft Lejlighed til at fremstille Sagen for Regering og Rigsdag.

I Henhold til den ved Mødet den 14. Juni d. A. vedtagne Resolution

og den Forretningsudvalget ved denne Resolution givne Bemyndigelse samt under Henvisning til det ved de nævnte Møder passerende tillader Udvalget sig nu ærbødigt at forelægge Ministeriet Sagen med Anmodning om, at den maa blive gjort til Genstand for Ministeriets velvillige Undersøgelse og Overvejelse og eventuelt maa blive søgt fremmet gennem Lovgivningsmagten til gunstig Afgørelse.«

Denne Henvendelse behandledes i Lærerforsamlingens Møde d. 24. September 1919, hvor følgende Udtalelse vedtoges:

»Idet Lærerforsamlingen henviser til sin Udtalelse af 19. September 1907 om et Universitet i Aarhus, skal den varmt anbefale, at det nu rejste Spørgsmaal om et Universitet i Jylland gøres til Genstand for en indgaaende Undersøgelse i en Kommission, i hvilken der tildeles Universitetet en fyldig Repræsentation.«

Under 13. Oktober 1919 anmodede Ministeriet derefter Lærerforsamlingen om af hvert af Universitetets 5 Fakulteter at vælge et Medlem til et Udvalg til Behandling af Sagen. I Lærerforsamlingens Møde d. 23. Oktober 1919 valgtes i Henhold hertil til Medlemmer af dette Udvalg Professor Jacobsen for det teologiske, Professor Bentzon for det rets- og statsvidenskabelige, Professor Faber for det lægevidenskabelige, Professor Arup for det filosofiske og Professor Biilmann for det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

Efterat de saaledes valgte havde tiltraadt det paagældende Udvalg, tilskrev Undervisningsministeriet under 8 Marts 1920 Konsistorium saaledes:

»Paa dertil af Udvalget angaaende Oprettelsen af et Universitet i Jylland given Foranledning skal Ministeriet herved tjenstlig anmode D'Herrens Rektor og Professorer om en Udtalelse om, hvorvidt man maatte se sig i Stand til at meddele Oplysning om, hvad der efter en eventuel Oprettelse af et jysk Universitet antages at kunne bespares *dels* med Hensyn til saadanne Bygnings- og Etableringsudgifter, som paatænkes søgte i Fremtiden, *dels* med Hensyn til Driftsudgifter, for hvis Vedkommende der jo kunde blive Tale om Besparelser ikke alene ved at undgaa fremtidige Forøgelser, men tillige ved at opnaa Nedsættelse af nuværende Bevillinger.

Da der endnu ikke fra Udvalgets Side kan siges noget om, hvor mange og hvilke Fakulteter der kan paaregnes oprettede ved det jyske Universitet, ønskes Besvareelserne meddelt saa vidt muligt saaledes, at de paagældende Oplysninger gives for hvert Fakultet for sig.«

De fra Fakulteterne i denne Anledning indhentede Erklæringer fremsendte Konsistorium under 20. Oktober 1920 til Ministeriet med Tilføje, at Konsistorium for sit Vedkommende kunde henholde sig til det af Fakulteterne udtalte. De paagældende Erklæringer gik i Korthed ud paa følgende:

Det teologiske Fakultet. Der kan ikke ventes Besparelser med Hensyn til Udgifter, der allerede nu er nødvendige eller kan forudses at blive nødvendige.

Det rets- og statsvidenskabelige Fakultet: Med Hensyn til Lærerkrafter vil der ikke umiddelbart ved Oprettelsen af det paatænkte Universitet kunne spares noget, medens Muligheden af Besparelser ved Undladelse af at oprette fremtidige Stillinger vil bero paa, i hvilket Omfang

det nye Universitet vil medføre Nedgang i Studenterantallet ved Københavns Universitet og i hvilket Omfang der ved det nye Universitet vil blive ansat Repræsentanter for særlige Videnskabsfag.

Det lægevidenskabelige Fakultet: Fakultetet lider stadig under de overordentlig uheldige Lokaleforhold paa det nuværende anatomiske og paa det fysiologiske Institut og har gentagne Gange ansøgt om Forbedring af disse Forhold ved Nybygninger. Det savner dernæst tidssvarende Lokaler til det hygiejniske Institut og til den operative Kirurgi med Instrumentsamlingen. Det mangler ganske vist en klinisk Afdeling for Sindssygdomme, hvilken man tænker sig knyttet til Rigshospitalet. Om disse forskellige Institutioner gælder det, at Fakultetet kun venter paa Tilvejebringelsen af de nødvendige Byggegrunde for at søge Bevilling til Nybygninger. Det maa dog betragtes som meget tvivlsomt, om Oprettelsen af et jysk Universitet med lignende Afdelinger vil medføre nogen Besparelse paa de nævnte Foretagender. De lægevidenskabelige Institutter lider nemlig under en tiltagende Pladsmangel, ligesom Lærerkrafternes Antal ikke kan holde Skridt med Fagenes Udvikling og det tiltagende Antal Studerende. Af de samme Grunde vil man heller ikke kunne paa-regne nogen Besparelse paa de lægevidenskabelige Institutioner, der i deres nuværende Skikkelse kommer til at virke samtidig med lignende jyske Afdelinger.

Hvis de Studerendes Antal stadig skulde forøges i samme Grad som i den senere Tid, hvad der er meget sandsynligt, vil det Tidspunkt snart indtræde, da omtrent alle de lægevidenskabelige Undervisningsanstalter vil være utilstrækkelige, ligesom det nuværende Antal af Lærere ikke vil slaa til. Dette Tidspunkt vil foreløbig ikke indtræffe, hvis Københavns Universitet aflastes for en Del af sine Studerende ved Oprettelsen af et supplerende Universitet i Jylland, og forsaavidt vil dette altsaa kunne medføre en Besparelse ved, at Nybevillinger til de københavnske Institutioner undgaas.

Det filosofiske Fakultet: Oprettelsen af et jysk Universitet vil ikke umiddelbart kunne medføre Besparelser i Form af Nedsættelse af nuværende Bevillinger. Det stigende Studentertal og Kravet om en udvidet Undervisning af de Studerende vil tværtimod medføre større Bevillinger saavel til Forøgelse af Lærerkrafterne under Fakultetet som særlig til det filologisk-historiske Laboratorium, hvor Pladsmangel allerede nu gør sig føleligt gældende. Hvad fremtidige Bevillinger angaar afhænger Muligheden for Besparelser af, i hvilket Omfang Oprettelsen af et jysk Universitet vil medføre Nedgang i Studenterantallet ved Københavns Universitet og dette atter af, i hvilket Omfang der ved det nye Universitet vil blive ansat Lærere særlig i de til Skoleembedseksamen hørende Fag.

Det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet: Oprettelsen af et jysk Universitet bør ikke paa noget Punkt kunne medføre, at noget nu plejet Fag eller Fagomraade stilles ugunstigere overfor Øjeblikkets eller overfor Fremtidens af Udviklingen medførte Krav.

Det kemiske Laboratorium har som bekendt længe, ikke alene paa Grund af Tilvæksten af de Studerendes Antal, men ogsaa af faglige Grunde, Optagelsen af ny Undervisningsgrene og hele Laboratorieteknikens Udvikling og voksende Krav om hensigtsmæssige Installationer, trængt til en betydelig Udvidelse.

Det samme gælder det af Professor Martin Knudsen ledede fysiske Laboratorium.

For det histologisk-embryologiske Laboratorium og det gymnastik-teoretiske Laboratorium gælder det, at deres Indretning endnu kun har et rent interimistisk Præg; disse Fag kræver derfor ogsaa, uanset Elevantallet, betydelige Udvidelser.

Om alle Fakultetets Institutioner gælder det, og kan det det med Sikkerhed siges, at Naturvidenskabens hastige Udvikling i vor Tid atter og atter vil medføre ny Krav om Plads, Hjælpemidler og Arbejdskraft.

Selv om Fakultetet saaledes ikke tør stille Besparelser i Udsigt med Hensyn til de mest paatrængende Krav, saa skal det paa den anden Side oplyse, at ved enkelte Undervisningsgrene medfører hver enkelt Studerendes Arbejde en direkte Udgift, og det kan derfor med Sikkerhed siges, at Oprettelsen af et jysk Universitet og en deraf følgende Aflastning af Københavns Universitet, saavidt denne berører saadanne Undervisningsgrene, i det lange Løb maa medføre, at de *Dele* af Driftsudgifterne, som har denne Oprindelse, ikke vokser i samme Grad, som det ellers vilde ske, eller muligvis endog formindskes.

Men Fakultetet ønsker udtrykkelig at tilføje, at Instituternes Bestyrere hverken kan udtale sig om, hvorledes de nu gældende Annu i Virkeligheden forholder sig til Prisniveauet i den nærmeste Tid, eller angive de Tidspunkter eller de Omraader, paa hvilke Oprettelsen af et jysk Universitet paa direkte synlig Maade vil medføre Besparelser, idet disse formentlig hyppig vil gøre sig gældende derved, at Instituternes Annu vil kræve en langsommere Tilvækst, end Udviklingen ellers vilde medføre, hvis den tænkte Aflastning ikke fandt Sted.

Om Sagens videre Forløb vil der blive givet Meddelelse i en senere Aarbog.

15. Oprettelse af »Rask-Ørsted Fondet«.

(Journ. Nr. 134/1918.)

Under Hensyn til den store kulturelle Betydning, det vilde have, at den ved Verdenskrigen afbrudte Forbindelse mellem det videnskabelige Arbejde i de forskellige Lande genoptoges paa en saa frugtbringende Maade som muligt, og til, at netop de under Krigen neutrale Lande ydede deres Bidrag hertil i størst muligt Omfang, var der indenfor videnskabelige og parlamentariske Kredse i de nordiske Lande fremkommet den Tanke, at man i Danmark, Norge og Sverige skulde træffe Foranstaltninger til Bedste for det fornyede internationale videnskabelige Samarbejde. Efterat denne Tanke var bleven ført frem, navnlig af Professor Stang i Kristiania ved det dér i 1917 afholdte interparlamentariske Møde, blev der i alle 3 Lande arbejdet med Sagen. Her i Landet blev der af Undervisningsministeriet under 4. Oktober 1917 nedsat et Udvalg bestaaende af Rigsarkivar Dr. Erslev, Professor, Dr. Knud Faber, Professor, Dr. J. L. Heiberg, Overingeniør J. L. W. V. Jensen, Professor, Dr. Otto Jespersen, Professor, Dr. W. Johannsen, Professor Martin Knudsen, Overbibliotekar H. O. Lange, Forsvarsminister, Dr. Munch (Formand) og Pro-

fessor, Dr. Munch-Petersen. Dette Udvalg, hvis Opgave var at drøfte Mulighederne for Tankens Realisation for Danmarks Vedkommende og at fremsætte Forslag herom, afgav følgende Betænkning:

»Det er umiskendeligt, at man i hele Kulturverdenen føler, at blandt de mange, store Værdier, som Verdenskrigen har tilintetgjort, er ogsaa det intime og frugtbare videnskabelige Samarbejde mellem Nationerne paa Videnskabens mange Omraader, et Samarbejde, der ligger i Videnskabens Væsen, og som i den Periode, der afsluttedes ved Verdenskrigens Udbrud, havde givet sig mange lovende Udslag.

Verdenskrigen har sprængt Broerne mellem de store førende Nationer og har skabt en Bitterhed og et Had, som daglig øges og som uden Tvivl for lange Tider vil ikke blot hæmme personligt Samkvem, men ogsaa standse Optagelsen af internationale videnskabelige Fællesforetagender, ligesom man maa frygte, at de Foretagender af denne Art, som var i Gang før Krigen med Hjemsted i de store Lande, ikke vil kunne fortsættes.

I denne Situation ses der i videnskabelige Kredse i de krigsførende Lande hen til de neutrale Lande, om de nu vil forstaa Øjeblikkets Krav. Man venter, at der fra dem vil udgaa det Brobygningsarbejde, som skal knytte Forbindelserne paany og langsomt genfremstille det internationale Samarbejde, der er saa umisteligt for Videnskabens Fremgang, og hvorved denne atter kan komme til at virke som en fredsstiftende Magt.

Paa den anden Side skylder de smaa neutrale Lande, der er bleven skaanede for Krigens Ødelæggelser, og som nogenlunde har bevaret deres økonomiske Styrke og deres Folkekraft, baade sig selv og hele Kulturverdenen at finde Veje til at tjene Menneskeheden i denne paa alle Omraader kritiske Situation. De vil i Fremtiden i Kraft af deres Neutralitet under Krigen kunne faa en Indflydelse, der ikke staar i Forhold til deres Folketal. Initiativet til internationalt Samarbejde ogsaa indenfor Videnskaben maa væsentlig udgaa fra dem, mange af de Traade, der paany skal knytte de stridende sammen, vil i lang Tid komme til at ligge i deres Haand.

Udvalget har overvejet, paa hvilken Maade Danmark bedst kan yde sit Bidrag til Løsningen af de Opgaver, der paa Videnskabens Omraade vil blive stillede de neutrale Stater efter Krigen, og efter at man har drøftet forskellige Muligheder, har man sluttelig samlet sig om følgende Forslag.

Staten opretter et *Rask-Ørsted Fond* med det Formaal at støtte videnskabelig Forskning i Danmark, fortrinsvis hvad der staar i Sammenhæng med international Forskning. Det bestyres af en Komité, hvis Formand beskikkes af Undervisningsministeriet, og som forøvrigt bestaar af 2 Medlemmer, valgte af Folketinget, 2 valgte af Landstinget, 2 valgte af Videnskabernes Selskab, et af den historisk-filosofiske og et af den matematisk-naturvidenskabelige Klasse, 2 valgte af Universitetet blandt Videnskabsmænd, hvis Fag falder udenfor Videnskabernes Selskabs Omraade, endelig 1 valgt af Carlsbergfondets Direktion blandt dens Medlemmer. Formanden oppebærer et Honorar; de andre Medlemmer er ulønnede, men der kan tillægges dem Honorar, naar Komitéen overdrager dem Organisation af eller Tilsyn med videnskabelige Foretagender. Komitéen antager en lønnet Sekretær.

Til Fondet henlægger Staten et Beløb af 5 Millioner Kroner, over hvis aarlige Rente Komitéen disponerer. Hvad der ikke disponeres over i det enkelte Aar, henlægges til et Reservefond, over hvilket Komitéen kan disponere, naar dette vedtages af den med kvalificeret Flertal. Grundfondet kan kun angribes, naar det vedtages med kvalificeret Flertal og billiges af Undervisningsministeriet.

Hvorledes Fondets Formaal til enhver Tid bedst opnaas, overlades til Komitéens fri Afgørelse. Fremhæves kan dog, at Fondet bør understøtte Udførelsen af videnskabelige Forskninger, som drives ved internationalt Samarbejde, og Offentliggørelsen af de derved vundne Resultater; hjælpe til Afholdelsen af videnskabelige Møder i Danmark, til at drage fremmede Videnskabsmænd til Danmark for her at give Undervisning; uddele Stipendier til Udlændinge, der ønsker at studere i Danmark, og til Danske, som vil studere i Udlandet; søge at faa danske videnskabelige Arbejder offentliggjorte paa et af Verdenssprogene og at orientere Udlandet om den videnskabelige Forskning i Danmark. Understøttelser kan ogsaa tilstaas Selskaber og Foreninger, naar disse virker for samme Formaal som Fondet.

Til nærmere Forstaaelse af dette Forslag skal gøres nogle faa Bemærkninger.

Rask-Ørsted Fondet skal ved sit Navn minde om to danske Videnskabsmænd, hvis Arbejder har brudt nye Baner i Videnskaberne og været bestemmende for hele det senere videnskabelige Arbejde indenfor deres Fag. Det vil blive en videnskabelig Institution, som supplerer Carlsbergfondet, der jo er strengt nationalt og kun støtter de i Videnskabernes Selskab repræsenterede Videnskaber, altsaa med Udelukkelse af saa betydelige Fag som klinisk Medicin, Jura og Nationaløkonomi.

Fondets Formaal vil i første Række være at tage de internationale videnskabelige Opgaver op, saavidt dets Midler tillader det, ved at organisere Hovedsæde for dem i Danmark, knytte de rette Kræfter til dem, baade danske og Udlændinge, etablere de rette Forbindelser til alle Sider, paatage sig Trykning og Udgivelse her i Landet af deres Resultater.

Iøvrigt er Forslaget formuleret med en vis Elasticitet for ikke paa Forhaand at hindre Fondets Virksomhed i Tilfælde, hvor det kan gøre Nytte og kan komme til at støtte det internationale videnskabelige Samarbejde og betrygge vort Fædrelands Stilling i dette. Man tænker bl. a. ogsaa, at Fondet skal fremme den danske Videnskab ved at støtte dansk videnskabelig Produktions Udgivelse paa fremmede Sprog, men paa dansk Forlag.

Det maa endvidere fremhæves, at denne Sag har en stor national Betydning. Vort Land faar herved Mulighed for en fremskudt Stilling, mange danske Videnskabsmænd vil gennem Foretagender, der saaledes centraliseres i Danmark, blive rigt befrugtede og kan faa Anvendelse for deres Kræfter. Danmark vil ogsaa ved internationale Publikationers Fremstilling og Udgivelse blive bemærket og faa Lejlighed til at vise, hvad det formaar, ligesom dansk Videnskab vil kunne undgaa at tabe i nationalt Præg ved at spredes ud i udenlandske Tidsskrifter.

I Bestyrelsen af et saadant Fond, der oprettes af Staten, bør direkte Repræsentanter for Statsmyndighederne have en væsentlig Andel. Det

er derfor foreslaaet, at Rigsdagen vælger 4 Medlemmer og Undervisningsministeriet Formanden. Iøvrigt ligger det i Sagens Natur, at en saadan Virksomhed i Enkelthederne maa ledes af Videnskabsmænd, og Forslaget søger at sikre en saa alsidig videnskabelig Ledelse som muligt. Videnskabernes Selskab og Universitetet vælger hver 2 Repræsentanter af forskellige Fag; Fondets nære Berøring med Carlsbergfondet gør det ønskeligt, at dette sætter et af sine Direktionsmedlemmer ind i Bestyrelsen. Det vil være ret selvfølgelig, at en saa stor Bestyrelse i Enkelthederne vil komme til at virke gennem Udvalg.

Hvad Fondets Størrelse angaar, da vil det næppe kunne give det ønskelige Bidrag til den foreliggende Opgaves Løsning med en mindre Aarsindtægt end de ca. 200,000 Kroner, som Fondets Renteindtægt vil blive med en Henlæggelse til det af 5 Millioner Kroner. Hvis Danmark overtager Ledelsen blot af nogle af de store internationale Forsknings- og Udgiverarbejder, vil der medgaa meget betydelige Summer til Indsamling af Materiale, til Udførelse af Undersøgelser, til Rejser, til Bearbejdelse og Offentliggørelse, og i det hele turde Opgaverne blive saa mangfoldige, at man trods det efter dansk Maalestok store Beløb vil være nødt til at begrænse sig stærkt.

Det bør fremhæves, at denne Plan fremtræder som Led i en fælles skandinavisk Bestræbelse i denne Retning. Selv om Planerne i Norge og Sverige maatte antage andre Former, er det givet, at man fra Rask-Ørsted-Fondets Side bør søge et intimt Samarbejde med vore Nabolande, for at de enkelte Landes Bestræbelser kan støtte og udfylde hverandre og samvirke uden Spild af Kræfter til det samme Maal.

Da det maa anses for at have stor Betydning, at den her foreslaede Organisation kan være rede til at optage sit Arbejde, saa snart Freden genoprettes, og da det vil have stor Vægt, ikke mindst indenfor den videnskabelige Verden, at denne Sag føres frem allerede inden Krigens Slutning, skal Udvalget indtrængende anbefale, at man hurtigst muligt skrider til Virkeliggørelse af disse Planer. Man maa ikke undervurdere den moralske Værdi af, at en lille Kulturnation som den danske, endnu mens Krigens varer, gør et saadant Skridt i den internationale Forstaaelses Interesse.

Udvalget skal endnu meddele, at det fra en Kreds af danske Videnskabsmænd har modtaget vedlagte Forslag om Oprettelse af et *Institut for Havundersøgelser**). Udvalget maa anbefale denne Sag paa det bedste, da de internationale Havundersøgelser har formaaet at samle mange Videnskabsmænd fra forskellige Lande til indgaaende Drøftelser og intimt Samarbejde. Selv om Samarbejdet vil være langt vanskeligere efter Krigens, er den Betydning, som Havundersøgelserne har i praktisk og i videnskabelig Henseende, dog saa stor, at disse Undersøgelser nødvendigvis maa fortsættes. At dette vil ske, derfor borger den Omstændighed, at Krigens ikke har afbrudt Undersøgelserne, og at der ogsaa i de krigsførende Nationer er en stærk Vilje til Undersøgelsernes Fortsættelse. Det, som for Udvalget er det væsentligste, er, at Havundersøgelserne kan bevare deres internationale, kooperative Karakter, og Udvalget finder, at

*) Dette Forslag var ligeledes varmt anbefalet af det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet og Konsistorium.

det maa være en Opgave for den danske Stat efter Evne at bidrage hertil. At Havundersøgelsernes internationale Bureau har sit Sæde i København, gør det naturligt for den danske Stat at tage denne Opgave op. Da det imidlertid her drejer sig om den videre Udvikling af en allerede bestaaende Institution, skal Udvalget ikke fremsætte detaillerede Forslag, men indskrænke sig til at anbefale, at saadanne udarbejdes paa Foranstaltning af Landbrugsministeriet, under hvem Undersøgelserne sorterer. Udvalget ønsker særlig at fremhæve denne Sag ved Siden af Forslaget om et »Rask-Ørsted-Fond«, da Udgifterne til Oprettelse og Drift af et moderne Havundersøgelsesinstitut er saa betydelige, at de ikke vil kunne bæres af dette Fond uden at gøre dettes Virken for andre Formaal ganske illusorisk.

Udvalget har som nævnt ogsaa haft sin Opmærksomhed henvendt paa det ønskelige i at drage fremmede Videnskabsmænd her til Landet for længere Studieophold, men man møder da for nogle af Naturvidenskaberne den Vanskelighed, at vort Land ikke er tilstrækkelig udrustet med naturvidenskabelige Institutter, der er en nødvendig Betingelse for, at fremmede Videnskabsmænd kan finde Arbejdsvilkaar her. Dette gælder ikke blot for Havundersøgelsernes Vedkommende, men ogsaa for andre Videnskabsfag. Det er saaledes Udvalget bekendt, at der ved Universitetet drøftes Planer om at oprette forskellige videnskabelige Institutter, saaledes specielt for Fysik og fysisk Kemi. Ogsaa disse Institutter tiltrænges, hvis man for disse Videnskabs Vedkommende skal kunne modtage fremmede Forskere, og Udvalget maa derfor meget anbefale Regering og Rigsdag at fremme disse Planer, naar de maatte fremkomme.«

Under 4. Oktober 1919 udstedtes derefter følgende Lov om Oprettelse af »Rask-Ørsted Fondet« (Danmarks internationale videnskabelige Fond).

§ 1.

Til Støtte for dansk Videnskab i Forbindelse med mellemfolkelig Forskning oprettes af Staten et Fond under Navnet »Rask-Ørsted Fondet« (Danmarks internationale videnskabelige Fond).

§ 2.

Fondet bestyres af en Komité paa 21 Medlemmer, valgte paa 4 Aar paa følgende Maade:

Undervisningsministeren vælger 2 Medlemmer, hvoraf det ene er Komiteens Formand;

Rigsdagen vælger 8 Medlemmer;

Videnskabernes Selskab vælger 2 Medlemmer;

Universitetets Lærerforsamling vælger 6 Medlemmer, hvoraf 1 for hvert Fakultet — efter Indstilling af Fakulteterne, saaledes at hvert Fakultet indstiller 2 —, og 1 Medlem ved frit Valg;

Polyteknisk Lærestanstalt vælger 1 Medlem;

Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole vælger 1 Medlem;

Carlsbergfondets Direktion vælger blandt sine Medlemmer 1 Medlem.

§ 3.

Til Fondet henlægges en 5 pCt. rentebærende Statsobligation til Beløb 5 Mill. Kr., der optages blandt Statens Aktiver. Komiteen raader over den aarlige Rente af Fondets Kapital, og hvad der ikke raades over i det enkelte Aar, henlægges til et Reservefond for Fondets Drift. Over Renterne af Reservefondet raades af Komiteen i Henhold til Fundatsen, jfr. § 4; over Reservefondet kan der kun raades med Samtykke af Undervisningsministeren og over Grundfondet kun ved Lov.

§ 4.

Ministeren bemyndiges til at træffe de nærmere Foranstaltninger til Gennemførelsen af ovennævnte Bestemmelser, derunder til at lade oprette en Fundats for Fondet.

§ 5.

Om Fondets Virksomhed indgives aarlig Beretning til Undervisningsministeriet og til Rigsdagen. Regnskabet afgives aarlig til Undervisningsministeriet, der lader det revidere, deciderer det og afgiver en Ekstrakt af det til Rigsdagen.

Hvorefter alle vedkommende sig haver at rette.

Til Medlemmer af Bestyrelsen for Fondet valgte den akademiske Lærerforsamling i sit Møde den 23. Oktober 1919 følgende:

Efter Indstilling af det teologiske Fakultet Professor, Dr. J. C. Jacobsen.

Efter Indstilling af det rets- og statsvidenskabelige Fakultet Professor, Dr. H. Munch-Petersen.

Efter Indstilling af det lægevidenskabelige Fakultet Professor, Dr. K. Faber.

Efter Indstilling af det filosofiske Fakultet Professor, Dr. F. Buhl.

Efter Indstilling af det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet Professor, Dr. W. Johannsen.

Ved frit Valg: Professor, Dr. J. Fibiger.

16. Konsistoriums Kontorforhold.

(Journ. Nr. 156/1915, 205/1916, 221/1916, 229/1916, 260/1916, 283/1916, 309/1916, 319/1916, 128/1917, 117/1918, 311/1918, 127/1919, 128/1919, 248/1919, 307/1919, 353/1919, 172/1920, 226/1920 og 278/1920.)

I Skrivelse af 20. Juni 1916 meddelte Undervisningsministeriet, at hidtilværende Fuldmægtig ved Konsistorium og Inspektør ved Universitetet cand. jur. Povel Viggo Fønss under 16. s. M. havde faaet kongelig Udnævnelse som Universitetssekretær fra 1. April 1916 at regne med Forpligtelse til angaaende sine Embedsforhold at rette sig efter de Bestemmelser, der med Ministeriets Approbation eventuelt senere maatte blive truffene derom. Endvidere meddelte Ministeriet, at Universitetssekretærens Lønning var beordret anvist med Lønningsanciennitet fra 1. Marts 1907.

Ved Loven om Statens Tjenestemænd af 12. September 1919 forandredes Stillingens Betegnelse fra »Universitetssekretær« til »Universitetsinspektør«.

I Skrivelse af 24. Juli 1920 meddelte Undervisningsministeriet, at Lønningsraadet i Skrivelse af 5. s. M. havde anbefalet Forhøjelsen af Universitetsinspektørens Honorar for Udarbejdelsen af Universitetets Aarsliste fra 200 Kr. til 240 Kr. med midlertidigt Tillæg af 30 Procent, hvorhos Ministeriet bemyndigede Kvæsturen til at udbetale det forhøjede Honorar fra 1. Oktober 1919 at regne.

Under 17. Juni 1916 ansatte Undervisningsministeriet L. E. F. Olsen som Varmemester ved Universitetet, Universitetsbiblioteket, Studiegaarden og Anneksbygningen fra 1. April 1916 at regne med Tjenestealder fra 1. Oktober 1910.

Under 26. Juni 1916 ansatte Konsistorium cand. jur. K. Paludan-Müller som Assistent ved Konsistoriums Kontor fra 1. April 1916 at regne med Tjenestealder fra 1. Marts 1911. Ved Tjenestemandsløven forandredes Stillingens Betegnelse til »Sekretær«.

Under 17. Maj 1915 indgav Konsistorium saalydende Andragende til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet:

»Ved Finansloven for 1905—06 blev under Universitetets Udgiftspost 1. d., Den samlede Lønningssum, bevilget 720 Kr. til Lønning af en Kontorist paa Konsistoriums Kontor, jfr. Rigsdagstidende for 1904—05, Tillæg A., Sp. 1039—40 og 1047—48. Bevillingen begrundedes dels derved, at der udkrævedes en Person til Pasningen af den samtidig paa Universitetet installerede Telefon-Central, dels derved at der tiltrængtes forøget Assistance ved Kontorarbejdet, der var steget betydeligt ifølge det tiltagende Antal af Universitetslærere og tillige ved den i Aaret 1902 stedfundne Omdannelse af Universitetets almindelige Myndigheder. Kontoristens Løn blev ved Finansloven for 1911—12 forhøjet til 1100 Kr., jfr. Rigsdagstidende for 1910—11, Tillæg B., Sp. 967—68 og 1161—62, idet saavel Arbejdet som Arbejdstiden var bleven forøget siden Stillingens Oprettelse i 1905.

Siden Ansættelsen af den ovennævnte Kontorist er Arbejdet paa Konsistoriums Kontor steget saa betydeligt, at det er paatrængende nødvendigt, at Assistanzen forøges yderligere. Man tillader sig derfor at anholde om, at der paa Finansloven for 1916—17 maa blive søgt den fornødne Bevilling til Antagelse af endnu en Kontorist med samme Lønning som den allerede ansatte, samt at Ministeriet vil give Tilladelse til, at der paa forventet Tillægsbevilling afholdes det fornødne Beløb til, at man fra 1. September d. A. kan antage ekstraordinær Medhjælp, indtil den ovennævnte Bevilling er givet. Til Begrundelse af denne Ansøgning skal man anføre følgende:

De sidste 10 Aars Stigning i Arbejdet er ikke alene en Følge af den Forøgelse, der har fundet Sted i Universitetslærernes og Studenternes Tal, skønt allerede denne Stigning i sig selv virker til en Forøgelse af Konsistoriums Kontors Forretninger, saaledes som det ogsaa blev sagt i de ovenfor nævnte Anmærkninger til Finansloven for 1905—06. Men der er tillige ved Indførelse af Studenterraad, aarlig Anmeldelse for alle Studenter og forskellige andre Forandringer i Administrationen opstaaet en Række nye Forretninger for Kontoret. Endvidere er Arbejdet ved Legatvæsenet steget dels som Følge af Oprettelsen af nye Legater dels fordi det mere og mere bliver nødvendigt at bistaa Eforen med Affattelse af

Fortegnelser over Legat-Ansøgerne. Alt dette i Forening bevirker, at Arbejdet er blevet saa meget større end tidligere, at det overhovedet ikke kan udføres af det nuværende Personale uden at det overanstreges. Dette gælder allerede nu, men Forholdene vil, naar det nye Semester begynder efter Sommerferien med Indtegninger af Studenterne, blive saadanne, at en øjeblikkelig Forøgelse af Assistanzen er en uundgaelig Nødvendighed. Dette er Grunden til, at man ikke har indskrænket sig til at søge den nye Kontorist ansat fra Begyndelsen af Finansaaret 1916—17, men tillige søger om Tilladelse til at antage ekstraordinær Medhjælp fra 1. September d. A. indtil Finansaarets Udgang. Denne sidste Medhjælp, der endmere er paakrævet derved, at adskilligt Arbejde (Registre o. l.) der normalt skulde udføres i Forening med det daglige Arbejde, har maattet udsættes af Mangel paa Arbejdskraft, maatte honoreres med det samme maanedlige Beløb, som Kontoristen skal lønnes med.

Til yderligere Oplysning om Arbejdsforøgelsen skal man anføre følgende Tal:

Universitetslærernes Antal var i 1904—05: 91 og er nu: 102.

I 1904—05 immatrikuleredes 375 Studenter, i 1913—14: 669.

Det samlede Antal Studenter ved Universitetet er ifølge Aarslisten for 1914—15: 2707 (med de efter Anmeldelsesfristens Udløb tilkomne ialt 2929).

Antallet af de til Konsistorium indkomne Breve var i 1904—05: 695, 1905—06: 727, 1906—07: 760, 1907—08: 810, 1908—09: 885, 1909—10: 1096, 1910—11: 1062, 1911—12: 1091, 1912—13: 1224 og 1913—14: 1348. En Optælling af Ekspeditionens Tal viser endvidere, at dette i 1904—05 var: 635 og i 1913—14: 1523.

Disse sidste Tal er formentlig i sig selv tilstrækkelig talende, men det maa yderligere erindres, at Arbejdsforøgelsen ikke er udtømt med Forøgelsen af de indkomne Breve og de skriftlige Ekspeditioners Tal, idet Antallet af personlige Henvendelser paa Kontoret er i stærk Stigning baade som Følge af Forøgelsen af Universitetslærernes og Studenternes Tal og fordi disse sidste, ogsaa efter at Anmeldelsen til Aarslisten er foretaget i September Maaned, nu hyppigere end før har Ærinde til Kontoret (Flytnings-Anmeldelser og lign.).«

I Anledning af denne Skrivelse meddelte Ministeriet under 24. August 1915, at Folketingets Finansudvalg havde givet sin Tilslutning til, at der fra 1. September s. A. at regne ansattes en Kontorassistent paa Konsistoriums Kontor. Den hertil fornødne Bevilling gaves derefter paa Tillægsbevillingsloven for 1915—16 og paa Finansloven for 1916—17, jfr. Rigsdagstidende for 1915—16, Tillæg A., henholdsvis Sp. 4009—10 og Sp. 1315—18.

I den saaledes oprettede Stilling ansatte Konsistorium under 23. November 1915 Frk. Julie Herskind fra 1. September s. A. at regne.

Som Kontorassistent har Frk. Agnete Clausen været ansat. I den nyoprettede Stilling som Kontorassistent ansattes, efterat Frk. Herskind havde søgt om Afsked fra Udgangen af November 1916, ved Konsistoriums Skrivelse af 25. Januar 1917 Frk. Astrid Jansen fra 1. December 1916 at regne.

I Henhold til Lønningsloven af 22. April 1916 overgik Pedelbud M. V. Bech til Stillingen som Universitetsbetjent. Ved Ministeriets Skrivelse

af 16. August 1916 tillagdes der ham Bolig i Funktionærboligen ved Studiegaarden uden Lønningsafkortning i Henhold til § 18 i anførte Lov, idet Boligen maatte anses som Vederlag for særligt Arbejde. Ved Tjenestemandsløven overgik Betjent Bech til Stillingen som Kontorbud ved Konsistorium, ligesom det ved Tjenestemandsløven fastsatte aarlige Honorar paa 300 Kr. som Bud ved Stipendiebestyrelsen tillagdes ham.

Efterat Universitetsbud Wahl var overgaaet til Stillingen som Bud ved Universitetsbiblioteket, ansatte Konsistorium under 12. Juni 1919 Johannes Malling som Universitetsbetjent fra 1. Juni 1919 at regne.

I Henhold til Konsistoriums Indstilling i Skrivelse af 21. Februar 1919 bifaldt Undervisningsministeriet under 6. Marts s. A., at der paa forventet Tillægsbevilling for Finansaaret 1918—19 under Universitetets Udgiftspost a. 4. anvendtes 418 Kr. 85 Øre til Honorering af en Ekstraarbejder i Universitetets Budstue i Tiden fra 1. September 1918 til 31. Marts 1919, jfr. Rigsdagstidende for 1918—19, Tillæg B., Sp. 2675—78.

I Anledning af en Skrivelse fra Konsistorium til Universitetskvæsturen af 22. Januar 1919 angaaende Opnaaelse af en Bevilling dels til Lønning af en ny Universitetsbetjent dels til Honorering af en af de ældste Betjente for Varetagelsen af de særlige Forretninger ved Forsendelsen af Tryksager m. v. udtalte Kvæsturen i Skrivelse af 4. Februar s. A. følgende:

»I Skrivelse af 22. f. M. har Konsistorium udtalt, at med det stadig stigende Antal Lærere og Studenter er Arbejdet ved Konsistoriums, Fakulteternes og Universitetsfuldmægtigenes Kontorer steget saa stærkt, at de to ved disse Kontorer ansatte Universitetsbetjente ikke længere kan overkomme det uden Medhjælp. Det er i saa Henseende nærmere anført, at Arbejdet med Forsendelsen af Tryksager, Eksamensopgaver og lignende nødvendigvis maa være ordnet saaledes, at en større Del af Forsendelserne, navnlig Eksamensopgaver, Fakultets- og Konsistorie-Mapper og andre større Forsendelser besørges paa den Maade, at Betjentene, der hver har sin Cykle, personlig udbringer dem til Lærerne; herved medgaar imidlertid langt mere Tid, end om Postvæsenet kunde benyttes, og i den sidste Tid har Forholdet været det, at der omtrent til Stadighed har været 2 Bude i Virksomhed med egentlig Budtjeneste. Da det imidlertid er nødvendigt, at der stadig er en Betjent til Stede i Budstuen, hvor han skal give Besked til Besøgende, være til Disposition for Embedsmændene og Kontorpersonalet, udlevere Tryksager og lignende, har Konsistorium siden Begyndelsen af Efteraarsemestret 1918 set sig nødsaget til at benytte en Ekstraarbejder i Budstuen. Konsistorium har dernæst udtalt, at en saadan Ordning ikke lader sig fortsætte, idet de to faste Betjentes Arbejdstid derved bliver længere, end det med Føje kan forlanges af dem; de er nu uafbrudt beskæftigede fra Kl. 9 Morgen indtil Kl. 6—7 Aften og hyppigt endda længere. Konsistorium anser det derfor for nødvendigt, at der ansættes en 3die Betjent. Saaledes som Forholdene derefter vil blive ordnede, vil den ene Betjent faa en noget mere betroet Stilling end de to andre, der væsentlig skulde varetage den egentlige Budtjeneste. Det vil blive ham, der kommer til at udføre hele det betydelige Arbejde med Ordningen af Forsendelsen, Adresseskrivning paa Konvolutter og Pakker m. v., hvilket Arbejde efter Kontorets Karakter som Central-Bureau for Universitetet og dets mange

Institutter efterhaanden har antaget et overordentlig stort Omfang; han vil endvidere som den, der til Stadighed skal være til Stede i Budstuen, komme til at fungere som et Mellemed mellem Kontoret og de to andre Betjente. Konsistorium anser det derfor for meget ønskeligt, om der kunde tillægges ham et Honorar paa 300 Kr. aarlig for Varetagelsen af de særlige Forretninger ved Forsendelsen af Tryksager m. v.

Under Henvisning til det saaledes anførte har Konsistorium udbedt sig en Udtalelse fra Universitetskvæsturen om Bevilling dels af Lønning til en Universitetsbetjent ved Universitetets Kontorer dels af det ovennævnte Honorar til en af Betjentene for Varetagelsen af de særlige Forretninger ved Forsendelsen af Tryksager m. v.

Efter hvad der saaledes er oplyst om Arbejdsforholdene for Budene ved Konsistoriums Kontorer haves der fra Kvæsturens Side intet mod de fremsatte Forslag at erindre, og man skal derfor med Bemærkning, at Begyndelseslønnen for den ønskede nye Betjent i Henhold til § 18 i Lønningsloven af 22. April 1916 vil andrage 1350 Kr., foreslaa en Indstilling til Undervisningsministeriet om, at Universitetets Udgiftspost a. 4., Den samlede Lønningssum, ved Ændringsforslag til Finanslovforslaget for 1919—20 søges forhøjet dels med 1350 Kr. som Begyndelsesløn for en ny Universitetsbetjent ved Universitetets Kontorer dels med 300 Kr. som Honorar til en af Betjentene sammesteds for Varetagelsen af de særlige Forretninger ved Forsendelsen af Tryksager m. v.«

I Overensstemmelse hermed foretog Konsistorium under 7. Februar 1919 Indstilling til Undervisningsministeriet, der imidlertid i Skrivelse af 5. Marts s. A. udtalte, at det paa det anførte Tidspunkt ikke saa sig i Stand til at fremsætte Forslag om de ansøgte Bevillinger. Under 20. Juni 1919 fornyede Konsistorium sit Andragende med Indstilling om Sagens Fremme paa Finansloven for 1920—21, og i Skrivelse af 4. Juli s. A. meddelte Ministeriet derefter, at der ved Udarbejdelsen af Universitetets Budget for 1920—21 vilde blive optaget Forslag om Bevilgelsen af 1350 Kr. som Begyndelseslønning for en ny Universitetsbetjent ved Universitetets Kontorer, men at Spørgsmaalet om et særligt Honorar til den ene af Betjentene først kunde afgøres, naar de nye Lønningslove kom til at foreligge. Ved § 13 i Normeringsloven for 1920—21 oprettedes derefter en ny Stilling som Kontorbud ved Konsistoriums Kontor, jfr. Anmærkningerne til Finanslovforslaget for 1920—21, Rigsdagstidende for 1919—20, Tillæg A., Sp. 1443—44. I den saaledes nyoprettede Stilling som Kontorbud ansatte Konsistorium under 22. September 1920 Carl Elster fra 1. April s. A. at regne.

Da de forud for Normeringsloven for 1920—21 ved Konsistoriums Kontor ansatte to Betjente ikke kunde overkomme at udføre Budtjenesten alene, havde Konsistorium allerede under 4. September 1919 indgivet Andragende til Undervisningsministeriet om, at der fra 1. s. M. at regne maatte anvendes 200 Kr. maanedlig til Honorering af Ekstraassistance indtil Finansaarets Udgang, og i Henhold hertil bifaldt Ministeriet i Skrivelse af 23. September 1919, at der paa forventet Tillægsbevilling for Finansaaret 1919—20 under Universitetets Udgiftspost a. 4. udrededes ialt 1400 Kr. til Honorering af Ekstraassistance til Udførelsen af Budtjeneste ved Universitetets Kontorer i Tiden fra 1. September 1919 til 31. Marts 1920. Som Følge af den ene af Universitetsbetjentenes Sygdom i

c. 1 $\frac{1}{2}$ Maaned blev det endvidere nødvendigt at anvende yderligere 225 Kr. til Ekstrahjælp, og Ministeriet bifaldt derefter under 24. Marts 1920 i Henhold til Konsistoriums Indstilling i Skrivelse af 2. s. M., at der paa forventet Efterbevilling udrededes yderligere 225 Kr. i det anførte Øjemed. Paa Tillægsbevillingsloven for 1919—20 bevilgedes herefter ialt 1625 Kr. til Ekstraassistance ved Udførelsen af Budtjenesten ved Konsistorium, jfr. Rigsdagstidende for 1919—20, Tillæg A., Sp. 4679—80, og Tillæg B., Sp. 3231—34.

I Overensstemmelse med Konsistoriums Indstilling i Skrivelse af 20. Maj 1916 beskikkede Undervisningsministeriet under 3. Juni s. A. hidtilværende 1. Universitetspedel, Løjtnant Niels Peter Petersen og hidtilværende konstitueret 2. Universitetspedel, cand. phil. Ivar Folmer Bachevold til henholdsvis 1. og 2. Universitetsfuldmægtig ved Universitetet fra 1. April 1916 at regne med den for disse Stillinger ved Lov af 22. April 1916 § 13 bestemte Lønning og saaledes, at Tjenesteaalderen fastsættes til at regnes for 1. Universitetsfuldmægtig fra 1. September 1890 og for 2. Universitetsfuldmægtig fra 1. Februar 1907.

I Henhold til et derom indgivet, af Universitetskvæsturen og Konsistorium under 27. September 1916 og 28. Oktober s. A. anbefalet Andragende bifaldt Undervisningsministeriet under 23. November 1916, at der af Universitetets Udgiftspost l., Forskellige løbende og ekstraordinære Udgifter, for Finansaaret 1916—17 udbetaltes 160 Kr. til 1. Universitetsfuldmægtig P. Petersen og 60 Kr. til 2. Universitetsfuldmægtig F. Bachevold som Refusion af de af dem ved deres Udnævnelse i sin Tid til deres Formænd i de paagældende Stillinger i Naadensaaret udredede Beløb af tilsvarende Størrelse.

Under 10. Oktober 1916 indgav Universitetsfuldmægtig P. Petersen Andragende om, at der maatte blive meddelt ham Afsked med Pension fra 1. April 1917 at regne. I Skrivelse af 3. November 1916 meddelte Undervisningsministeriet derefter i Overensstemmelse med Konsistoriums Indstilling af 24. Oktober s. A. Universitetsfuldmægtig Petersen Afsked fra den af ham beklædte Stilling fra 31. Marts 1917 at regne. Med Hensyn til Fuldmægtig Petersens Pension afgav Universitetskvæsturen under 15. Januar 1917 en Erklæring, hvori det udtaltes, at der — da Fuldmægtig Petersen først ved Lønningsloven af 22. April 1916 havde opnaaet Ret til Pension — frembød sig Tvivl saavel med Hensyn til hvilken Tjenestetid som hvilken Embedsindtægt, der skulde lægges til Grund for Pensionsberegningen. Kvæsturen henstillede derfor, at der eventuelt søgtes tillagt Fuldmægtig Petersen en Understøttelse til Supplering af den Pension, der efter Loven maatte tilkomme ham. I Skrivelse af 23. Januar 1917 foretog Konsistorium derefter Indstilling til Undervisningsministeriet i Sagen, idet man sluttede sig til Kvæsturens Forslag om, at Pensionen ved en Understøttelse suppleredes op til det Beløb, som vilde være tilkommet ham, saafremt der efter hans Tjenestetid ved Universitetet kunde tillægges ham højeste Pension. Undervisningsministeriet meddelte derpaa under 14. Februar 1917, at det kunde tiltræde, at Gennemsnittet af Fuldmægtig Petersens Indtægt i de sidste 5 Aar — dog ikke heri indbefattet Sportlerne fra almindelig Forberedelseseksamen — lagdes til Grund ved Pensionsberegningen, hvorhos det udtaltes, at der

ved 3. Behandling af Finanslovforslaget for 1917—18 var stillet Forslag om at tillægge ham Pensionsanciennitet fra 1. April 1887, jfr. Rigsdagstidende for 1916—17, Tillæg B., Sp. 1065—68.

Den ved Fuldmægtig Petersens Afgang ledigblevne Stilling blev opslaaet vakant, og der indkom 12 Ansøgninger om den. I Skrivelse af 26. Marts 1917 indstillede Konsistorium Overretssagfører E. P. G. Bech og Undervisningsministeriet beskikkede derpaa under 12. April 1917 nævnte Overretssagfører Erik Peter Georg Bech til 1ste Universitetsfuldmægtig fra 1. s. M. at regne.

I Henhold til Konsistoriums Indstilling i Skrivelse af 14. Juni 1917 bifaldt Undervisningsministeriet i Skrivelse af 6. Juli s. A., at den ved Ministeriets Skrivelse af 14. April 1883 og 18. November 1898 fastsatte Betaling af 1 Kr. pr. Eksaminand til hver af de to Universitetsfuldmægtige og 1 Kr. pr. Eksaminand til anden Betjening ved Assistance ved den almindelige Forberedelseseksamen forhøjedes saaledes, at der for den nævnte Assistance betaltes 4 Kr. pr. Eksaminand. Konsistorium fordelte ved Skrivelse af 17. Juli 1917 de 4 Kr. saaledes, at 1 Universitetsfuldmægtig fik 1 Kr., 2. Universitetsfuldmægtig 2 Kr., medens den resterende 1 Kr. kunde anvendes til anden Betjening.

I Skrivelse af 22. December 1919 meddelte Undervisningsministeriet, at der under 5. s. M. var meddelt Universitetsfuldmægtigene cand. jur. E. T. G. Bech og cand. phil. I. F. Bachevold kongelig Udnævnelse fra 1. Oktober 1919 at regne.

Under 2. Juli 1920 bifaldt Undervisningsministeriet, at cand. theol. I. Andersen varetog 2. Universitetsfuldmægtig Bachevolds Embedsforretninger under dennes Sygdom foreløbig for en Tid af 3 Maaneder og at der herfor ydedes ham et Honorar af 400 Kr. maanedlig, som kunde udbetales paa forventet Tillægsbevilling. Ved Skrivelse af 23. September 1920 bifaldt Ministeriet endvidere, at der ogsaa for September Maaned 1920 stilledes 400 Kr. til Raadighed til Honorering af cand. theol. Okke Gram for at vikariere for Fuldmægtig Bachevold i den anførte Maaned. Paa Tillægsbevillingsloven for 1920—21 bevilgedes derpaa i nævnte Øjemed et Beløb af 1600 Kr., jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg A., Sp. 4079—80.

Under Henvisning til den betydelige Stigning i Antallet af Studenter og Universitetslærere og den omfattende Forøgelse af Universitetets Virksomhedsomraade, som de senere Aar havde medført, indgav Konsistorium under 30. Januar 1918 med Universitetskvæsturens Tilslutning i Skrivelse af 29. s. M. Andragende til Undervisningsministeriet om, at der ved Ændringsforslag til Finanslovforslaget for 1918—19 maatte blive søgt bevilget Lønning til en ved Konsistoriums Kontor ansat 3. Universitetsfuldmægtig. Den Gerning, der hovedsagelig ønskedes henlagt til denne ny Fuldmægtig, var dels Arbejdet med Administration af Studenterbespisningen dels den Universitetssekretæren hidtil paahvilende Inspektion af Universitetets Hoved- og Anneksbygning og Studiegaarden foruden det andet Arbejde, som passende maatte kunne henlægges til en Mand med den praktiske Uddannelse, der vilde blive krævet af den, som antoges til Stillingen.

I Henhold til denne Indstilling blev der paa Finansloven for 1918—19

stillet et Beløb af 3000 Kr. til Raadighed i nævnte Finansaar til Honorering af en Del af det Universitetssekretæren og Konsistoriums Kontor paahvilende Arbejde, jfr. Rigsdagstidende for 1917—18, Tillæg B., Sp. 1561—64. At denne Ordning blev truffet, havde sin Grund i, at Ministeriet vel var enigt i, at der tiltrængtes en øjeblikkelig Forøgelse af Kontorets Arbejdskraft, men dog maatte ønske en nærmere Drøftelse og Undersøgelse af de forskellige Muligheder, der frembød sig.

Til at varetage det til den paatænkte Stilling bestemte Arbejde antog Konsistorium under 27. Marts 1918 Skriver i Universitetskvæsturen Ludvig Larsen fra 1. April s. A. at regne mod et maanedligt Honorar af 250 Kr. Under 3. April s. A. meddelte Universitetskvæsturen derefter Skriver Larsen Tjenestefrihed for et Aar fra 1. April 1918.

I Skrivelse af 9. December 1918 fornyede Konsistorium sit Andragende om Tilvejebringelse af Hjemmel for Ansættelsen af en ny 3. Universitetsfuldmægtig, idet der i saa Henseende navnlig henvistes til, at Gennemførelsen af det Ministeriet forelagte Forslag om Ordningen af Universitetets Legatvæsen vilde gøre det nødvendigt, at der gaves Stipendiebestyrelsens Sekretær en fast Medhjælp, og at man ved Fremsættelsen af Forslaget havde paaregnet, at denne Medhjælp kunde ydes af den omhandlede Fuldmægtig. Samtidig indstillede Konsistorium, at der i Betragtning af Ludvig Larsens Tjenestetid ved Universitetskvæsturen fra 1905 tillagdes ham 4 Aars Anciennitet som 3. Universitetsfuldmægtig.

I Skrivelse af 14. Januar 1919 meddelte Ministeriet imidlertid, at det maatte foretrække i hvert Fald endnu et Aar at fortsætte med den midlertidige Ordning (med Medhjælp for Universitetssekretæren og Konsistoriums Kontor). I Anledning heraf indstillede Konsistorium i Skrivelse til Ministeriet af 14. Februar 1919 under Henvisning til, at Skriver Larsens Stilling som Ekstraassistent ved Konsistorium ikke burde blive ringere, end om han var forblevet i Universitetskvæsturen, at der ved Ændringsforslag til Finanslovforslaget for 1919—20 søgtes bevilget 3600 Kr. som Honorar for ham. Paa Finansloven for 1919—20 bevilgedes der derefter 3600 Kr. i det anførte Øjemed, jfr. Rigsdagstidende for 1918—19, Tillæg B., Sp. 1631—32.

I Anledning af derom fra Konsistorium under 22. September og 14. Oktober 1919 med Universitetskvæsturens Tilslutning fremkomne Indstillinger om, at der maatte blive ydet Skriver Larsen dels et overordentligt Løntillæg, dels en Forhøjelse af det ham tillagte midlertidige Honorar, bifaldt Undervisningsministeriet i Skrivelse af 9. December 1919, at der paa forventet Tillægsbevilling udbetaltes Skriver Larsen et Beløb af 1071 Kr., nemlig dels 360 Kr. svarende til det overordentlige Løntillæg i Henhold til Lov af 4. August 1919, der vilde være tilfaldet ham som Skriver i Universitetskvæsturen, dels 711 Kr. svarende til Differencen for Tiden 1. Oktober 1919 til 31. Marts 1920 mellem det ham tillagte Honorar af 3600 Kr. aarlig og den Lønning paa 5022 Kr., der efter Loven af 12. September 1919 vilde være tilfaldet ham fra 1. Oktober 1919, saafremt han var blevet i sin Stilling ved Universitetskvæsturen, jfr. Rigsdagstidende for 1919—20, Tillæg B., Sp. 3231—32.

Under 20 Juni 1919 indgav Konsistorium paany Andragende til Undervisningsministeriet om Oprettelsen af en Stilling for en 3. Universitetsfuldmægtig ved Fremsættelsen af et hertil sigtende Forslag paa Fi-

nanslovforslaget for 1920—21. I Henhold hertil optog Ministeriet paa Forslaget om Normeringsloven for 1920—21 Forslag om Oprettelsen af en saadan Stilling, men dette Forslag kom ikke til at nyde Fremme, idet det ved 2. Behandling af Lovforslaget blev udtaget af dette efter Ændringsforslag fra Folketingets Lønningsudvalg. I Skrivelse af 10. Juli 1920 indstillede Konsistorium derefter — under Henvisning til, at ommeldte L. Larsen ikke ved sin Overtagelse af en Stilling, som han med fuld Føje kunde betragte som et Avancement, burde komme til at lide noget Indtægtstab — til Undervisningsministeriet, at der paa forventet Tillægsbevilling for Finansaaret 1920—21 tillodes afholdt et Beløb af 7000 Kr. til Honorering af hans Arbejde. I Anledning heraf meddelte Ministeriet i Skrivelse af 19. Januar 1921, at det i Henhold til Lønningsraadets, af Finansministeriet og Folketingets Lønningsudvalg tiltraadte Indstilling kunde bifalde, at der tillagdes fhv. Skriver i Universitetskvæsturen L. Larsen som midlertidig Medarbejder i Konsistoriums Kontor et Honorar paa 4500 Kr. aarlig samt et midlertidigt Tillæg af 30 pCt. efter de sædvanlige Regler fra 1. April 1920 at regne.

17. Kontoen for Udgifter ved Konsistorium.

(Journ. Nr. 117/1915, 327/1916, 244/1916, 133/1917, 124/1918, 109/1919, 170/1920 og 161/1921.)

1. Underkonto 1., Til Udgivelse af Festskriftet, har i Finansaarene 1915—16, 1916—17, 1917—18, 1918—19 og 1919—20 været opført med et anslaaet Beløb af 1800 Kr. Paa Finansloven for 1920—21 forøgedes Underkontoen med 3000 Kr. til et anslaaet Beløb af 4800 Kr., jfr. Rigsdagstidende for 1919—20, Tillæg A., Sp. 1467—68.

Udgifterne har været følgende:

1915—16: 2279 Kr. 53 Øre, 1916—17: 2738 Kr. 68 Øre, 1917—18: 5777 Kr., 16 Øre, 1918—19: 4827 Kr. 62 Øre, 1919—20: 5720 Kr. 26 Øre og 1920—21: 8664 Kr. 81 Øre.

2. Underkonto 2., Andre Udgifter (Konsistoriums Normalsum) var paa Finansloven for 1915—16 opført med 5430 Kr. Dette Beløb blev paa Tillægsbevillingsloven for samme Finansaar tilladt overskredet med 240 Kr., jfr. Rigsdagstidende for 1915—16, Tillæg A., Sp. 2417—18.

Paa Finansloven for 1916—17 bevilgedes en aarlig Forøgelse af Normalsummen med 380 Kr. til 5810 Kr. til Betaling af Telefonabonnementer ved den nye Studiegaard. For selve Finansaaret 1916—17 bevilgedes Forøgelsen dog kun med $\frac{7}{12}$ af Beløbet = 221 Kr. 67 Øre, jfr. Rigsdagstidende for 1915—16, Tillæg A., Sp. 1337—38. Paa Tillægsbevillingsloven for 1916—17 bevilgedes til Dækning af Overskridelse i Finansaaret ialt 3022 Kr. 50 Øre, nemlig 522 Kr. 50 Øre til Anskaffelse af en ny Skrivemaskine og 2500 Kr. til Imødegaaelse af forskellige andre Udgifter, hvoraf 431 Kr. 09 Øre hidrørte fra Immatrikulationsfesten, 927 Kr. 94 Øre fra Studiegaardens Indvielse og c. 350 Kr. fra Assistance under Universitetsfuldmægtig Petersens Sygdom, jfr. Rigsdagstidende for 1916—17, Tillæg A., Sp. 4251—52 og Tillæg B., Sp. 2429—30. Paa Tillægsbevillingsloven for 1917—18 bevilgedes under Hensyn til Prisstigningen et Beløb af 3000

Kr. til Dækning af forøgede Udgifter, jfr. Rigsdagstidende for 1917—18, Tillæg B., Sp. 2189—90.

Paa Finansloven for 1918—19 udskiltes fra Underkontoen et Beløb af 500 Kr., der under en ny Underkonto 2. stilledes til Raadighed som »Honorar til Studentersangforeningen for Medvirken ved Universitetsfester«, jfr. Rigsdagstidende for 1917—18, Tillæg A., Sp. 1371—74. Det som Konsistoriums Normalsum hidtil bevilgede Beløb af 5810 Kr. stilledes under en ny Underkonto 3. til Disposition til Afholdelse af »Andre Udgifter«. Paa Tillægsbevillingsloven for 1918—19 bevilgedes 4500 Kr. til Dækning af den som Følge af Prisstigningen fremkomne Merudgift paa Kontoen, jfr. Rigsdagstidende for 1918—19, Tillæg B., Sp. 2693—96, medens der paa Tillægsbevillingsloven for 1919—20 bevilgedes 6500 Kr. i samme Øjemed, jfr. Rigsdagstidende for 1919—20 Tillæg B., Sp. 3271—72.

Paa Finansloven for 1920—21, jfr. Rigsdagstidende for 1919—20, Tillæg A., Sp. 1467—68, forhøjedes Udgiftspost d. 3., Andre Udgifter, med 4390 Kr. til 10,200 Kr. under Hensyn til, at Budgettet for det paagældende Finansaar skulde lægges efter det forandrede Prisniveau. Paa Tillægsbevillingsloven bevilgedes derhos til Dækning af forøgede Udgifter et Beløb af 4500 Kr., jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg B., Sp. 3129—32.

18. Studiegaarden.

Bygningens Opførelse.

(Journ. Nr. 100/1910 og 158/1914.)

De Forarbejder, der ligger til Grund for Loven af 1. April 1914 om Opførelsen af en Laboratoriebygning for Universitetet og en dertil knyttet Bygning for Tjenestemænd, er udførligt fremstillede i den af »Universitetskommissionen af 7. Oktober 1912« i 1913 afgivne Betænkning under Afsnit II, Side 39—65. Angaaende disse Forarbejder kan derfor i det hele henvises til Betænkningen. Den anførte Lov, om hvis Motiver henvises til Rigsdagstidende for 1913—14, Tillæg A., Sp. 4095—4100, er saalydende:

§ 1.

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet bemyndiges til paa de Kommunitetet tilhørende Grunde Matr. Nr. 239, 98, 101, 102, 103—04 og 105 i Københavns Nørre Kvarter, der fra denne Lovs Ikrafttræden overgaar til Universitetets Eje, at lade opføre en Laboratoriebygning for Universitetet og en dertil knyttet Bygning for Tjenestemænd.

§ 2.

Til Udgiften herved kan der anvendes indtil 482,000 Kr., som uddrages af Kommunitetets Midler.

Paa det Tidspunkt, da Opførelsen af Laboratoriebygningen skulde finde Sted, var Kommunitetet paa Grund af den da herskende Penge-mangel ude af Stand til at tilvejebringe den fornødne kontante Kassebeholdning til Gennemførelse af Loven af 1. April 1914, og det var derfor

Universitetet en stor Hjælp, at Direktionen for Carlsbergfondet beredvillig tilbød at yde Kommunitetet de fornødne Forstrækninger til Arbejdets Iværksættelse. Under 6. Oktober 1914 henvendte Universitetskvæsturen sig i Henhold til dette Tilbud til Carlsbergfondet om et midlertidigt Laan paa 500,000 Kr., nemlig 482,000 Kr. til Byggearbejder og 18,000 Kr. til Hjælp til Indfrielse af Prioriteter, og i Skrivelse af 8. s. M. erklærede Fonden sig villig til at yde dette Laan. I Overensstemmelse med Kvæsturens Indstilling af 16. s. M. bifaldt Ministeriet derefter under 6. November 1916, at Kommunitetet optog det ommeldte Laan paa 500,000 Kr. paa nærmere angivne Betingelser, derunder bl. a. at Laanet skulde forrentes med $4\frac{1}{2}$ pCt. p. a. og være fuldt tilbagebetalt senest 1. Januar 1920. I Skrivelse af 3. Februar 1915 udtalte Universitetets Rektor overfor Carlsbergfondets Direktion en varm Tak for den Beredvillighed, hvormed Fondet havde ydet Universitetet sin Støtte i Sagen.

Efter Forholdene blev det kun nødvendigt for Kommunitetet at laane 320,000 Kr. hos Carlsbergfondet. Dette Beløb var allerede i Slutningen af Juni 1917 fuldt tilbagebetalt.

I Overensstemmelse med Konsistoriums Indstilling i Skrivelse af 19. November 1914 bifaldt Ministeriet under 25. s. M., at der til Varetagelse af Universitetets Interesser under Opførelsen af Laboratoriebygningen nedsattes et Byggeudvalg, bestaaende af Referendarius consistorii Professor H. Munch-Petersen, Professor Kr. Erslev og Universitetskvæstor K. Goos med Universitetsinspektør P. Fønss som Sekretær. Ministeriet meddelte samtidig, at det efter Omstændighederne kunde gaa med til, at der af Byggesummen ydedes Honorar til Kvæstor Goos og Inspektør Fønss for deres Virksomhed i Udvalget, saaledes at Honorarerne beregnedes efter Beløb af henholdsvis 500 Kr. og 300 Kr. for et fuldt Aar. Under 17. December 1914 bemyndigede Ministeriet Udvalget til at kontrollere de indkommende Bygningsregninger og meddele Universitetskvæsturen Udgiftsordre paa Beløbene. Ved Professor Erslevs Udnævntelse til Rigsarkivar udtraadte han af Udvalget, uden at der i den Anledning udnævntes noget nyt Medlem i hans Sted.

»Studiegaarden« med tilhørende Funktionærbolig opførtes i Løbet af Aarene 1915—1916 for Kommunitetets Regning. De egentlige Bygningsudgifter udgjorde 467,816 Kr. 78 Øre, men ved Siden heraf bidrog Kommunitetet med 61,742 Kr. 64 Øre dels til Anskaffelse af faste Bænke og Reoler dels til Køb af Møbler og lignende Inventar, hvorhos Universitetet foretog Anskaffelser for 35,842 Kr. 24 Øre. Herom henvises til nedenstaaende Afsnit om Laboratoriebygningens Forsyning med Inventar m. v. Den samlede Udgift ved Studiegaardens Opførelse og Montering blev herefter ialt 565,401 Kr. 66 Øre, hvoraf 529,559 Kr. 42 Øre faldt paa Kommunitetet og 35,842 Kr. 24 Øre paa Universitetet.

Studiegaardens Indvielse foregik d. 16. Oktober 1916 ved en Fest, ved hvilken Universitetets Rektor, Professor, Dr. J. L. Heiberg holdt Festtalen.

Fastsættelse af Studiegaardens Annua og Assistanceforhold.

(Journ. Nr. 183/1915.)

Under 30. Juni 1915 afgav Byggeudvalget ved Fremsendelsen af de fra Forstanderne for Studiegaardens Laboratorier indhentede Erklæringer følgende Forslag med Hensyn til Bestemmelsen af Studiegaardens Annua og Assistanceforhold:

»De nuværende Annua er alle beregnede paa at afholde samtlige Udgifter ved Laboratoriernes Drift, altsaa ikke alene de af Laboratoriernes videnskabelige eller Undervisnings-Formaal flydende Udgifter, men ogsaa Udgifter til Rengøring, Vedligeholdelse af almindeligt Inventar o. l. Ligeledes er Udgifterne til Assistance for Forstanderne — hvor saadan Assistance findes — hidtil blevet afholdt af de paagældende Annua undtagen for det psykofysiske Laboratoriums Vedkommende, idet Lønningen for dette Laboratoriums Assistent, der deltager i Undervisningen, er opført under den almindelige Lønningskonto. For det juridiske Laboratoriums Vedkommende er endvidere Udgiften til Husleje samt en Del af Udgiften til den praktiske Docents Lønning indbefattet under Annuet. Om særlige Udgifter til Brændsel og Belysning har der hidtil kun været Tale for det juridiske Laboratoriums Vedkommende, idet alle de andre Laboratorier har til Huse i Universitetets egne Bygninger, saaledes at deres herhenhørende Udgifter er afholdte af Universitetets Udgiftspost k. 4. sammen med den paagældende Bygnings Udgifter til Brændsel og Belysning. For det juridiske Laboratorium er derimod ogsaa disse Udgifter afholdt af Annuet (Brændselsudgiften indbefattet under Huslejen).

Naar nu Laboratorierne samles i en Bygning, der alene er bestemt for dem, bliver det muligt paa forskellige Omraader at indføre en Fællesdrift, saaledes at alle Udgifter til Rengøring, Brændsel og Belysning, Vedligeholdelse af almindeligt Inventar o. l. afholdes af en for hele Bygningen fælles Driftssum. Ved en saadan Ordning, der jo utvivlsomt vil være den mest økonomiske, vil da tillige opnaas, at de for de enkelte Laboratorier bestemte Annua kun kommer til at omfatte de Udgifter, der angaar Laboratoriernes videnskabelige og Undervisnings-Formaal. Naar Annuerne befries for alle de Udgifter, der ikke vedrører disse Formaal, vil det for Forstanderne blive muligt med ganske anden Sikkerhed end hidtil at lægge og gennemføre Laboratoriets Budget, idet han er uafhængig af Udgifterne til Rengøring, Inventar o. l., af hvilke navnlig Udgiften til Inventar kan være stærkt svingende.

Som foran bemærket har hidtil ogsaa for de fleste Laboratoriers Vedkommende Udgiften til Assistance været opført under Annuerne. Ogsaa denne Udgift vil det formentlig være rigtigt nu at udskille fra Annuerne og henføre under Universitetets almindelige Lønningskonto, i Lighed med hvad der er Tilfældet for Assistenten ved Universitetets andre videnskabelige Institutter.

Udgifterne ved de 6 Laboratorier, som skal have Lokaler i Studiegaarden, vil da falde i følgende 4 Hovedafdelinger: A. Annua, B. Assistance, C. Almindelige Driftsudgifter, D. Bygningsvedligeholdelse, som man i det følgende skal behandle hver for sig.

A. Annuu.

Som Bilag VII vedlægges en Opgørelse over de nuværende og de foreslaaede Annuers Anvendelse.

Det teologiske Laboratorium's Annuum (Universitetets Udgiftspost c. 20) er nu 1400 Kr., det samme Beløb hvortil Annuet blev fastsat ved Laboratoriets Oprettelse i 1903, jfr. Rigsdagstidenden 1902—03, Tillæg A. Sp. 1087—88. Af dette Beløb anvendes 1000 Kr. til Bøger og Indbinding, medens Resten benyttes til Rengøring, Vedligeholdelse og Assistance. Det fremtidige Annuum, der efter det foran anførte hovedsagelig skal anvendes til Bøger og Indbinding, idet dette Laboratoriums Udgifter til videnskabelige og Undervisnings-Formaal saa godt som udelukkende angaar Boganskaffelser, er af Forstanderen foreslaaet sat til 1400 Kr., dels under Hensyn til Ønskeligheden af at faa Summen til Indkøb af Bøger forhøjet dels fordi Udgiften til Indbinding paa Grund af højere Priser er steget.

Det juridiske Laboratorium's Annuum (Universitetets Udgiftspost c. 21) er ligeledes endnu af samme Størrelse som ved Laboratoriets Oprettelse i 1903, nemlig 4500 Kr., jfr. Rigsdagstidenden 1902—03, Tillæg A. Sp. 1087—90. Som det i Forstanderens Andragende nærmere er forklaret, var der af dette Beløb oprindelig beregnet 1100 Kr. til Bøger og Indbinding, medens der i de senere Aar kun har kunnet anvendes c. 775 Kr. hertil og i Aaret 1914—15 endog kun c. 700 Kr. Dette Beløb er utvivlsomt alt for lille til at tilfredsstille Laboratoriets Behov, og Forstanderen har derfor under Henviisning navnlig til de stigende Priser paa Bogbinderarbejde og paa visse Dele af Litteraturen foreslaaet det sat noget højere end det oprindelig beregnede Beløb, nemlig til 1400 Kr. De andre her i Betragtning kommende Udgifter (til Skrivematerialier, Afskrivning, Porto o. l.) har i de sidste Aar udgjort c. 275 Kr. Ogsaa for disse Udgifters Vedkommende foreslaar Forstanderen en mindre Forhøjelse som en simpel Følge af de større Lokaler og det større Antal Besøgende, der kan ventes, — nemlig til 400 Kr. Det samlede Annuum er saaledes foreslaaet sat til 1800 Kr.

Det statistiske Laboratorium. Ved Laboratoriets Oprettelse i 1892 fastsattes Annuet (Universitetets Udgiftspost c. 12) til 1500 Kr., jfr. Rigsdagstidende 1891—92, Tillæg B., Sp. 259—62. Det forhøjedes ved Finansloven for 1901—02, jfr. Rigsdagstidenden 1900—01, Tillæg B. Sp. 351—54 til 1800 Kr., ved Finansloven for 1905—06, jfr. Rigsdagstidenden 1904—05 Tillæg B., Sp. 947—48, til 2000 Kr., ved Finansloven for 1907—08, jfr. Rigsdagstidenden 1906—07, Tillæg B., Sp. 2145—46, til 2600 Kr., ved Finansloven for 1910—11, jfr. Rigsdagstidenden 1909—10 Tillæg A., Sp. 1259—62, til 2900 Kr. og ved Finansloven for 1913—14, jfr. Rigsdagstidenden 1912—13, Tillæg A., Sp. 1191—92, til sit nuværende Beløb 3100 Kr. Af dette Beløb anvendes c. 1000 Kr. til de her i Betragtning kommende Formaal. Paa Grund af den voksende Tilstrømning af Studerende, de stadig stigende Udgifter til Bøger og Indbinding samt for at Laboratoriet kan blive sat i Stand til at medvirke ved specielle statistiske Undersøgelser — hvad det i de senere Aar har været afskaaret fra paa Grund

af Annuets Knaphed — foreslaar Forstanderen det fremtidige Annuum sat til 1600 Kr.

Det filologisk-historiske Laboratorium. Ved Laboratoriets Oprettelse i 1896 fastsattes Annuet (Universitetets Udgiftspost c. 15) til 3500 Kr., jfr. Rigsdagstidenden 1895—96, Tillæg A., Sp. 1005—08 og Tillæg B., Sp. 325—28 samt 1897—98, Tillæg B., Sp. 459—60. Nogen Forøgelse af dette Beløb har ikke fundet Sted; derimod blev der ved Finansloven for 1912—13 ekstraordinært bevilget 500 Kr. til Anskaffelse af religions-historiske Værker, jfr. Rigsdagstidenden for 1911—12, Tillæg A., Sp. 1177—78. Om en Forøgelse af Annuets ordinære Beløb er dog af Forstanderen indgivet Ansøgning i 1913 og derefter i 1914, men paa Grund af den i sidste Aar indtraadte ekstraordinære Situation naaede Forslaget ikke at komme til Rigsdagens Behandling, idet det efter at være optaget paa det oprindelig udarbejdede Finanslovsforslag blev udtaget af dette forinden dets Forelæggelse. Efter de sidste 5 Aars Gennemsnit anvendes af det ovennævnte Annuum paa 3500 Kr. c. 2400 Kr. til de her i Betragtning kommende Udgifter, nemlig til Papir, Porto m. fl. Administrationsudgifter c. 230 Kr., til Bøger c. 1265 Kr. og til Indbinding c. 900 Kr. Til disse Poster ønsker Forstanderen at kunne anvende henholdsvis 300 Kr., 2800 Kr. og 1400 Kr., saaledes at Annuet ialt bliver paa 4500 Kr. Medens Forhøjelsen fra 230 Kr. til 300 Kr. med Lethed vil forstaas alene ud fra de større Forhold, hvorunder Laboratoriet kommer til at virke, og den stærke Stigning i Frekvensen af Laboratoriet, der har fundet Sted i de senere Aar og som selvfølgelig yderligere vil tiltage i de nye Lokaler, kræver derimod Forhøjelsen til Bøger og Indbinding en nærmere Begrundelse. Af Forstanderen er det da ogsaa med en Henvisning til den i Andragendet af 1914 meddelte Oversigt over Annuets Anvendelse i Aarene 1896 til 1914 forklaret, at de senere Aars lave Anskaffelsessum til Bøger ikke er stemmende med de Krav, som Laboratoriet skal fyldestgøre, og alene skyldes den uundgaaelige Stigning, der siden 1910—11 er indtraadt i Udgifterne til Administration, Assistance og Rengøring. Disse Forhold har medført, at Boganskaffelserne er gaaet ned med over en Trediedel, idet de lige siden Laboratoriets Oprettelse, jfr. Rigsdagstidenden 1897—98, Tillæg B., Sp. 459—60, har udgjort mellem 2000 og 2200 Kr. Hertil kommer yderligere, at Antallet af de Fag, som Laboratoriet skal repræsentere, i de seneste Aar er forøget med Religionshistorie og ved Indflytningen i de nye Lokaler vil blive forøget med Arkæologi, til hvilke Fags Vedligeholdelse ikke kan paaregnes under 600 Kr. aarlig. Som en almindelig Bemærkning skal endelig anføres, at Laboratoriet ialt vil komme til at omfatte 9 Fag, saaledes at Udgiften til hvert Fag kun bliver lidt over 300 Kr. I Forhold til Udlandets Laboratorier, der hver kun omfatter 1 Fag, hvortil der anvendes langt betydeligere Beløb, maa det da siges, at den ved vort Universitet truffne Ordning kun medfører meget beskedne Udgifter. Hvad endelig angaar Forhøjelsen af Beløbet til Indbinding er denne en nødvendig Følge af den højere Anskaffelsessum til Bøger og de stegne Bogbinderpriser.

Det psykofysiske Laboratorium, der havde bestaaet siden 1886 som en privat Institution, overgik i 1893 til Universitetet med et Annuum (nu Universitetets Udgiftspost c. 14.) paa 600 Kr., der i 1910 forhøjedes til 1000 Kr., jfr. Rigsdagstidenden 1892—93, Tillæg A., Sp. 981—84, 1893—

94, Tillæg A., Sp. 973—76 og 979—80 og 1909—10, Tillæg A., Sp. 1261—62. Dette Beløb, hvoraf den langt overvejende Del er medgaaet til de her i Betragtning kommende Formaal, søger Forstanderen forhøjet med 500 Kr. til 1500 Kr., idet dels Udgiften ved Undervisningen paa Grund af en paaregnet større Deltagelse i denne vil stige dels Anskaffelse af Fagværker og Fortsættelse af Tidsskrifter, som Forstanderen lader overgaa fra sit eget til Laboratoriets Bibliotek for at komplettere dette, kræver en Merudgift paa 500 Kr.

Det geografiske Laboratorium's Annum (Universitetets Udgiftspost c. 18.) blev ved Laboratoriets Oprettelse i 1901 fastsat til 300 Kr., jfr. Rigsdagstidenden 1900—01, Tillæg A., Sp. 1143—44, og ved Finansloven for 1913—14, jfr. Rigsdagstidenden 1912—13, Tillæg B., Sp. 319—22, forhøjet til 600 Kr. Laboratoriet er for Tiden anbragt i et Auditorium i Universitetets Hovedbygning og har kun Udgifter til videnskabelige og Undervisningsformaal. Af Forstanderen er Annuet foreslaaet forhøjet til 1400 Kr., idet det nuværende Annum trods de stærkt indskrænkede Rumforhold, hvorunder Laboratoriet hidtil har virket, allerede har vist sig alt for lille. For den foreslaaede Sum er opstillet et Specialbudget, hvorefter der alene til Køb af de nødvendige Bøger, Kort og Billedmateriale samt til Indbinding udkræves 1300 Kr.

Samtlige de saaledes foreslaaede Summer er nøje prøvede af Udvalget — for enkeltes Vedkommende fremgaaede af et Samarbejde mellem Forstanderne og Udvalget, idet Forstanderne har taget Udvalgets Henstilling om enkelte Nedsættelser til Følge. Et Forhold, hvorpaa Udvalget særlig har haft sin Opmærksomhed henvendt, er dette, om der mulig ved et Samarbejde mellem Laboratorierne og Universitetsbiblioteket kunde opnaas en Besparelse paa de foreslaaede Summer til Bøgekøb. Da Universitetsbiblioteket imidlertid efter den mellem det og det kongelige Bibliotek truffene Ordning med Hensyn til de aandsvidenskabelige Fag ikke skal være førende, og da det for den geografiske Litteraturs Vedkommende — det eneste naturvidenskabelige Fag, der her kommer i Betragtning — netop kun i ringe Maal anskaffer de Værker, der er nødvendige for Laboratoriet, idet Bibliotekets Anskaffelser hovedsagelig falder indenfor Rejsebeskrivelserne, er man kommet til det Resultat, at der ikke gennem et saadant Samarbejde, som Udvalget i og for sig maa anse for ønskeligt, vil kunne opnaas nogen Nedsættelse af de her foreslaaede Annuer.

Udvalget kan derfor i det hele anbefale, at de fremsatte Forslag søges gennemførte.

B. Assistance.

Det teologiske, det juridiske, det statistiske og det filologisk-historiske Laboratorium har hver en Assistent, der lønnes af Laboratoriets nuværende Annum. Det statistiske Laboratorium har tillige i Henhold til Bevilling paa Finansloven for 1907—08, jfr. Rigsdagstidenden 1906—07, Tillæg B., Sp. 2145—46, en Assistancesum paa 600 Kr., hvoraf dog 200 Kr. er benyttet til Forhøjelse af Assistentens Lønning. Ved det psykofysiske Laboratorium er ansat en Assistent, der lønnes af Universitetets Udgiftspost a. 4., Den samlede Lønningssum. Det geografiske Laboratorium har ingen Assistent.

Ved Laboratoriernes Overflytning til Studiegaarden vil det være nødvendigt dels at ansætte en Assistent ved det geografiske Laboratorium dels at forhøje Lønningerne for Assisterne ved de andre Laboratorier med Undtagelse af det psykofysiske. Endelig vil det formentlig være rigtigst at opføre alle Lønningerne under Universitetets Udgifts-post a. 4.

Ved Fastsættelsen af Lønningernes Størrelse vil det formentlig være rigtigst at sondre imellem, om de paagældende som videnskabelige Assisterter skal deltage i Undervisningen eller ikke, samt om de ønskes knyttede paa varig Maade til Laboratoriet eller om Stillingen nærmest kun er tænkt som en Overgangsstilling for en yngre Kandidat. Paa de videnskabelige Assisterter med Undervisningspligt vil da i det hele de i Universitetskommissionens Betænkning Side 123 anførte Regler være anvendelige, medens der for de andre maa fastsættes Lønninger, beregnede for hver enkelt efter de særlige Forhold, hvorunder han kommer til at virke. Herefter skal man med Hensyn til de enkelte Laboratorier tillade sig at anføre følgende:

Det teologiske Laboratorium's Assistent deltager ikke i Undervisningen. Hans Arbejde bestaar væsentligst i at være til Assistance for Forstanderen ved Laboratoriets Bestyrelse og føre Tilsyn med Bogsamlingen. Hans Arbejdstid har hidtil været 2 Timer ugentlig, hvorfor han har oppebaaret et Honorar af 200 Kr. aarlig. Arbejdstiden har allerede under de nuværende Forhold vist sig utilstrækkelig og vil under de i det hele større Forhold i de nye Lokaler blive 7 Timer ugentlig. Herfor foreslaas der tillagt ham en aarlig Lønning af 500 Kr.

Det juridiske Laboratorium's Assistent indtager en tilsvarende Stilling til det teologiske Laboratoriums, kun at hans Arbejdstid og Arbejde er væsentlig større. Ved Forhandlingerne om Laboratoriets Oprettelse fik det for ham oprindeligt foreslaaede Honorar af 500 Kr. en forandret Anvendelse, idet det blev benyttet til delvis Honorar for den praktiske Docent, hvis øvrige Honorar tilvejebringes gennem Betalingen for Adgangskort til Laboratoriet, jfr. herom Rigsdagstidenden for 1902—03, Tillæg B., Sp. 867—68, og nedenfor. Laboratoriet har derfor hidtil kun været i Stand til at byde Assistenten et i Forhold til hans Uddannelse og Arbejdstid (6 Timer ugentlig) altfor ringe Honorar, nemlig 300 Kr. aarlig. Samtidig med, at Arbejdstiden nu bliver 15 Timer ugentlig, foreslaas derfor Lønningen sat til 1000 Kr. aarlig.

Det statistiske Laboratoriums Assistent deltager i Undervisningen, men er ikke paa varig Maade knyttet til Laboratoriet. Hans nuværende Lønning er 1000 Kr. med Tillæg efter Lov 8. Juni 1912, 200 Kr., ialt 1200 Kr. I Overensstemmelse med Universitetskommissionens Forslag foreslaas hans Lønning sat til 1500 Kr. Samtidig foreslaas det Laboratoriet tillagte Assistancebeløb af 400 Kr., se ovenfor, der hidtil er blevet udbetalt Assistenten for forøget Deltagelse i Undervisningen, men som ogsaa kan benyttes til anden Assistance ved denne, bibeholdt.

Det filologisk-historiske Laboratoriums Assistent, der for 12 Timer ugentlig har et Honorar af 600 Kr., deltager ikke i Undervisningen. Han indtager imidlertid en noget anden Stilling end det teologiske og det juridiske Laboratoriums Assisterter, idet hans Virksomhed paa Grund af Bogsamlingens Størrelse paa væsentlige Punkter maa ligestilles

med den, der udøves af Underbibliotekarerne ved Bibliotekerne. Da det dernæst vil være af stor Betydning, at han paa varig Maade knyttes til Laboratoriet, har Forstanderen foreslaaet, at der tillægges ham stigende Lønning efter de samme Regler, som i Lov af 3. Juli 1914 er fastsat for Sekretæren ved det kgl. Bibliotek, hvem han i Henseende til Arbejds Art og Omfang kommer nærmest, nemlig 1500 Kr. aarlig stigende hvert 4. Aar med 200 Kr. til 2100 Kr. Den nuværende Assistent, der har Tjenestetid fra 1. Juni 1910, foreslaas der endvidere tillagt Anciennitet fra dette Tidspunkt, saaledes at hans Lønning i Finansaaret 1916—17 beregnes efter 1700 Kr. Dette Forslag kan Udvalget tiltræde.

Det psykofysiske Laboratorium's Assistents Lønning er for Tiden 1200 Kr. Han deltager i Undervisningen og hører til den Klasse af videnskabelige Assistenters, for hvilke der i Universitetskommissionens Betænkning er foreslaaet en Lønning af 1800 Kr. aarlig, stigende hvert 4. Aar med 400 Kr. til 3400 Kr., se Betænkningen Side 123 og 160—61. Med Hensyn til denne Assistent-Post stiller Udvalget derfor intet Forslag.

Det geografiske Laboratorium har som foran nævnt endnu ingen Assistent. I Tilslutning til Forstanderen skal man foreslaa, at der søges bevilget Lønning til Oprettelse af en Assistentpost ved Laboratoriet, idet en saadan maa anses for en Nødvendighed under de nye Forhold. Da Assistenten skal deltage i Undervisningen, men ikke paa varig Maade agtes knyttet til Laboratoriet, foreslaas hans Lønning i Overensstemmelse med Universitetskommissionens Forslag sat til 1500 Kr. aarlig.

C. Almindelige Driftsudgifter.

Herunder falder dels Lønninger til Funktionærer ved Bygningen dels egentlige Driftsudgifter (Brændsel, Belysning, Inventarium, Rengøring m. m.).

I. Af Funktionærer foreslaas ansat en Laboratoriebetjent og en Garderobebetjent. Derimod anses det ikke for rigtigt at ansætte noget særligt Personale ved Varmeværket, idet Pasningen af dette vil kunne udføres af den ved Universitetet ansatte Varmemester med daglønnet Assistance, jfr. om denne Ordning nedenfor. Laboratoriebetjentens Arbejde vil blive meget omfattende, idet han, foruden at føre Tilsyn med og deltage i Bygningens Rengøring og eventuelt ogsaa i Garderobetjeningen, skal varetage ikke blot saadant Arbejde, der svarer til det, der paa Universitetet udføres af Portneren, men tillige paa forskellig Maade skal yde Forstanderne og Assistenterne Bistand ved Laboratoriets Drift. Det kan derfor ikke antages, at en Mand, der paa fyldestgørende Maade kan varetage en saadan Stilling, kan faas for en lavere Lønning end den, der i Universitetskommissionens Betænkning er foreslaaet for Laboratoriebetjente, nemlig 1400 Kr. aarlig, stigende hvert 4. Aar med 200 Kr. til 2200 Kr. Desuden maa det anses for rigtigt, at han faar Bolig i den til Studiegaarden knyttede Betjentbolig.

For Garderobebetjente foreslaas i Overensstemmelse med Lov af 3. Juli 1914 om Lønninger for Tjenestemænd ved Rigsarkivet, Bibliotekerne m. fl. Institutioner ligeledes en Lønning af 1400 Kr. aarlig stigende med 200 Kr. hvert 4. Aar til 2000 Kr. Eventuelt kan der ogsaa tillægges

denne Betjent Bolig i Betjentboligen. Det bemærkes, at Garderoben skal være aaben fra Kl. 9—8, og at det derfor maa paalægges Garderobetjenten af sin Lønning at afgive det fornødne Beløb til Pasningen af Garderoben i de Timer, hvori han (eller hun) ikke selv er tilstede og Laborariebetjenten heller ikke kan paatage sig Arbejdet.

Pasningen af Varmeværket skal man som foran nævnt foreslaa overdraget Universitetets Varmemester med Assistance af en Fyrbøder, der ikke ansættes fast, men kun skal være til Tjeneste i Fyringsperioden mod Dagløn. Denne Ordning foreslaar man efter Konference med det Firma, der skal opstille Varmeværket, som den formentlig billigste. Til nærmere Begrundelse heraf skal man anføre følgende: Universitetets Varmemester har for Tiden Pasningen af Varmeværkerne i Universitetets Hovedbygning og Universitetsbiblioteket. Til Assistance herved har han en fast ansat Fyrbøder. Pasningen af Varmeværket i Universitetets Anneksbygning udføres af Portneren ved Universitetets Bygninger i Studiestræde og St. Pederstræde. Naar Studiegaardens Varmeværk kommer til, vil der ialt blive 4 Varmeværker at passe, hvoraf de 3 (Universitetet, Universitetsbiblioteket og Studiegaarden) kun kan passes af en faglært Mand. Det er da Tanken at overdrage Varmemesteren Pasningen af alle 4 Varmeværker, saaledes at han til Assistance ved Universitetet og Biblioteket faar den nu ansatte faste Fyrbøder og til Assistance ved Annekset og Studiegaarden faar en daglønnet Fyrbøder i Fyringsperioden. Denne Ordning kræver dog, at Varmemesteren faar Bolig i Betjentboligen, idet dette maa anses for nødvendigt, for at han i paakommende Tilfælde kan være tilstede om Natten. Det bemærkes, at den fast ansatte Fyrbøder har Bolig i Universitetet. Udgifterne ved denne Ordning vil blive et anslaaet Beløb af 1200 Kr. til den daglønnede Fyrbøder samt et ligeledes anslaaet Beløb af 200 Kr. til eventuel Ekstraassistance i særlig kolde Perioder. Desuden maa det paa Grund af det større Arbejde og det betydelige Ansvar, der paalægges ham ved Pasningen af alle 4 Varmeværker, anses for rigtigt at forhøje Varmemesterens Lønning, — der nu er 1600 Kr. aarlig, stigende hvert 4. Aar med 200 Kr. til 2200 Kr., og som i Universitetskommissionens Betænkning Side 129 er foreslaaet til 1600 Kr., stigende hvert 4. Aar med 200 Kr. til 2400 Kr. — saaledes at den bliver 1800 Kr. aarlig, stigende hvert 4. Aar med 200 Kr. til 2600 Kr. Da Varmemesterens nuværende Lønning med 1 Alderstillæg og Tillæg efter Loven af 8. Juni 1912 udgør 2120 Kr., medens Lønningen efter den foreslaaede Beregning i Finansaaret 1916—17 kun vilde udgøre 2000 Kr., medfører Forhøjelsen ikke nogen forøget Udgift i det nævnte Finansaar. Besparselsen ved den foreslaaede Ordning bliver ikke blot den, der følger af, at der ikke ansættes nogen fast Fyrbøder (i Universitetskommissionens Betænkning er der for de faste Fyrbødere foreslaaet en Lønning af 1200 Kr. stigende til 1800 Kr.), men der opnaas tillige, at Pasningen af det store Gaard- og Haveanlæg mellem Studiegaarden og Anneksbygningen uden særlig Betaling kan overdrages Portneren i Studiestræde, naar han fritages for Fyrbøderbestillingen i Anneksbygningen.

Samtlige de her foreslaaede Lønninger og Assistancebeløb foreslaas opførte under Universitetets Udgiftspost a. 4., Den samlede Lønnings-sum.

Egentlige Driftsudgifter.

For disse skal man opstille følgende Budget, der for saa vidt angaar Brændsel og Belysning hviler paa Oplysninger fra Afdelingsingeniør O. K. Nobel, for saa vidt angaar de andre Udgifter dels hviler paa indhentedede Overslag dels er anslaaede af Udvalget efter bedste Skøn:

1) Brændsel (4000 hl Koks) og Kogegas	4100 Kr. 00 Øre.
2) Elektricitet	2600 » 00 »
3) Vedligeholdelse af Inventar, Blæk m. v. 2000 » 00 »	2000 » 00 »
4) Rengøring (3 Koner à 480 Kr. samt 300 Kr. til Hovedrengøring og Rekvisitter)..	1740 » 00 »
5) Vinduespudning	600 » 00 »
6) Telefoner (3 à 100 Kr., 1 à 80 Kr.)	380 » 00 »
7) Urenes Optrækning	75 » 00 »
8) Skatter og Afgifter	1200 » 00 »
9) Gadefejning	120 » 00 »
10) Skorstensfejning	50 » 00 »
11) Nattevagt	300 » 00 »

13165 Kr. 00 Øre.

Af disse Udgifter bliver Posterne 1) til 5), 7), 9) og 10) at opføre under Universitetets Udgiftspost k. 4., Brændsel, Belysning og Inventar, Post 6) under Universitetets Udgiftspost e. 2., Udgifter ved Konsistorium, og Posterne 8) og 11) under Universitetets Udgiftspost k. 3., Skatter og Afgifter m. v., der saaledes bliver at forhøje med henholdsvis 11285, 380 og 1500 Kr.

Det bemærkes, at flere af de ovenanførte Beløb efter Sagens Natur ikke kan hvile paa en sikker Beregning. Endvidere skal man tilføje, at der ikke kan opstilles Bespareser paa nogen Konto paa Universitetets Budget som Følge af Laboratoriernes Overflytning til Studiegaarden, idet de fleste af de herhenhørende Udgifter enten har været afholdt af de paagældende Laboratoriernes Annuum, eller, hvor Laboratorierne har haft Lokaler i Universitetets Bygninger, ikke vil blive sparede, da Lokalerne skal tages i Brug til anden Anvendelse. Derimod vil der eventuelt kunne blive mindre Bespareser paa Kommunitetets Udgiftsposter 7. b. 1. og 7. b. 2., hvorpaa Udgifterne til Skatter og Vedligeholdelse af Bispehaven Matr. Nr. 239 Nørre Kvarter hidtil har været bevilget med henholdsvis 100 Kr. og 160 Kr. Men om nogen Nedsættelse af disse Konti mener Udvalget dog ikke at burde stille Forslag.

D. Bygningsvedligeholdelse.

Vedligeholdelsessummen er af Bygningsinspektøren foreslaaet foreløbig sat til 5000 Kr. med Tilføjende, at der efter et Par Aars Forløb vil nødvendiggøres den for alle Nybygninger nødvendige Hovedreparation, gaaende ud paa at oliemale Væggene og reparere Svind i Træværk etc. Først naar denne Hovedreparation er foretaget, vil man kunne danne en begrundet Mening om Vedligeholdelsessummens Størrelse efter det Slid, som gaar af Bygningen og som altid er betydelig for Undervisningslokaler. Det nævnte Beløb bliver at opføre under Universitetets Udgiftspost k. 1., Vedligeholdelsesudgifter.

Som et særligt Forhold, der nødvendigvis maa bringes til Ophør samtidig med at Studiegaarden tages i Brug, skal man henlede Opmærksomheden paa, at der for Adgangen til det juridiske Laboratorium forlanges en Afgift af de Studerende. Denne Ordning, der ikke findes ved noget andet lignende Laboratorium, er af det rets- og statsvidenskabelige Fakultet foreslaaet ophævet i Skrivelse af 5. April 1913, indsendt til Ministeriet med Konsistoriums Skrivelse af 30. Juni s. A., ligesom Universitetskommissionen i sin Betænkning Side 185 er gaaet ud fra, at den vilde blive ophævet. I det foranstaaende er der da heller ikke regnet med denne Ordning fortsatte Bestaaen, se ovenfor under B. Da imidlertid Honoraret, 2400 Kr. aarlig, for den praktiske Docent er blevet afholdt dels af Laboratoriets Annum dels af Betalingen for Adgangskortene, vil det være nødvendigt, at dette Honorar søges optaget paa Universitetets Udgiftspost h. 2. Herom skal man da under Henvi- sning til det rets- og statsvidenskabelige Fakultets nævnte Indstilling af 5. April 1913 og det citerede Sted i Universitetskommissionens Betænkning tillade sig at stille Forslag.

Forinden man gaar over til en Formulering af de Forslag, der efter det foranstaaende skulde søges optagne paa Finansloven for 1916—17, skal man endnu bemærke følgende:

Efter Planen skal Studiegaarden tages i Brug den 1. September 1916. Herefter skulde de ovennævnte Bevillinger ikke optages med deres fulde Beløb paa Finansloven for 1916—17, men kun med $\frac{7}{12}$ af Beløbene. Dette vil dog kun være rigtigt for saa vidt angaar Beløbene til Annu- a, en Del af Driftsudgifterne og Bygningsvedligeholdelsen. Derimod maa det anses for i høj Grad ønskeligt, at de nye Assistentlønninger bevilges allerede fra Finansaarets Begyndelse, idet Forberedelserne til Laboratoriernes Flytning og selve Flytningen vil kræve den forøgede Arbejdstid for Assisterne allerede fra dette Tidspunkt eller endog før. Laboratoriebetjenten og Garderobebetjenten skal man foreslaa ansat fra 1. August. Derimod maa formentlig hele Assistancebeløbet for Varmemesteren være disponibelt, idet jo omtrent hele Fyringsperioden falder paa den Del af Finansaaret, hvori Bygningen er i Drift. Af samme Grund ser man sig ikke i Stand til at foreslaa nogen Afkortning i Beløbet til Brændsel.

Herefter skal man tillade sig at foreslaa følgende til Optagelse paa Finanslovsforslaget for 1916—17:

Paa Universitetets Udgiftspost a. 4., Den samlede Lønningssum efter Lov af 12. April 1892 § 8 med senere Tilføjelser, opføres:

Lønning for Assistenten ved Teologisk Laboratorium ..	500	Kr.	00	Øre
— » — » Juridisk Laboratorium ..	1000	»	00	»
— » — » Statistisk Laboratorium ..	1500	»	00	»
Til Assistance ved Undervisningen i Statistisk Labo- ratorium	400	»	00	»
Lønning for Assistenten ved Filologisk-historisk Labo- ratorium	1700	»	00	»
— » — » Geografisk Laboratorium	1500	»	00	»

Lønning for Laboratoriebetjenten ved Studiegaarden			
$\frac{8}{12}$ af 1400 Kr.	933	Kr. 33	Øre
— » Garderobebetjenten ved Studiegaarden $\frac{8}{12}$			
af 1400 Kr.	933	» 33	»
Til Assistance ved Pasningen af Varmeværket i Studie-			
gaarden	1400	» 00	»
Universitetets Udgiftspost c. 12., Det statistiske Labora-			
torium, opføres med $\frac{5}{12}$ af 1500 Kr. (det nuværende			
Annuum med Fradrag af Assistent-Honorarer) og			
$\frac{7}{12}$ af 1600 Kr.	1558	» 33	»
Universitetets Udgiftspost c. 14., Det psykofysiske Labo-			
ratorium opføres med $\frac{5}{12}$ af 1000 Kr. og $\frac{7}{12}$ af			
1500 Kr.	1291	» 66	»
Universitetets Udgiftspost c. 15., Det filologisk-historiske			
Laboratorium, opføres med $\frac{5}{12}$ af 2900 Kr. (det nu-			
værende Annuum med Fradrag af Assistent-Hono-			
rarer) og $\frac{7}{12}$ af 4500 Kr.	3833	» 33	»
Universitetets Udgiftspost c. 18., Det geografiske Labo-			
ratorium, opføres med $\frac{5}{12}$ af 600 Kr. og $\frac{7}{12}$ af 1400			
Kr.	1066	» 66	»
Universitetets Udgiftspost c. 20., Det teologiske Labo-			
ratorium, opføres med $\frac{5}{12}$ af 1200 Kr. (Det nuvæ-			
rende Annuum med Fradrag af Assistent-Hono-			
rarer) og $\frac{7}{12}$ af 1400 Kr.	1316	» 66	»
Universitetets Udgiftspost c. 21., Det juridiske Labo-			
ratorium, opføres med $\frac{5}{12}$ af 3700 Kr. (Det nuvæ-			
rende Annuum med Fradrag af Docent- og Assi-			
stent-Honorar) og $\frac{7}{12}$ af 1800 Kr.	2591	» 66	»
Universitetets Udgiftspost e. 2., Udgifter ved Konsisto-			
rium, forhøjes med $\frac{7}{12}$ af 380 Kr.	221	» 66	»
Universitetets Udgiftspost h. 2., Til videnskabelige For-			
maals Fremme, forhøjes med	2400	» 00	»
(som Honorar til en Lærer ved det juridiske			
Laboratorium.)			
Universitetets Udgiftspost k. 1., Vedligeholdelsesudgif-			
ter, forhøjes med $\frac{7}{12}$ af 5000 Kr.	2916	» 66	»
Universitetets Udgiftspost k. 3., Skatter og Afgifter, for-			
højes med $\frac{7}{12}$ af 1500 Kr.	875	» 00	»
Universitetets Udgiftspost k. 4., Brændsel, Belysning og			
Inventarium, forhøjes med 4100 Kr. (Brændsel) +			
$\frac{7}{12}$ af 7185 Kr.	8291	» 25	»

Foruden de ovennævnte Udgifter vil der til Laboratoriernes Indretning i Studiegaarden kræves en Bevilling til Anskaffelse af det fornødne Inventar m. v. Om den hertil fornødne Sum, som man agter at foreslaa søgt bevilget ved en særlig Lov, skal Udvalget senere tillade sig at gøre Indstilling.«

I Henhold til dette Forslag, der under 30. Juni 1915 indsendtes til Ministeriet med Konsistoriums Tilslutning, bevilgedes paa Finansloven for 1916—17:

1) under Universitetets Udgiftspost a. 4., Den samlede Lønningssum:

Til Lønning for Assistenten ved teologisk Laboratorium	500	Kr.	00	Øre
» — » — » juridisk Laboratorium	1000	»	00	»
» — » — » statistisk Laboratorium	1500	»	00	»
» — » — » filologisk-historisk La- ratorium	1500	»	00	»
» Forhøjelse af Lønningen for Assistenten ved psyko- fysisk Laboratorium	300	»	00	»
» Lønning for Assistenten ved geograf. Laboratorium	1500	»	00	»
hvilke Lønninger alle var uden Stigning.				
Til Lønning for Laboratoriebetjenten ved Studiegaar- den i 8 Maaneder fra 1. August 1916	733	»	33	»
beregnet efter 1100 Kr. aarlig.				
Til Lønning for Garderobebetjenten ved Studiegaarden i 8 Maaneder fra 1. August 1916	933	»	33	»
Til Assistance ved Pasningen af Varmeværket i Studie- gaarden:				
til en daglønnet Fyrbøder	1200	Kr.		
» eventuel Ekstraassistance	200	»		
	1400	»	00	»

2) Forhøjelse af Annuerne for de i Studiegaarden installerede Laboratorier, hvorom henvises til vedkommende Afsnit i III Del af Aarbogen for 1915—20.

3) en Forhøjelse af Udgiftspost e. 2., Andre Udgifter ved Konsistorium, med 380 Kr. aarlig (for Finansaaret 1916—17: $\frac{7}{12}$ heraf med 221 Kr. 67 Øre), jfr. Rigsdagstidende for 1915—16, Tillæg A., Sp. 1337—38.

4) under Udgiftspost h. 2., Til videnskabelige Formaals Fremme ifølge særlig Bevilling til bestemte Personer eller Øjemed, 2400 Kr. aarlig til Lønning af en praktisk Docent ved det juridiske Laboratorium, jfr. Rigsdagstidende for 1915—16, Tillæg A., Sp. 1331—34 og 1347—48.

5) en Forhøjelse af Udgiftspost k. 1., Vedligeholdelsesudgifter, med 5000 Kr. aarlig (for Finansaaret 1916—17: $\frac{7}{12}$ heraf med 2916 Kr. 67 Øre), jfr. Rigsdagstidende for 1915—16, Tillæg A., Sp. 1359—60.

6) en Forhøjelse af Udgiftspost k. 3., Skatter og Afgifter m. v., med 1500 Kr. aarlig (for Finansaaret 1916—17: $\frac{7}{12}$ heraf med 875 Kr.) jfr. Rigsdagstidende for 1915—16, Tillæg A., Sp. 1361—62.

7) en Forhøjelse af Udgiftspost k. 4., Brændsel, Belysning og Inventarium, med 11,285 Kr. aarlig (for Finansaaret 1916—17: $\frac{7}{12}$ heraf med 8291 Kr. 25 Øre), jfr. Rigsdagstidende for 1915—16, Tillæg A., Sp. 1363—64.

Angaaende Forandringer i de saaledes fastsatte Annuer og Assistanceforhold henvises til de vedkommende Afsnit i Universitetets Aar-
bog for 1915—20 Bind III.

Laboratoriebygningens Forsyning med Inventar.

(Journ. Nr. 183/1915, 152/1916, 192/1917 og 239/1919.)

Under 8. December 1915 fremsendte Byggeudvalget saalydende For-
slag til en Lov om Anskaffelse af Inventar til Laboratoriebygningen:

»Til Anskaffelse af Inventar til den i Henhold til Lov Nr. 82 af 1. April 1914 opførte Laboratoriebygning for Universitetet kan anvendes 85,842 Kr. 24 Øre.«

Dette Lovforslag var ledsaget af følgende Forslag til Bemærkninger:

»I den Sum af 482,000 Kr., som ved Lov Nr. 82 af 1. April 1914 blev bevilget til Opførelse af en Laboratoriebygning, »Studiegaarden«, for Universitetet og en dertil knyttet Bygning for Tjenestemænd, var af Inventar kun medregnet faste Bænke og Reoler, hvortil var beregnet et Beløb af 14,000 Kr., medens andet Inventar, forsaavidt det nuværende viste sig utilstrækkeligt, var forudsat at skulle søges ved særlig Bevilling, jfr. Rigsdagstidende 1913—14, Till. A., Sp. 4098.

Efter at Laboratoriernes nuværende Inventar er blevet gennemgaaet og Fortegnelser udarbejdede over alt, hvad der egner sig til Overførelse til de nye Lokaler, er der paa Foranledning af det til at varetage Universitetets Interesser under Bygningens Opførelse nedsatte Udvalg blevet udarbejdet Overslag over Bekostningen ved Anskaffelse af det fornødne nye Inventar og de nødvendige Reparationer paa det ældre, der skal medtages. For Snedkerarbejdet og det egentlige Bygningsinventars Vedkommende er dette Overslag udarbejdet af Bygningens Arkitekt, kgl. Bygningsinspektør Martin Borch. For det øvrige Inventars Vedkommende er Overslag tilvejebragt af Universitetsinspektør P. Fønss. Det førstnævnte Overslag er paa 69,538 Kr., hvorunder 3263 Kr. 60 Øre som Arkitekthonorar beregnet efter 5 pCt. af Overslagssummen og 600 Kr. til Hjælp til Regnskabsføring, Udfærdigelse af Lister, Modtagelse af Inventaret og Anvisning af dets Placering. Det omfatter Møblering af samtlige Lokaler med Undtagelse af det i Bygningens Stueetage liggende Lokale, der er betegnet som Eksamenslokale, idet dette Rums Anvendelse endnu ikke er endelig bestemt. Det sidstnævnte Overslag er paa 16,304 Kr. 24 Øre. Herunder er medtaget, foruden alt hvad der er nødvendigt til Lokalernes Udstyring med Kontor- og Auditorieinventar, Rengøringsrekvisitter o. s. v., tillige 1260 Kr. til Flytningsudgifter, 1800 Kr. til nogle nødvendige Apparater og Instrumenter til psykofysisk Laboratorium, 950 Kr. til ekstraordinært Inventar til Geografisk Laboratorium samt 5179 Kr. 30 Øre til Anskaffelse af 2 Epidiaskoper, det ene til det for psykofysisk og geografisk Laboratorium fælles Auditorium, det andet til det store Auditorium i juridisk Laboratorium. Overslaget er udarbejdet paa Grundlag af de nuværende Priser, men der er ved disses Opgivelse af saa godt som alle Leverandører taget Forbehold — under Henvisning til den ekstraordinære Situation — om eventuel Prisforandring paa Leveringstiden.

Den samlede Sum, der søges bevilget, bliver saaledes 85,842 Kr. 24 Øre, der foreslaas afholdt under Universitetets Budget.«

Dette Forslag fremsendtes under 11. December 1915 til Ministeriet med Konsistoriums Tilslutning. I Skrivelse af 23. s. M. anmodede Ministeriet imidlertid Konsistorium om at indhente en Udtalelse fra Universitetskvæsturen om, hvorvidt den omhandlede Bevilling — der efter Ministeriets Formening snarere burde søges paa Finans- eller Tillægsbevillingsloven end gennem et særligt Lovforslag — ikke helt eller delvis

kunde afholdes af Kommunitetets Midler. I Anledning heraf udtalte Universitetskvæsturen i Skr. af 20. Januar 1916 bl. a. følgende:

»Af de 85,842 Kr. 24 Øre, der efter foranstaaende er søgt bevilgede til Inventaranskaffelse til Laboratoriebygningen, er 69,538 Kr. beregnet at ville medgaa til Køb af Borde, Stole, Skabe, Sofaer, Knagerækker, Tavler, Gardiner, Tæpper, Stativer og alt lignende Inventar, der vedrører Bygningens Forsyning med egentligt Møblement. Resten af Beløbet 16,304 Kr. 24 Øre angaar dels Kontor- og Auditorieinventar saasom Skrivemaskiner, Skrivematerialier, Lamper og en Mængde iøvrigt fornødne Rekvisitter, Inventar til Frokoststue, Thekøkken, Forstue, Toilettrum og Inventar til Almanaklokalerne, dels Rengøringsrekvisitter og Inventar til Gaarden samt Udgifter til Flytningen over i den nye Bygning og endelig Udgiften til Anskaffelsen af særligt Instrumentinventar til psykofysisk Laboratorium og geografisk Laboratorium samt til Indkøb af 2 Epidiaskoper. Hvad angaar disse sidstnævnte Udgifter til samlet Beløb 16,304 Kr. 24 Øre synes det Kvæsturen rigtigt, at i hvert Fald de dertil beregnede Anskaffelser bliver Kommunitetet uvedkommende. Dette er formentlig indlysende forsaavidt angaar Udgifterne til Montering af Almanaklokalerne, og det samme synes ogsaa at maatte gælde med Hensyn til Anskaffelsen af Instrumenter til psykofysisk Laboratorium og geografisk Laboratorium og af Epidiaskoper; men ogsaa Anskaffelsen af de mangfoldige mindre Inventarie- og Rengøringsrekvisitter, som er opregnede i den paagældende Fortegnelse, og Omkostningerne ved Flytning synes at maatte paahvile Universitetets Kasse. At lade Kommunitetet betale disse til den daglige Drift fornødne mangfoldige Smaagenstande kunde formentlig ikke med Urette betragtes som en for vidtrækkende Anvendelse af Stiftelsens Midler.

Til Indkøb af de Inventariegenstande, der er fornødne til en egentlig Møblering af Laboratoriebygningen, er som anført beregnet at ville medgaa 69,538 Kr. Til Udredelse af dette Beløb vil det formentlig ikke være uforsvarligt at lade Kommunitetet yde et passende Bidrag eller — saafremt dette skulde være fornødent for Sagens tilfredsstillende Gennemførelse — endog at paalægge Stiftelsen den hele Udgift. Som ovenfor anført vil det til Opførelsen af Laboratoriebygningen næppe være fornødent at laane mere end 450,000 Kr. hos Carlsbergfondet. Af det i Udsigt stillede Laan antages saaledes at ville blive ubenyttet en Sum af 50,000 Kr., og det vilde formentlig ikke være ugørligt at komme til Enighed med Carlsbergfondet om, at dette sidstnævnte Beløb anvendes ikke til det oprindelig fastsatte Øjemed, men til Indkøb af Inventar. Nu maa det ganske vist erkendes, at det efter det Overskud, der med Kommunitetets stigende ordinære Udgifter kan ventes at ville blive til Raadighed i de kommende Finansaar, kan blive vanskeligt nok for Stiftelsen inden Udløbet af den fastsatte Frist, 1. Januar 1920, at tilbagebetale de 450,000 Kr., der antages at maatte laanes til Bygningsarbejdet, og at det saaledes kan blive yderligere tvivlsomt, om den fulde Laanesum af 500,000 Kr. vilde kunne refunderes inden den bestemte Tid under saadanne Vilkaar, at det kan undgaaes at realisere Værdipapirer; men paa den anden Side synes det ikke at være uden Konsekvens med Kommunitetets Overtagelse af Bygningsudgifterne, at Stiftelsen ogsaa i det Omfang, det gøres fornødent, deltager i Udgifterne ved Bygningens Montering paa

en saadan Maade, at den kan blive fuldtud svarende til Laboratoriernes berettigede Krav. Efter de Forhandlinger, der i sin Tid førtes med Carlsbergfondets Direktion, kan man maaske ogsaa haabe paa, at der vil kunne opnaas en Forlængelse af Afdragsfristen, om Kommunitetets Formuetilstand efter de i de nærmeste Aar foreliggende Forhold maatte gøre det ønskeligt. Efter samtlige foreliggende Forhold mener man derfor, omend man som tidligere fremhævet under Hensyn til de stærkt voksende Krav til Stiftelsens Ydeevne og til det dalende aarlige Indtægtsoverskud i Almindelighed maa tilraade Forsigtighed i Disponeringen over Kommunitetets Midler, at kunne slutte sig til en Ordning gaaende ud paa, at de 50,000 Kr., som man mener ikke at behøve at laane til Byggearbejdet, søges optaget som Laan til Dækning af Udgifterne ved Anskaffelse af Møblerings-Inventar til Laboratoriebygningen, og at det paalægges Kommunitetet af sine Midler at udrede de dertil medgaaende Udgifter indtil et Beløb af 50,000 Kr., subsidiært indtil et Beløb af ikke over 69,538 Kr. Forsaavidt Konsistorium maatte slutte sig hertil, maatte det da formentlig indstilles til Ministeriet ved Ændringsforslag til Finanslovforslaget for 1916—17 under en særlig Udgiftspost under Universitetets Budget at søge bevilget et nærmere bestemt Beløb til Anskaffelse af visse Inventargenstande til Universitetets nye Laboratoriebygning og til Bestridelse af Udgifter ved Indflytningen i Bygningen, medens der ved en Anmærkning inden Linjen under Kommunitetets Budget meddeles Ministeriet Bemyndigelse til af Kommunitetets Midler at udrede et Beløb af 50,000 Kr. (eller det andet Beløb af ikke over 69,538 Kr., som det maatte findes formaalstjenligt at fastsætte) til Anskaffelse af Møbler og lignende Inventar til Laboratoriebygningen.«

Denne Udtalelse fremsatte Konsistorium under 29. Januar 1916 til Ministeriet med følgende Bemærkninger:

»Konsistorium maa under Hensyn saavel til, at der for Tiden er lagt i saa høj Grad Beslag paa Kommunitetets aarlige Overskud, at der efter Kvæstors Udsagn vil kunne blive Vanskelighed ved at tilbagebetale det hos Carlsbergfondet til Studiegaardens Opførelse optagne Laan rettidig, som til den store Brug, der i de senere Aar gentagne Gange er gjort af Kommunitetets Midler til Foretagender, der ikke har nogen direkte Berøring med denne Stiftelses Formaal, nære megen Betænkelighed ved at tiltræde en Anvendelse af disse Midler til Udgifter, der efter deres Natur hører hjemme paa Universitetets Budget. Men Konsistorium vil dog ikke, under de forhaandenværende Omstændigheder rejse nogen afgørende Indvending mod, at en Del af Udgiften til Studiegaardens Montering paalægges Kommunitetet, forsaavidt Ministeriet finder en saadan Ordning nødvendig til den ansøgte Bevillings Gennemførelse. Konsistorium maa dog bestemt fastholde, at det Beløb, det saaledes paalægges Kommunitetet at udrede, ikke bør overskride de 50,000 Kr., der efter Kvæstors Erklæring vil være disponibelt af det hos Carlsbergfondet optagne Laan, idet man navnlig ikke kan tillægge den af Kvæstor gjorte Sondring mellem Udgifterne til det egentlige Møblement og de andre Udgifter nogen væsentlig Betydning ved Afgørelsen af, hvor stort et Tilskud der bør paalægges Kommunitetet. Kun med denne Begrænsning vil man da kunne tiltræde Kvæstors Indstilling.«

Paa Finansloven for 1916—17 bevilgedes derpaa under en Udgifts-

post o. paa *Universitetets Budget* et Beløb af 35,842 Kr. 24 Øre til Anskaffelse af Inventar til Laboratoriebygningen og til Bestridelse af Udgifterne ved Indflytningen. Paa samme Finanslov bemyndigedes derhos ved en Tekstanmærkning under *Kommunitetets Budget* Ministeriet til af Kommunitetets Midler at anvende et Beløb af 50,000 Kr. til Anskaffelse af Møbler og lignende Inventar til Laboratoriebygningen, jfr. Rigsdags-tidende for 1915—16, Tillæg B., Sp. 1215—18. Af det sidstommeldte Beløb kom imidlertid kun 47,559 Kr. 42 Øre til Anvendelse.

Under 17. Juli 1919 tilskrev Konsistorium Undervisningsministeriet saaledes:

»I Skrivelse af 11. December 1915 indstillede Konsistorium til det høje Ministerium, at der under Inventar til Studiegaarden anskaffedes 2 Epiaskoper, 1 til psykofysisk og geografisk Laboratorium og 1 til det store juridiske Auditorium, hvortil beregnedes et Beløb af ialt 5179 Kr. 30 Øre, dog at der udtrykkelig var gjort Forbehold om eventuel Prisforandring paa Leveringstiden, jfr. Rigsdagstidende for 1915—16, Tillæg B., Sp. 1215—16. Beløbet blev bevilget paa Finansloven for 1916—17, men er hidtil ikke kommet til Udbetaling, da det paa Grund af Krigen viste sig umuligt for det paagældende Firma at levere Epiaskoperne. Der er imidlertid nu kommet Meddelelse om, at Leveringen vil kunne finde Sted i en nær Fremtid og paa forholdsvis gunstige Vilkaar, dog er Prisen paa Grund af den i Mellemtiden skete Pristigning forøget med c. 100 pCt., men den kan med Sikkerhed paaregnes ikke at ville overstige 10,550 Kr.

Man tillader sig derfor at anmode Ministeriet om Bemyndigelse til paa forventet Tillægsbevilling at afholde et Beløb af indtil 10,550 Kr. til Anskaffelse af 2 Epiaskoper til Studiegaarden, og vilde, da der fra det tyske Firma foreligger et telegrafisk Tilbud, der kræver omgaaende Svar, sætte megen Pris paa at modtage det høje Ministeriums Svar snarest belejligt.«

I Skrivelse af 21. Juli 1919 bifaldt Ministeriet derefter, at det ommeldte Beløb afholdtes paa forventet Tillægsbevilling for 1919—20. Beløbet kom imidlertid ikke til Udbetaling i det anførte Finansaar, og den til Dækning af den paagældende Udgift fornødne Sum — 9285 Kr. 94 Øre — blev derfor først bevilget paa Tillægsbevillingsloven for 1920—21, saaledes at deraf 6122 Kr. 65 Øre stilledes til Raadighed under Universitetets Budget og 3163 Kr. 29 Øre under Kommunitetets, jfr. Rigsdags-tidende for 1920—21, Tillæg B., Sp. 3157—60.

Udvidelse af Garderoben og Frokoststuen.

(Journ. Nr. 335/1918.)

Under 19. November 1918 indgav Universitetssekretær Fønss Forslag om, at der maatte blive søgt bevilget et Beløb af 7000 Kr. til Udvidelse af Studiegaardens Garderobe og Frokoststue. Det anførtes i saa Henseende, at begge de nævnte Lokaler havde vist sig for smaa, idet Studiegaardens Laboratorier lige siden Bygningerne var tagne i Brug var blevne benyttede af de Studerende i langt større Omfang end ventet. Den

store Benyttelse i de sidste to Aar skyldtes vel i nogen Grad de vanskelige Brændsels- og Belysningsforhold, men det maatte dog anses for givet, at Pladsmangelen i de nævnte Lokaler ogsaa vilde gøre sig gældende under normale Forhold. Hvad særlig Garderoben angik, blev det anført, at Pladsmangelen havde bevirket, at en Del af Studenterne havde maattet anbringe deres Overtøj paa Gangen ud for det store Auditorium paa 1. Sal eller i Entreerne til Laboratorierne, hvilket havde vist sig uheldigt, da der paa intet af disse Steder kunde føres et effektivt Tilsyn med Tøjet. Det foresloges derfor, at det daværende Køkken blev inddraget under Garderoberne, medens Frokoststuen udvidedes med det tilstødende Auditorium, i hvis ene Ende der kunde indrettes Køkken. Garderoben vilde derved blive udvidet fra 250 til c. 360 Numre, medens Frokoststuen vilde blive udvidet med $\frac{1}{3}$ af sit tidligere Omfang. Paa den anden Side vilde der ingen Betænkelighed være ved at inddrage det ommeldte Auditorium, da Universitetet ogsaa uden det vilde raade over tilstrækkelige Undervisningslokaler.

Dette Forslag anbefaledes af Universitetskvæsturen i Skrivelse af 10. December 1918, og Konsistorium indstillede derpaa under 14. s. M., at de ansøgte 7000 Kr. søgtes bevilget ved Ændringsforslag til Finanslovsforslaget for 1919—20. Ministeriet udbad sig imidlertid i Skrivelse af 13. Januar 1919 Oplysning om, hvorvidt den foreslaede Udvidelse af Studiegaardens Garderobe og Frokoststue vilde medføre større Udgift til Betjening. I Anledning heraf tilskrev Konsistorium under 23. s. M. Ministeriet saaledes:

»Det kan ikke antages, at Udvidelsen vil medføre større Udgift til Betjening end den nuværende. Det maa dog herved bemærkes, at der for Tiden benyttes Ekstrahjælp i Garderoben, idet den i Foraarssemestret 1917, Efteraarssemestret 1917 og Foraarssemestret 1918 i brændselsbesparende Øjemed iværksatte Henlæggelse af Forelæsninger fra Universitetets Hovedbygning til Studiegaarden ogsaa er fortsat i Efteraarssemestret 1918 og vil blive fortsat i Foraarssemestret 1919.

Selv om imidlertid denne Ordning hermed formentlig vil kunne ophøre, maa der dog stadig paaregnes saa mange Forelæsninger og saa stort Besøg i Studiegaarden, at det ogsaa i Fremtiden vil være nødvendigt at give Garderobebetjenten Assistance. I Lighed med den Ordning, der er truffet for Laboratiebetjentens Vedkommende, idet der er bevilget et Beløb af 100 Kr. om Maaneden til en Medhjælper for ham, vil man anse det for heldigst, at der ogsaa gives Garderobebetjenten en Medhjælper. I hvert Fald foreløbig vil den bedste Ordning formentlig være den, at den nuværende Medhjælpssum forhøjes noget, saaledes at der af den kan honoreres Medhjælper for begge Betjentene. Ved en saadan Ordning vil det nemlig kunne opnaas at have 2 Medhjælpere paa de Tider af Dagen, hvor Besøget er størst, hvad der formentlig er at foretrække fremfor at ansætte en 3. Betjent.

Man har derfor samtidig med, at man udbad sig en Erklæring fra Universitetets Kvæstor med Hensyn til Udgiften til Ekstraassistance for indeværende Finansaar, anmodet ham om en Udtalelse om Bevilgelsen af en Assurancesum til Medhjælp for begge Betjentene i Studiegaarden.«

I Anledning af det saaledes foreliggende Spørgsmaal udbad Konsistorium sig Kvæsturens Udtalelse med Hensyn til en Forhøjelse af den

paa Finanslovsforslaget for 1919—20, jfr. Rigsdagstidende for 1918—19, Tillæg A., Sp. 1355—56 og 1361—62, foreslaaede Bevilling paa 1200 Kr. til Lønning af en Medhjælper for Laboratoriebetjenten til 2100 Kr., saaledes at der heraf kunde udredes Honorar til Medhjælperen baade for Laboratoriebetjenten og for Garderobebetjenten. Kvæsturen foreslog da en Indstilling til Ministeriet om, enten at der ved Ændringsforslag til 3. Behandling af Finanslovsforslaget for 1919—20 søgtes bevilget 900 Kr. til Forøgelse af den anførte Sum paa 1200 Kr. til 2100 Kr. i anførte Øjemed, eller at der — saafremt Ministeriet maatte ønske at afvente Indtrædelsen af en mere normal Benyttelse af Studiegaarden — tillodes anvendt 900 Kr. til nævnte Formaal paa forventet Tillægsbevilling for 1919—20. I Overensstemmelse hermed foretog Konsistorium under 7. Februar Indstilling til Ministeriet. Om denne Sags Udfald henvises til nedenstaaende Redegørelse for Studiegaardens Personaleforhold.

Paa Finansloven for 1919—20, jfr. Rigsdagstidende for 1918—19, Tillæg B., Sp. 1647—50, bevilgedes derpaa under Universitetets Udgiftspost k. 2., Hovedstandsættelser, 7000 Kr. til Udvidelse af Garderoben og Frokoststuen efter den ovenanførte Plan. Paa Grund af Prisstigningen og Arbejdslønnens Forhøjelse bevilgedes som Supplement hertil paa Tillægsbevillingsloven for 1919—20 et Beløb af 5427 Kr. 69 Øre, saaledes at der ialt i nævnte Øjemed kom 12,427 Kr. 69 Øre til Anvendelse.

Hovedstandsættelse af Vægflader, Lofter og Træværk i Studiegaarden.

Til almindelig eftergaaende Istandsættelse af Bygningen ved Reparation og Oliemaling af alle Lofter, Vægflader og Træværk samt til Fernisering af Gulvene bevilgedes paa Finansloven for 1919—20 et Beløb af 34,500 Kr., jfr. Rigsdagstidende for 1918—19, Tillæg A., Sp. 1405—06. Til Supplering af dette Beløb til Dækning af de af Prisstigningen følgende forøgede Udgifter bevilgedes paa Tillægsbevillingsloven for 1919—20 et Beløb af 14,000 Kr., jfr. Rigsdagstidende for 1919—20, Tillæg B., Sp. 3285—88. Hovedreparationen kom derefter til at koste ialt 48,498 Kr. 42 Øre.

Forandring ved Varmeanlægget.

Paa Finansloven for 1920—21, jfr. Rigsdagstidende for 1919—20, Tillæg A., Sp. 1487—88, bevilgedes under Universitetets Udgiftspost i. 2., Hovedstandsættelser, et Beløb af 32,400 Kr. til Fornyelse og Forandring af Opvarmningsanlægget i Anneksbygningen. Varmeapparatet i denne Bygning var installeret i 1891 og var saaledes indrettet, at Opvarmningen foregik ved 2 Røgkaloriferer anbragte i Kælderetagen saaledes, at frisk Luft førtes ind i Varmekamre og efter at være opvarmet dør førtes videre gennem Kanaler til alle Bygningens Lokaler. Denne uøkonomiske Opvarmningsmaade blev nu erstattet med Opvarmning ved et Varmtvandsapparat, der sattes i Forbindelse med Studiegaardens Kedelanlæg, hvorved tillige opnaaedes, at Anneksbygningen blev fri for Ildsteder. Paa Grund af Prisstigningen forøgedes Bevillingen paa Tillægsbevillingsloven for 1920—21 med 1400 Kr., jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg B., Sp. 3149—50.

Forlængelse af Aabningstiden m. v.

(Journ. Nr. 146/1917, 257/1917, 179/1917, 287/1917 og 130/1918.)

Under 20. September 1917 fremkom der fra det samlede Studenterraad efter talrige Henvendelser fra enkelte Studenter og fra de faglige Raad Andragende til Konsistorium om, at saamange af Universitetets Lokaler som muligt, specielt Laboratorier og Biblioteker, maatte blive holdt aabne til samlet uforstyrret Studium i Aftentimerne, idet den kommende Vinter forventedes for de fleste Studenter at ville medføre en Mangel paa Lys og Varme, der for særdeles manges Vedkommende vilde umuliggøre et gennemført Hjemmearbejde.

Efterat der i denne Anledning var indhentet Erklæringer fra Universitetsbiblioteket og de i Studiegaarden installerede Laboratorier, udbad Konsistorium sig under 5. November 1917 en Udtalelse fra Universitetskvæsturen, der under 8. s. M. afgav saalydende Svar:

»I Skrivelse af 5. d. M. har Konsistorium udtalt, at det under de nuværende vanskelige Brændsels- og Belysningsforhold vilde være af stor Betydning for Studenterne, om Universitetsbibliotekets Læsesal og Studiegaardens Laboratorier, der nu lukker Kl. 8 Aften, kunde holdes aabne et Par Timer længere, og der er i saa Henseende henvist til, at der fra det samlede Studenterraad til Konsistorium er indgaaet et Andragende om Opnaaelsen af en saadan Ordning, i hvilket det navnlig er fremhævet, at det for Studenternes Eksamenslæsning vil være af den største Betydning, at de saa længe som muligt kan opholde sig i de opvarmede Laboratorielokaler. Efter de med Konsistoriums Skrivelse hertil oversendte Erklæringer fra Overbibliotekaren ved Universitetsbiblioteket og Bestyrerne af de i Studiegaarden installerede Laboratorier vil en Forlængelse af Aabningstiden for de paagældende Lokaliteter indtil Kl. 10 Aften meget vel kunne lade sig praktisere, forsaavidt der kan tilvejebringes Hjemmel til Afholdelsen af de dermed forbundne forholdsvis ubetydelige Udgifter. Med Hensyn til Omfanget af disse ekstraordinære Udgifter bemærkes følgende:

For Bibliotekets Vedkommende regner Overbibliotekaren i sin Skrivelse af 29. f. M. med, at der for det Tidsrum af 6 Maaneder fra 1. d. M. at regne, hvori den forlængede Aabningstid er tænkt etableret, vil medgaa til Tilsyn paa Læsesalen af 2 Mand i 2 daglige Ekstratimer ialt 1000 Kr. og til forøget Tilsyn i Garderoben 200 Kr., tilsammen 1200 Kr. Til Belysning anslaaes Merudgiften at ville blive 200 Kr., hvorhos der formenes at ville medgaa 100 Kr. til Avertissementer i Bladene om Aftenaabningen, saaledes at der — idet Overbibliotekaren ikke paaregner nogen Ekstraudgift til Brændsel — ialt vilde kræves 1500 Kr. til Gennemførelse af den paagældende Foranstaltning. I sin Formening om, at der til den forøgede Aabningstid for Læsesalen ikke vil udkræves yderligere Udgifter til Brændsel, har Overbibliotekaren dog — som det i Konsistoriums Skrivelse er fremhævet — ikke Ret, idet der under Hensyn til, at Biblioteket i Vinter kun har faaet udleveret sit halve Normalforbrug af Brændsel, maa forudsættes at ville medgaa ekstra 6 Tons Cinders for at kunne holde Læsesalen opvarmet til Kl. 10 Aften. Endvidere bemærkes, at man efter Kvæsturens Formening muligvis maatte kunne

spare den paaregnede Udgift paa 100 Kr. til Avertissementer, idet de Studerende, af Hensyn til hvilke den foreslaaede Foranstaltning hovedsagelig træffes, synes at kunne faa tilstrækkelig Oplysning om den forandrede Aabningstid ved Opslag paa Universitetet. Man maatte herefter formentlig kunne gøre Regning paa, at Udgiften for Bibliotekets Vedkommende vil blive ialt 1500 Kr. (1400 Kr.) foruden Betalingen for de ommeldte 6 Tons Cinders, hvorved bemærkes, at der — da Biblioteket i Vinter maa nøjes med halv Brændselsration — næppe vil udkræves Finanslovhjemmel til Afholdelse af denne Ekstraudgift til Brændsel.

Forsaavidt angaar Studiegaarden er det i Konsistoriums Skrivelse oplyst, at der for at kunne holde Laboratorierne aabne fra Kl. 8—10 Aften i det ovenanførte Tidsrum af 6 Maaneder vil udkræves et Beløb af 450 Kr. til Tilsyn og et anslaaet Beløb af 750 Kr. til Belysning samt Betalingen for 8 Tons Cinders til forøget Indfyring. Da ogsaa disse 8 Tons Cinders af ovenanførte Grund maa antages at kunne anskaffes i Henhold til Bemyndigelse fra Ministeriet, vil de Studiegaarden vedkommende Udgifter, der maatte blive at udrede af Universitetets Udgiftspost k. 4., Brændsel, Belysning og Inventarium, kunne anslaaes til 1200 Kr., hvorefter den samlede Udgift ved at holde Studiegaarden og Universitetsbibliotekets Læsestue aabne for Studenter Kl. 8—10 Aften i 6 Maaneder fra 1. d. M. at regne vil blive 2700 (2600) Kr. foruden Merudgiften til Opvarmning.

Da det formentlig er uomtvisteligt, at det navnlig for det meget store Antal Studenter, der ikke har deres Hjem her i Byen, vil være forbundet med den største Vanskelighed at skaffe sig tilstrækkelig Varme i deres Logi og at denne alvorlige Kalamitet i meget væsentlig Grad vil kunne afhjælpes ved den af Konsistorium paatænkte Foranstaltning, kan man fra Kvæsturens Side paa det bedste anbefale den foreslaaede Ordning til Gennemførelse, og man skal derfor i Henhold til foranførte foreslaa indstillet til Undervisningsministeriet, at der paa forventet Tillægsbevilling for indeværende Finansaar udredes under Universitetets Udgiftspost c. 1., Biblioteket, et Beløb af 1500 (1400) Kr. til Bestridelse af Omkostningerne ved at holde Universitetsbibliotekets Læsesal aaben Kl. 8—10 Aften i 6 Maaneder fra 1ste d. M. at regne, og under Universitetets Udgiftspost k. 4., Brændsel, Belysning og Inventarium, et Beløb af 1200 Kr. til Udredelse af Omkostningerne ved paa samme Maade at holde Studiegaardens Laboratorier aabne i en tilsvarende Periode, samt

at der maa blive udvirket Hjemmel for, at der til Opvarmning af de paagældende Lokaler under den forøgede Aabningstid maa blive leveret ialt 14 Tons Cinders udover den for Universitetet fastsatte Rationering af udenlandsk Brændsel.«

I Overensstemmelse hermed foretog Konsistorium under 10. November 1917 Indstilling til Undervisningsministeriet, der i Skrivelse af 30. s. M. bifaldt, at Universitetsbibliotekets Læsesal og Studiegaardens Laboratorier i den paagældende Vinter holdtes aabne til Kl. 10 Aften i Stedet for som hidtil til Kl. 8, saaledes at den derved foraarsagede Merudgift afholdtes paa forventet Tillægsbevilling for 1917—18 indenfor de anførte Beløb, 1500 Kr. for Bibliotekets og 1200 Kr. for Studiegaardens Vedkom-

mende, foruden Brændselsudgifterne, jfr. Rigsdagstidende for 1917—18, Tillæg B., Sp. 2175—78.

I Henhold hertil er Studiegaarden — hvis Frokoststue i Henhold til Konsistoriums Skrivelse af 26. Marts 1917 holdtes aaben fra Kl. 8 Morgen, dog uden at Udsalg og Servering fandt Sted tidligere end forhen — holdt aaben til Kl. 10 Aften.

I Skrivelse af 31. Maj 1917 bifaldt Undervisningsministeriet i Overensstemmelse med Konsistoriums Indstilling af 15. s. M., at der af Universitetets Konto for ekstraordinære Udgifter for 1916—17 udrededes et Beløb af 294 Kr. 35 Øre til Dækning af Udgifter ved den forøgede Brug af Studiegaarden.

Paa Tillægsbevillingsloven for 1917—18 bevilgedes under nysnævnte Udgiftspost l., Forskellige løbende og ekstraordinære Udgifter, 300 Kr. til delvis Bestridelse af de til 1433 Kr. 80 Øre opgjorte Udgifter til Ekstraassistance ved Omlægningen af Forelæsninger for at begrænse Universitetets Brændselsforbrug og 300 Kr. som Honorar for Assistenten ved teologisk Laboratorium for Ekstraarbejde, hvorom nærmere henvises til Afsnittet om det teologiske Laboratorium i Aarbogen for 1915—20, Bind III; jfr. Rigsdagstidende for 1917—18, Tillæg B., Sp. 2193—96.

Studiegaardens Betjening.

(Journ. Nr. 238/1915, 105/1916, 259/1916, 354/1916, 214/1917, 225/1917, 202/1918, 126/1919, 156/1919, 365/1919, 167/1920 og 168/1920.)

Ved Skrivelse af 6. Juli 1916 ansatte Konsistorium Frk. Georgine Christiansen som Garderobebetjent ved Studiegaarden og konstituerede cand.phil. Johs. Schousboe som Laboratorietbetjent sammesteds, begge fra 1. August s. A. at regne. Ved Skrivelse af 25. Juni 1917 ansatte Konsistorium sidstnævnte som Laboratorietbetjent med Tjenestebolig med Tjenestealder fra 1. August 1916 at regne.

I Anledning af en fra Universitetssekretæren fremkommen Indstilling af 4. December 1916, der under 12. s. M. med Universitetskvæsturens Tilslutning fremsendtes til Ministeriet, bifaldt dette d. 21. s. M., at Universitetets Udgiftspost k. 4. paa forventet Tillægsbevilling for 1916—17 overskrededes med 260 Kr., hvorhos Ministeriet udtalte ved Ændringsforslag til Finanslovsforslaget for 1917—18 at ville søge en Bevilling paa 960 Kr., for at Antallet af Rengøringskoner ved Studiegaarden og det matematiske Laboratorium kunde forøges fra 3 til 5, jfr. Rigsdagstidende for 1916—17, Tillæg B., Sp. 1069—72. Heller ikke denne Forøgelse af Antallet af Rengøringskoner viste sig imidlertid tilstrækkelig og Universitetsinspektøren anholdt derfor i Skrivelse af 7. Juni 1918 under Henvisning til det overordentlig stærke Besøg i Studiegaarden og den udvidede Aabningstid om, at der maatte blive søgt bevilget dels paa Finansloven for 1919—20 til Forhøjelse af Rengøringskonernes Løn samt til Ansættelse af 3 nye Rengøringskoner 1860 Kr. aarlig (for Finansaaret 1918—19: 1085 Kr.), dels til Ansættelse af en Medhjælper for Laboratorietjenesten i Studiegaarden for Finansaaret 1918—19: 700 Kr. og for Finansaaret 1919—20: 1200

Kr. Andragendet anbefalede under 10. Juni 1918 af Universitetskvæsturen og fremsendtes under 15. s. M. af Konsistorium til Ministeriet, der under 8. August 1918 med Tilslutning af Folketingets Finansudvalg bifaldt, at der paa forventet Tillægsbevilling for 1918—19 under Udgiftspost a. 4., Den samlede Lønningssum, udbetaltes 700 Kr. til en Medhjælper for Laboratoriebetjenten og under Udgiftspost k. 4., Brændsel, Belysning og Inventarium, udbetaltes 1085 Kr. til Lønforhøjelse for Rengøringskonerne og til Ansættelse af 3 nye Koner, alt med Gyldighed fra 1. September 1918, jfr. Rigsdagstidende for 1918—19, Tillæg A., Sp. 3919—20 og 3925—26. Paa Finansloven for 1919—20 bevilgedes under førstnævnte Konto 1200 Kr. til en Medhjælper for Laboratoriebetjenten og paa Konto k. 4. 1860 Kr. til ordinær Forhøjelse af Kontoen til Lønning af 3 nye Rengøringskoner m. v., jfr. Rigsdagstidende for 1918—19, Tillæg A., Sp. 1361—62 og 1413—14.

Paa Tillægsbevillingsloven for 1918—19 bevilgedes under Udgiftspost l., Forskellige løbende og ekstraordinære Udgifter, jfr. Rigsdagstidende for 1918—19, Tillæg B., Sp. 2701—04, et Beløb af 934 Kr. 17 Øre til Dækning af Udgifter ved Studiegaardens og matematisk Laboratoriums forlængede Aabningstid om Aftenen ved den i brændselsbesparende Øjemed stedfundne Henlæggelse af Forelæsninger fra Hovedbygningen til Studiegaarden samt til Ekstraassistance under Sygdomsforfald for de to Betjente ved Studiegaarden. Bevilgelsen af det paagældende Beløb var foreslaaet af Universitetskvæsturen og Konsistorium i Skrivelser henholdsvis af 12. og 17. Februar 1919.

Paa Finansloven for 1919—20, jfr. Rigsdagstidende for 1918—19, Tillæg B., Sp. 1631—34, bevilgedes under Universitetets Udgiftspost a. 4. et overordentligt Beløb af 900 Kr. til Honorering af Assistance for Garderobebetjenten i det paagældende Finansaar, idet Ministeriet maatte ønske at afvente, om der ogsaa senere maatte blive Anvendelse for den paagældende Medhjælp, jfr. ovenstaaende Afsnit om Udvidelse af Garderobelokalerne.

I Anledning af en fra Konsistorium under 1. Marts 1920 fremkommen Indstilling bifaldt Undervisningsministeriet i Skrivelse af 19. s. M., at Udgiftspost a. 4. for Finansaaret 1919—20 paa forventet Tillægsbevilling blev overskredet med 600 Kr. til Dækning af forøgede Udgifter til Medhjælp for Laboratoriebetjenten og Garderobebetjenten. Endvidere bifaldt Ministeriet i Henhold til Konsistoriums Indstilling af 17. Marts 1920 under 6. April s. A., at Udgiftsposten paa forventet Tillægsbevilling for 1919—20 blev overskredet med 145 Kr. 20 Øre til Dækning af forhøjet Timebetaling for den vedkommende Medhjælper, jfr. Rigsdagstidende for 1919—20, Tillæg B., Sp. 3229—30 og 3233—34.

I Henhold til en fra Konsistorium under 1. Marts 1920 fremkommen Indstilling bifaldt Ministeriet i Skrivelse af 13. s. M., at det paa Udgiftspost a. 4. bevilgede Beløb af ialt 1400 Kr. (1200 Kr. + 200 Kr.) til Assistance ved Pasningen af Varmeværket i Studiegaarden paa forventet Tillægsbevilling for 1919—20 blev overskredet med 1731 Kr. 17 Øre til Dækning af forøgede Fyringsudgifter, jfr. Rigsdagstidende for 1919—20, Tillæg B., Sp. 3227—28.

I Overensstemmelse med et fra Universitetsinspektøren fremkommet Forslag indstillede Konsistorium i Skrivelse til Undervisningsministeriet

af 19. November 1919, at der paa Forslaget til Normeringslov for 1920—21 maatte blive søgt Hjemmel til Ansættelsen dels af en ny Laboratoriebetjent ved Studiegaarden dels af en Fyrbøder ved Studiegaarden, idet det bemærkedes, at de hidtil bevilgede Beløb af 1200 Kr. til Medhjælp for Laboratoriebetjenten og 1400 Kr. til Assistance ved Pasningen af Studiegaardens Varmeværk vilde kunne inddrages ved disse Stillingers Oprettelse. I Henhold hertil oprettedes der ved § 13 i Normeringsloven for 1920—21 en Stilling for en ny Laboratoriebetjent ved Studiegaarden og en Stilling som Fyrbøder ved Studiegaarden, jfr. Rigsdagstidende for 1919—20, Tillæg A., Sp. 5716—18.

I Skrivelse af 16. August 1916 bifaldt Ministeriet i Henhold til Konsistoriums Indstilling i Skrivelse af 8. Juli s. A., at den ene af de i Studiegaarden indrettede 4 Lejligheder tillagdes Universitetsbetjent M. V. Bech.

19. Universitetets Aarsliste.

(Journ. Nr. 93/1915, 93/1916, 93/1917, 93/1918, 93/1919 og 93/1920.)

Paa Finanslovene 1915—16, 1916—17, 1917—18, 1918—19 og 1919—20 var der under Kommunitetets Budget bevilget 700 Kr. til Udgivelse af en aarlig trykt Liste over alle de immatrikulerede Studerende, som følger Universitetets Undervisning. Af det anførte Beløb var 200 Kr. bestemt til Honorar for Universitetssekretæren for Udarbejdelsen. Ved Skrivelse af 1. Juli 1918 bifaldt Undervisningsministeriet, at Kontoen blev overskredet med 284 Kr. 02 Øre mod regnskabsmæssig Forklaring. Til Dækning af forøgede Udgifter ved Trykningen bevilgedes paa Tillægsbevillingslovene for 1918—19 og 1919—20 henholdsvis 625 Kr. og 1040 Kr. 36 Øre, jfr. Rigsdagstidende for 1918—19, Tillæg B., Sp. 2945—46, og for 1919—20, Tillæg B., Sp. 3523—26.

Paa Finansloven for 1920—21 overførtes Kontoen fra Kommunitetets til Universitetets Budget, hvor der under en ny Udgiftspost s. bevilgedes 700 Kr. aarlig i det ommeldte Formaal, jfr. Rigsdagstidende for 1919—20, Tillæg A., Sp. 1499—1500.

20. Universitetets Fritrykskonto.

1. De paa Fritrykskontoen givne Bevillinger.

(Journ. Nr. 324/1918.)

Paa Universitetets Fritrykskonto var paa Finanslovene for 1915—16, 1916—17, 1917—18, 1918—19 og 1919—20 bevilget for hvert Finansaar et anslaaet Beløb af 2500 Kr. Hertil kom paa Tillægsbevillingsloven for 1918—19: 2600 Kr., jfr. Rigsdagstidende for 1918—19, Tillæg A., Sp. 2695—96, og for 1919—20: 3165 Kr., jfr. Rigsdagstidende for 1919—20, Tillæg A., Sp. 4685—88. Paa Finansloven for 1920—21 forhøjedes Kontoen til et anslaaet Beløb af 5100 Kr., jfr. Rigsdagstidende for 1919—20, Tillæg A., Sp. 1467—68. Herom bemærkes nærmere følgende:

I Anledning af, at Konsistorium i sit Møde d. 13. November 1918 havde taget Beslutning om en Indstilling til Ministeriet om Forhøjelse af Trykningsbidragene til Universitetslærernes Skrifter, afgav Universitetskvæsturen under 18. Januar 1919 saalydende Udtalelse:

»I Skrivelse af 3. d. M. har Konsistorium anført, at der af det paa Universitetets Udgiftspost f., Professorernes Fritryk, bevilgede anslaaede Beløb af 2500 Kr. ydes Trykningsbidrag til Universitetslærernes Skrifter med 25 Kr. eller 30 Kr. pr. Ark, at disse Bidrag efter de nuværende Priser paa Bogtrykkerarbejde og Papir er ganske utilstrækkelige, og at Konsistorium derfor agter at indgaa til Undervisningsministeriet med Indstilling om, at Bidragene foreløbig for indeværende og næste Finansaar maa blive forhøjede til 40 og 50 Kr. i Stedet for 25 og 30 Kr. pr. Ark. Forinden videre foretoges i ommeldte Henseende har Konsistorium imidlertid udbedt sig Universitetskvæsturens Ytringer.

Efter at Kontoen for Professorernes Fritryk — daværende Udgiftspost 5. b. paa Universitetets Budget — tidligere havde været bevilget med et bestemt Beløb af 2000 Kr. uafhængigt af det Antal Ark, der aarligt ønskedes trykt, blev den første Gang i Universitetets Budget for 1887—88 optaget med et — under Forudsætning af et Gennemsnitsantal af 100 Ark aarlig — anslaaet Beløb af 2500 Kr., jfr. Rigsdagstidenden for 1886—87, Tillæg A., Spalte 763—64. Da det Beløb af 25 Kr. pr. Ark, som herefter var tilstaaet til Udgivelse af Professorernes Skrifter, efterhaanden viste sig utilstrækkeligt til Afholdelsen af Trykningsudgifterne, blev Kontoen første Gang paa Finansloven for 1900—01, jfr. Rigsdagstidenden for 1899—1900, Tillæg A., Sp. 1095—96, bevilget uden den ovennævnte Forudsætning, saaledes at det tillodes Konsistorium at forhøje Bidraget pr. Ark, dog ikke højere end til 30 Kr. Senere er der ingen Ændring sket med Hensyn til denne Bevilling, der nu er opført under Universitetets Udgiftspost f., og der haves altsaa vedblivende til Raadighed et anslaaet Beløb af 2500 Kr., hvoraf Tilskudene ikke maa overstige 30 Kr. pr. Ark. Under Hensyn til den stedfundne overordentlig stærke Prisstigning paa Papir og Bogtrykkerarbejde maa det imidlertid nu anses for særdeles paakrævet, at Tilskudene forhøjes, og der vides derfor herfra intet at erindre imod, at de fastsættes til 40 og 50 Kr. pr. Ark i Stedet for som hidtil 25 Kr. og 30 Kr. Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvor stor en Merudgift en Forhøjelse som anført kan antages at ville medføre, skal man derhos udtale, at Forhøjelsen andrager ca. 65 pCt., og at Merudgiften derfor, da Udgiften paa Kontoen i de sidste 3 Regnskabsaar har været gennemsnitlig ca. 4000 Kr. aarlig, kan anslaaes til et Beløb af ca. 2600 Kr. aarlig.«

I Henhold hertil foreslog Konsistorium i Skrivelse til Ministeriet af 31. Januar 1919, at Bevillingen til Professorernes Fritryk foreløbig for Finansaarene 1918—19 og 1919—20 forhøjedes saaledes, at Trykningsbidragene kunde udbetales med 40 Kr. og 50 Kr. pr. Ark i Stedet for henholdsvis 25 Kr. og 30 Kr. pr. Ark. Ministeriet meddelte derefter i Skrivelse af 28. Februar 1919, at der i nævnte Øjemed vilde blive søgt bevilget 2600 Kr. paa Tillægsbevillingsloven for 1918—19. Den i Overensstemmelse hermed givne Bevilling til Forhøjelse af Trykningsbidra-

gene kom imidlertid ikke til Udbetaling i Finansaaret 1918—19, og den deraf følgende Merudgift — 3165 Kr. — tillodes derfor ved Ministeriets Skrivelse af 10. September 1919 udbetalt paa forventet Tillægsbevilling for 1919—20.

Udgifterne paa Fritrykskontoen stiller sig herefter saaledes:

		Bevilling	Udgift
1915—16	..... anslaaet	2500 Kr. 00 Øre,	4620 Kr. 00 Øre.
1916—17	..... —	2500 » 00 »	4184 » 38 »
1917—18	..... —	2500 » 00 »	3207 » 50 »
1918—19	..... —	5100 » 00 »	5037 » 50 »
1919—20	..... —	5665 » 00 »	5128 » 75 »
1920—21	..... —	5100 » 00 »	2550 » 00 »

2. De af Konsistorium bevilgede Bidrag.

(Journ. Nr. 2/1915, 2/1916, 2/1917, 2/1918, 2/1919 og 2/1920.)

- 1915—16: Professor L. V. Birck et samlet Beløb af 750 Kr. til Bogen »Vigtige Varer. Deres Fremstilling, Forhandling og Beskatning« (15. September 1915), Professor Johs. Steenstrup 30 Kr. pr. Ark til »Nogle Hovedtræk af Skriftarternes Historie og Diplomatiken samt Læren om Vaabenmærker, Segl og Mønter« (15. September 1915), Rigsarkivar Kr. Erslev 25 Kr. pr. Ark til »Oversigt over Middelalderens Historie II« (25. Oktober 1915), Professor Torm 30 Kr. pr. Ark til »Fortolkning til Paulus' Breve til Timotheus og Titus« (8. December 1915), Professor Bentzon 25 Kr. pr. Ark til en ny Udgave af »Familieretten« (8. Marts 1916), Professor Johs. Steenstrup 25 Kr. pr. Ark til »Statsrettens Udvikling gennem Tiderne og Nutidens Forfatninger« (14. Juni 1916), Professor J. N. Brønsted 30 Kr. pr. Ark til »Lærebog i uorganisk Kemi« (16. Juni 1916), Professor Holger Pedersen 30 Kr. pr. Ark til »Russisk Læsebog med Glossar« (16. Juni 1916), Professor Vinding Kruse 25 Kr. pr. Ark til 2. Udgave af Professor Bentzons »Almindelig Retslære« (4. Juli 1916) og Professor Torp 25 Kr. pr. Ark til et nyt Oplag af »Strafbare Angreb paa Liv og Legeme« (4. Juli 1916).
- 1916—17: Professor J. P. Bang 25 Kr. pr. Ark til en »Fremstilling af den kristelige Troslære« (24. November 1916), Dr. L. Bobé 25 Kr. pr. Ark til en Samling »Tyske Stiløvelser« (i Henhold til Konsistoriums Indstilling af 25. November 1916 bifaldet ved Undervisningsministeriets Skrivelse af 1. December s. A.), Professor Starcke 30 Kr. pr. Ark til »Forelæsninger over Logik« (16. December 1916), Professor Drachmann 30 Kr. pr. Ark til en Samling »Opgaver til Oversættelse fra Dansk til Latin for Viderekomne« (10. Januar 1917), Professor Bøggild 30 Kr. pr. Ark til »Lærebog i Krystallografi og Mineralogi« (5. Februar 1917), Assistent Dr. med. Vilh. Jensen 25 Kr. pr. Ark til ny Udgave af Professor Salomonsens »Erindringsord til Forelæsninger over speciel Bakteriologi« (i Henhold til Konsistoriums Indstilling af 21. Februar 1917 bifaldet af Ministeriet ved Skri-

- velse af 1. Marts 1917), Professor Buhl 30 Kr. pr. Ark til ny Udgave af »Fortolkning af Psalmerne« (22. Marts 1917), Professor Jespersen 30 Kr. pr. Ark til ny Udgave af »Engelske lydskriftstykker« (22. Marts 1917), Professor Dines Andersen 30 Kr. pr. Ark til nyt Oplag af »Pali-Reader« (9. Juni 1917), Professor Biilmann 30 Kr. pr. Ark til 2 Udgaver af »Kemiens Begyndelsesgrunde« (22. Juni 1917) og Lektor Magnussen 25 Kr. pr. Ark til en Samling »Konkrete Eksamensopgaver stillet ved juridisk Eksamen i Aarene 1905—1917« (29. August 1917).
- 1917—18: Professor Jul. Lassen 25 Kr. pr. Ark til ny Udgave af »Køb og Salg« (8. November 1917), Professor Jespersen 34 Kr. 90 Øre til maskinskrevne Eksemplarer af oldengelske Tekster (30. November 1917), Professor Lindhard 25 Kr. pr. Ark til »Lærebog i speciel Gymnastikteori (15. December 1917), Professor Bang 25 Kr. pr. Ark til 2. Del af »Den kristelige Troslære« (28. Februar 1918), Professor Birck 30 Kr. pr. Ark til 1. Bind af »Læren om Grænseværdier« (15. Marts 1918), Professor Torp 25 Kr. pr. Ark til nyt Oplag af »Den danske Strafferets almindelige Del« (4. Maj 1918), Professor Jul. Petersen 30 Kr. pr. Ark til et Tillæg til »Den uorganiske Kemi« (11. Juni 1918), Professor Biilmann 30 Kr. pr. Ark til 3. Udgave af »Lærebog i organisk Kemi« (11. Juni 1916) og Professor Tscherning 25 Kr. til 2. Udgave af »Kortfattet Lærebog i Oftalmologi« (27. Juni 1918).
- 1918—19: Professor Ussing 25 Kr. pr. Ark til ny Udgave af Professor Jul. Lassens Lærebog i Obligationsrettens specielle Del (21. December 1918), Professor P. J. Jørgensen 25 Kr. pr. Ark til Genoptryk af 3. og 4. Hefte af »Forelæsninger over den danske Retshistorie« (21. Marts 1919), Professor Jul. Petersen 30 Kr. pr. Ark til ny Udgave af »Metoder til kvantitativ Analyse« (2. Maj 1919), Professor Jul. Salomonsen 30 Kr. pr. Ark til ny Udgave af »Erindringsord og Notebog for Deltagere i de experimentalm-pathologiske Øvelser ved Københavns Universitet« (2. Maj 1919) og Docent Chr. Winther 30 Kr. pr. Ark til 4. Udgave af »Lærebog i analytisk Kemi for Begyndere« (16. Juli 1919).
- 1919—20: Professor Dahlerup 30 Kr. pr. Ark til »Forelæsninger over 1ste bog af jyske lov« (10. November 1919), Professor Steensby 25 Kr. pr. Ark til Indledning til det geografiske Studium« (10. November 1919), Professor Bøggild 30 Kr. pr. Ark til 4. Udgave af Professor Ussings »Lærebog i almindelig Geologi« (24. Januar 1920), Professor Berlin 450 Kr. til Trykning af »Den Dansk-Islandske Forbundslov af 30. November 1919« (13. April 1920), Professor Bang 40 Kr. pr. Ark til 3. Del af Den kristelige Troslære, »Troen og Livet« (27. Maj 1920), Professor Friis 225 Kr. til Trykning af »Navnefortegnelse til Kr. Erslevs og J. A. Fridericias historiske Bøger« (9. Juni 1920) og Professor Steenstrup 40 Kr. pr. Ark til en ny Udgave af Etnografien« (25. Juni 1920).

21. Universitetets Konto for Undervisningsmateriale.

(Journ. Nr. 78/1915, 78/1916, 78/1917, 78/1918, 78/1919, 254/1919 og 78/1920.)

Universitetets Udgiftspost for Undervisningsmateriale har i hele den i nærværende Aarbog omhandlede Periode været opført med det paa Universitetets Budget for 1894—95, jfr. Rigsdagstidende for 1893—94, Tillæg A., Sp. 993—94, normerede ordentlige Beløb af 500 Kr. Paa Tillægsbevillingsloven for 1920—21 bevilgedes derhos et Beløb af 500 Kr. til Dækning af forøgede Udgifter for Kontoen, hvorved er henvist til, at der fra Professor, Dr. W. Johannsen var fremkommet Andragende om 400 Kr. til en maskinskreven Oversigt over Plantefysiologien og fra Professor, Dr. Blinkenberg om 300 Kr. til Anskaffelse af Lysbilleder til Brug ved den arkæologiske Undervisning, jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg B., Sp. 3153—56.

Paa Finansloven for 1920—21 bevilgedes overordentligt 1000 Kr. som 1. Del af en 3-aarig Bevilling paa ialt 3000 Kr. til Anskaffelse af forskellige Hjælpemidler til Undervisningen i Obstetrik og Kvindesygdomme, jfr. Rigsdagstidende for 1919—20, Tillæg A., Sp. 1493—94. Om Opnaaelsen af den paagældende Bevilling indgav Professor obstetricus, Dr. Gammeltoft under 16. Juni 1919 med det lægevidenskabelige Fakultets Anbefaling et Andragende, hvori der udtaltes følgende:

»Ved Undervisningen i Obstetrik er det paa Grund af Tilfældenes Art ikke muligt, saaledes som i de andre Discipliner, at disponere frit over Patienterne, hvorfor Forelæsningerne i særlig Grad maa støtte sig til Demonstrationer af Præparater og Tegninger.

Da det Billed- og Præparatmateriale, som staar til min Raadighed, er meget begrænset og for en stor Del er af ældre Dato, har jeg allerede stærkt følt Savnet af en saadan Samling.

Tillige kræver Undervisningen i Gynækologi for helt at svare til sit Formaal ligeledes et stort Materiale af Præparater og Tegninger, hvilket saa godt som ikke findes.

Billederne tænkes fremstillede dels som Tegninger dels som Fotografier; begge Slags kan udføres paa Fødeafdelingernes fotografiske Atelier, men hertil kræves paa Grund af de høje Priser paa alt Tegne- og Fotografimateriale en ikke ringe Sum, ligesom ogsaa Præparation og Opstilling af de forskellige Præparater er ret bekostelig.

Imidlertid vil det være af den allerstørste Betydning for Undervisningen, at Undervisningsmateriellet bringes op paa en tidssvarende Højde, og jeg anmoder derfor indtrængende om, at den nævnte Sum maa blive optaget som Bevilling paa Finansloven.«

Andragendet anbefales af Universitetskvæsturen i Skrivelse af 24. Juni 1919 og indsendtes under 25. s. M. til Undervisningsministeriet med Konsistoriums Tilslutning.

22. Kontoen for Dekorationsarbejde.

Restaurering af Universitetets Gobeliner.

(Journ. Nr. 140/1919.)

I Finansaarene 1915/16—1920/21 har Universitetets Udgiftspost k. 6. (i 1920—21: i. 6.) været opført med et ordentligt aarligt Beløb af 1200 Kr. Paa Finansloven for 1920—21, jfr. Rigsdagstidende for 1919—20, Tillæg A., Sp. 1493—96, bevilgedes derhos overordentligt 1000 Kr. til Istandsættelse af et af Universitetets 7 Gobelinstapeter. Herom bemærkes følgende:

Under 9. Februar 1919 tilskrev Docent, Dr. phil. Francis Beckett Konsistorium saaledes:

»Af de otte Gobeliner, der fra gammel Tid — formentlig fra 18. Aarhundrede — har været paa Universitetet, er det ene ved en eller anden Lejlighed blevet saa stærkt beskaaret, at det nu kun er en Ruin. Seks af de andre syv er (ligesom det ødelagte), efter de vævede Rammer at dømme, fra samme Fabrik, ifølge Signaturen paa et af dem, P. V. C. AVD. Andenarde-Arbejder, formentlig vævede af *Pieter van Coppenole*, hvis Navn forekommer i et Aktstykke fra 1669 (van Cauwenberghe: *Quelques recherches sur les anciennes tapisseries à Audenarde. Anvers 1856, S. 64*). Ogsaa det ottende Gobelin er et flamsk Arbejde fra omtrent samme Tid, vistnok vævet i Brüssel.

Disse syv Gobeliner er i Tidens Løb blevet stærkt medtagne navnlig derved, at Islætten paa mange Steder er bortslidt. Det maa derfor være af Betydning, at Forfaldet standses ved en kyndig og omhyggelig Reparation, saa meget mere som disse Tapeter foruden deres historiske og kunstneriske Værdi skønnes at have en Pengeværdi af c. 70—80,000 Kr.

Efter Anmodning har den erfarne Tapetvæverske, Malerinden Frk. Dagmar Olrik undersøgt Gobelinerne og — som det ses af hoslagte Skrivelse — erklæret, at det ikke var muligt under de nuværende Forhold at give et Overslag over, hvad Istandsættelse af de syv Tapeter vil koste, men har tilbudt for en Sum af 1000 Kr. at istandsætte et enkelt Tapet, hvorefter der da vil kunne fremsættes Overslag over, hvad Istandsættelsen af de øvrige seks vil koste.

Under Henvisning til det ovenfor fremsatte tillader jeg mig derfor at henstille til det høje Konsistorium, at den nævnte Sum søges bevilget.«

I Skrivelse af 21. Februar 1919 anbefalede Universitetskvæsturen Sagen, og Konsistorium indstillede derefter under 22. s. M. til Undervisningsministeriet, at der paa Tillægsbevillingsloven for 1918—19 søgtes bevilget overordentligt 1000 Kr. i anførte Øjemed. Under 6. Marts 1919 meddelte Ministeriet imidlertid, at det ikke paa det daværende Tidspunkt kunde søge Beløbet bevilget. Under 20. Juli 1919 fornyede Konsistorium sit Andragende, og de 1000 Kr. bevilgedes derefter paa Finansloven for 1920—23.

For den fortsatte Restaurering af Universitetets Gobeliner vil der blive gjort Rede i Aarbogen for 1920—23.

Med Hensyn til de af Kontoen udredede Udgifter bemærkes særligt, at der i Finansaaret 1916—17 udbetaltes ialt 1109 Kr. for Arbejder vedrørende Restaurering og Opsætning i Universitetsporten nærmest Nørre-

gade af en Stentavle angaaende Oprettelsen af Universitetets ældste naturhistoriske Museum (Domus Anatomica). Det paagældende betydelige Fragment af den gamle Mindetavle blev 1905 fundet i den østre Universitetsgaard ved Udgravningerne i Anledning af Tilbygningen til Biblioteket og har siden været opbevaret i zoologisk Museum (Journ. Nr. 242/1915).

23. Folkeuniversitetsforeningen.

(Journ. Nr. 67/1915, 67/1916, 132/1916, 67/1917, 67/1918, 67/1919 og 67/1920.)

I hvert Semester i Perioden 1915—20 har Konsistorium meddelt Folkeuniversitetsforeningen Tilladelse til i Universitetsannekset at lade afholde forskellige Forelæsningsrækker.

Under 30. Juni 1916 fremsendte Konsistorium med sin anbefaling til Undervisningsministeriet et Andragende fra Folkeuniversitetsforeningen om, at det Foreningen paa Finansloven bevilgede Tilskud paa 8000 Kr. aarlig til folkelig Universitetsundervisning udenfor København maatte blive forhøjet med 2000 Kr. fra 8000 Kr. til 10,000 Kr. aarlig. Paa Finansloven for 1917—18 bevilgedes den paagældende Forhøjelse under Finanslovskonto § 19. A. XI. a. 3., jfr. Rigsdagstidende for 1916—17, Tillæg B., Sp. 1139—40. Paa Finansloven for 1918—19, jfr. Rigsdagstidende for 1917—18, Tillæg B., Sp. 1637—38, forandredes Bevillingens Betegnelse fra »Til folkelig Universitetsundervisning udenfor København« til »Til folkelig Universitetsundervisning, fortrinsvis udenfor København.« Paa Finansloven for 1920—21 forhøjedes Tilskuddet yderligere med 5000 Kr. til 15,000 Kr., jfr. Rigsdagstidende for 1919—20, Tillæg A., Sp. 1773—76. Paa Tillægsbevillingsloven for 1919—20 bevilgedes derhos 5000 Kr. til Supplering af Bevillingen til 15,000 Kr. for det paagældende Finansaar.